

Förslag föredragningslista

1. Årsmötets öppnande
2. Fastställande av röstlängd
3. Val av ordförande, vice ordförande och sekreterare för mötet
4. Val av två protokollsjusterare och rösträknare
5. Fråga om mötet behöri gen utlysts
6. Fastställande av föredragningslista
7. Förhandlingsordning
8. Anmälan av valutvärderingsrapport
9. Förbundsstyrelsens verksamhetsberättelse inkl rapport från regiongruppen
10. Bokslut och revisionsberättelse
11. Fråga om ansvarsfrihet
12. Anmälan av verksamhetsplan
13. Motioner och av förbundsstyrelsen framställda förslag
 - a) Utan forskande läkare, ingen hälso- och sjukvård i världsklass
 - b) Borgerliga feministernas självklara hemvist
 - c) Proval i kretsarna
 - d) Arbetsgrupp medlemsutbildning
 - e) Valfondsavgift 2023-2026
14. Fastställande av
 - a) antal vice förbundsordförande
 - b) övriga ordinarie ledamöter i förbundsstyrelsen
 - c) ersättare i förbundsstyrelsen
 - d) fastställande av antal ledamöter i valberedningen.
15. Nominering och val för tiden intill nästa årsmöte av:
 - a) förbundsordförande
 - b) 1:e vice och 2:e vice förbundsordförande
 - c) övriga ordinarie ledamöter av förbundsstyrelsen
 - d) eventuella ersättare i förbundsstyrelsen
 - e) två revisorer och två ersättare för dessa
 - f) ombud och ersättare till Liberalernas landsmöte
 - g) ombud och ersättare till Liberalernas partiråd
 - h) ordförande och övriga ledamöter i valberedningen
16. Frågor från medlemmarna till FS samt riksdags- och regionledamöter
17. Årsmötets avslutande

Valberedningens förslag Förbundsårsmöte 2023

Årsmötets presidium

ORDFÖRANDE

Anna Starbrink

VICE ORDFÖRANDE

Fredrik Malm

Sekreterare

Erika Larsson

Mattias Cardell

Rösträknare och justerare

Föreslås på förbundsårsmötet.

Förbundsstyrelse

Anna-Lena Johansson, Sollentuna

Joar Forssell, Stockholm

Isabel Smedberg-Palmqvist

Ordförande

Vice ordförande

2:a vice ordförande

Hans Ahlgren, Täby

Malin Danielsson, Huddinge

Peter Edholm, Solna

Nicole Forslund, Haninge

Margareta Hamark, Upplands-Väsby

Elin Hjelmestam, Stockholm

Mats Lindblom, Tyresö

Björn Ljung, Stockholm

Ylva Mozis, Vallentuna

Åsa Nilsson Söderström, Stockholm (nyval)

Amelie Tarschys Ingre, Lidingö

Peter Öberg, Stockholm (nyval)

ERSÄTTARE

1. Mathias Lindow, Österåker

2. Johan Hjelm, Stockholm

3. Mardoukh Ahi, Järfälla

4. Ing-Marie Viklund, Botkyrka

5. Cecilia Elving, Stockholm (nyval)

6. Ebba Tornérhielm, Stockholm (nyval)

7. Marcus Willershausen, Solna (nyval)

8. Adam Simonsson, Haninge (nyval)

Revisorer

Fredrik Sjölander, KPMG

Ander Taaler, KPMG

Anders Bergman, Värmdö

Olov Lindquist, Stockholm

Auktoriserad revisor, ordinarie

Auktoriserad revisor, ersättare

Förtroenderevisor samt granskare av redovisning av
partistöd, ordinarie

Förtroenderevisor samt granskare av redovisning av
partistöd, ersättare

Landsmöte

OMBUD

Hans Ahlgren, Täby

Said Abdu, Stockholm (nyval)

Robert Beronius, Norrtälje

Monica Brohede Tellström, Nacka

Malin Danielsson, Huddinge

Marianne Damström Gereben, Solna (nyval)

Patrik Ferm, Täby (nyval)

Nicole Forslund, Haninge (nyval)

Joar Forssell, Stockholm

Gunilla Grudevall Steen, Nacka

Margareta Hamark, Upplands-Väsby

Metin Hawsho, Södertälje

Pär Hommerberg, Stockholm

Anna-Lena Johansson, Sollentuna

Rasmus Jonlund, Stockholm (nyval)

Jan Jönsson, Stockholm

Karin Karlsbro, Stockholm

Johanna Liljedahl, Salem (nyval)

Mats Lindblom, Tyresö

Birgitta Lindgren, Danderyd (nyval)

Mathias Lindow, Österåker

Emma Lindqvist, Stockholm (nyval)

Björn Ljung, Stockholm

Fredrik Malm, Stockholm

Martin Melin, Stockholm (nyval)

Louise Minnhagen, Stockholm/LK (nyval)

Ylva Mozis, Vallentuna

Åsa Nilsson Söderström, Stockholm

André Nilsson, Stockholm (nyval)

Martin Norrby, Lidingö/LUF

Mikael Persson, Nynäshamn

Birgitta Rydell, Stockholm (nyval)

Isabel Smedberg Palmqvist, Stockholm
Anna Starbrink, Stockholm
Elin Söderholm, Stockholm/LUF (nyval)
Amelie Tarschys Ingre, Lidingö
Ebba Tornérhielm, Stockholm (nyval)
Ing-Marie Viklund, Botkyrka (nyval)
Ulf Waldekrantz, Nykvarn (nyval)
Hanna Wistrand, Stockholm
Hans Åberg, Upplands-Bro

ERSÄTTARE

1. Johan Storåkers, Sundbyberg
2. Jonathan Björniden, Järfälla
3. Elin Hjelmestam, Stockholm
4. Fredrik Ohls, Ekerö
5. Pernilla Bergqvist, Sigtuna
6. Nadin Fakhro, Stockholm (nyval)
7. Johan Hjelm, Stockholm
8. Urban Rybrink, Stockholm
9. Leslie Öqvist, Vaxholm
10. Shadi Domat, Huddinge (nyval)
11. Carina Wellenius, Stockholm (nyval)
12. Moa Rasmusson, Sollentuna
13. Inger Gran, Sundbyberg (nyval)
14. Marcus Willershausen, Solna
15. Fredrik Skärheden, Stockholm (nyval)
16. Edvin Mårtenson, Täby
17. Carolina Rosén, Stockholm (nyval)
18. Cecilia Carpelan, Stockholm (nyval)
19. Peter Backlund, Stockholm (omval)
20. Emilie Fors, Stockholm
21. Ida Banovac, Södertälje (nyval)
22. Peter Öberg, Stockholm
23. Amie Kronblad, Värmdö
24. Daniel Adborn, Nynäshamn
25. Per Johansson, Huddinge (nyval)
26. Heinz Sjögren, Tyresö (nyval)
27. Paulina Draganja, Stockholm (nyval)
28. David Valentin Lidwall, Stockholm (nyval)
29. Johan Lisspers, Stockholm
30. Åsa Wennerfors, Norrtälje (nyval)
31. Martin Normark, Upplands-Bro
32. Gabriel Romanus, Stockholm
33. Adam Simonsson, Haninge (nyval)

34. Patrik Silverudd, Stockholm
35. Sofia Karström, Botkyrka
36. Jesper Svensson, Stockholm
37. Sophia Stureson, Nynäshamn
38. Martina Nyman, Huddinge (nyval)
39. Joakim Lundgren, Sigtuna (nyval)
40. Sara Gommel, Värmdö (nyval)
41. Björn Winnerfeldt, Österåker (nyval)
42. Maria Bratt, Täby (nyval)
43. Mia Franzén, Haninge (nyval)
44. Olof Wallentin, Tyresö (nyval)
45. Anna-Lena Hammarin, Sundbyberg (nyval)
46. Inger Olsson, Sundbyberg (nyval)
47. Nils-Ove Bohlin, Sundbyberg (nyval)
48. Bo Källström, Huddinge
49. Alexander Lind af Hageby, Ekerö (nyval)
50. Susan El Hark, Täby (nyval)
51. Elias Olsson, Täby (nyval)
52. Carl Hedman, Stockholm (nyval)
53. Simon Rothstein Frankander, Täby
54. Anders Holmström, Stockholm (nyval)
55. Rebecka Kvart, Stockholm (nyval)

Partiråd

OMBUD

Hans Ahlgren, Täby
Malin Danielsson, Huddinge
Peter Edholm, Solna (nyval)
Pär Hommerberg, Stockholm (nyval)
Karin Karlsbro, Stockholm
Björn Ljung, Stockholm (nyval)
Ylva Mozis, Vallentuna
Åsa Nilsson Söderström, Stockholm (nyval)
Martin Norrby, Lidingö/LUF (nyval)
Isabel Smedberg-Palmqvist, Stockholm
Anna Starbrink, Stockholm
Ing-Marie Viklund, Botkyrka

ERSÄTTARE

1. Mathias Lindow, Österåker
2. Mats Lindblom, Tyresö
3. Martin Melin, Stockholm (nyval)
4. Mikael Persson, Nynäshamn

5. Hanna Wistrand, Stockholm (nyval)
6. Nicole Forslund, Haninge (nyval)
7. Rasmus Jonlund, Stockholm (nyval)
8. Margareta Hamark, Upplands-Väsby
9. Johan Storåkers, Sundbyberg
10. Ebba Tornérhielm, Stockholm (nyval)
11. Birgitta Lindgren, Danderyd (nyval)
12. Monica Brohede Tellström, Nacka (nyval)

Valberedningens arbete

Årets valberedningsarbete har tagit avstamp i tidigare års valrörelse. Valresultatet är nu presenterat, processat och har producerat en del nya uppdrag, roller, majoritetsförhållanden och samarbeten i länet.

Inriktningen har därför varit från valberedningens sida att förbundsstyrelsen, samt landsmötes- och partirådsombudslistor i möjligaste mån ska spegla det nya politiska landskapet, utan att för den skull mista upparbetad erfarenhet och kunskap.

Glädjande nog är det en enhällig valberedning för Liberalerna i Stockholms län som nu kan presentera de förslag som förbundsårsmötet har att ta ställning till.

Valberedningens arbete vägleds av de riktlinjer till Stockholmsförbundets valberedning inför val av förbundsstyrelse som förbundsstyrelsen beslutade om den 16 oktober 2019 (se bilaga). Liksom förra året har vi även i år betonat vikten av kommun- och lokalföreningarnas nomineringsarbete.

Glädjande nog är intresset för att sitta i förbundsstyrelsen och vara ombud fortsatt starkt och stort inom vårt förbund. I slutändan blir nästan bara personer som har nominerats av sina kommun- och lokalföreningar aktuella, vilket borde understryka vikten av att alla föreningar är grundliga i sitt nomineringsarbete.

Även inför framtiden vill jag uppmana kommun- och lokalföreningarna att nominera liberaler med olika bakgrund och erfarenheter. Det underlättar valberedningens arbete och säkerställer den mångfald av perspektiv som förbundet eftersträvar för såväl beslut i förbundsstyrelsen som på landsmöte och partiråd. Andelen personer med utländsk bakgrund är fortfarande alltför låg tyvärr. Inför kommande år vore det därför bra om kommunföreningarna kunde nominera fler personer med utländsk bakgrund.

Jag vill slutligen tacka övriga ledamöter i valberedningen för ett gott och förtroendefullt samarbete. Ett varmt tack från oss alla riktas även till valberedningens sekreterare, Ulrika Tellander. Utan hennes insatser, erfarenhet och kunskap hade årets valberedningsarbete blivit betydligt svårare.

Stockholm 20230329

Daniel Adborn

Valberedningens ordförande

VALBEREDNINGEN HAR UTÖVER ORDFÖRANDE BESTÅTT AV

Jesper Svensson, vice ordförande, Stockholm

Maria Bratt, Täby

Torsten Engevik, Lidingö

Berith Eriksson, Salem

Bo Källström, Huddinge

Carolina Rosén, Stockholm

Urban Rybrink, Stockholm

Carina Wellenius, Stockholm

ADJUNGERADE

Charlotta Schenholm, Liberala Kvinnor

Elin Söderholm, Liberala Ungdomsförbundet

Förslag till förhandlingsordning

Förbundsårsmöte 23 april

Förhandlingsordningen är de regler vi bestämmer om att gälla för debatter, val m.m..

Förhandlingarna

Förhandlingarna leds av mötesordförande och vice mötesordförande, biträdda av sekreterare vilka utses vid förbundsårsmötets/förbundsmötets/nomineringsmötets början. Dessa utgör mötespresidium.

Deltagande-, yttrande-, yrkanderätt och rösträtt

För deltagande och rösträtt på förbundsårsmötet/förbundsmötet/nomineringsmötet gäller stadgarna § 5. ”Rösträtt vid förbundsmöte tillkommer ombud eller för ombud tjänstgörande ersättare. Rösträtt med stöd av fullmakt godtas ej. Medlemmarna i kommunföreningar inom länsförbundet, till länsförbundet direktanslutna medlemmar, revisorerna, medlemmar i de samverkande organisationerna samt ledamöter av partistyrelsen har rätt att delta i förbundsmötets överläggningar och där framställa förslag.”.

Ombudsbyte

Ombud har rätt att under förbundsårsmötet/förbundsmötet/nomineringsmötet överlåta rösträtten till ersättare. Ombudersättare träder in i den ordning som anmälts på förhand av respektive förening. Det ombud som överlåtit rösträtten till ersättare kan inte återinträda i förhandlingarna längre fram under samma förbundsårsmöte/förbundsmöte/nomineringsmöte.

Ett ombudsbyte sker i samband med att en ny dagordningspunkt inleds, och ska anmälas på förhand genom att ombudet lämnar in en ifylld ombudsbytesblankett tillsammans med sitt röstkort till mötespresidiet. Om röstkortet inte lämnas in till presidiet kommer ombudsbytet inte att kunna beaktas.

När ny dagordningspunkt inleds uppdateras röstlängden genom att mötespresidiet läser upp de nyanmälda ombudsbytena. Därefter kan ombudersättaren kvittera ut röstkortet hos presidiet.

Reservation och särskilt yttrande

Röstberättigade kan reservera sig mot nomineringsmötets/förbundsmötets beslut i de ärenden där mer än ett yrkande förelegat. Reservation måste inlämnas skriftligt före förbundsårsmötets/förbundsmötets/nomineringsmötets avslutande. Närvarande medlem har rätt att få sin mening antecknad i protokollet i särskilt yttrande.

Val

Valorganet presenterar förslaget/kandidaterna. Samtliga val avgörs med enkel röstövertikt. Finns det fler än två kandidater till ett uppdrag och ingen av dessa uppnår enkel röstövertikt skall de två kandidater som fått flest antal röster ställas emot varandra i en andra omröstning. Vid pläderingar bör nominerade kandidater lämna salen. Pläderingar förekommer endast om det är flera kandidater föreslagna varvid maximalt tre pläderingar

per kandidat tillåts. Replik eller kontrareplik medges ej vid plädering. Negativ plädering ska undvikas.

Debatter

Tre typer av inlägg förekommer under förhandlingarna: inlägg, replik och kontrareplik. För inlägg måste ordet begäras skriftligt eller på annat sätt som mötespresidiet beslutar. Ordet kan begäras i alla frågor som behandlas under ett förbundsårsmöte/förbundsmöte/nomineringsmöte så snart detta har påbörjats. Om motionär, utskottets representant, representant för reservation i utskottet, förbundsstyrelsens representant, eller representant för reservation i förbundsstyrelsen, begär ordet innan ärendet påbörjats skall denne ges ordet i angiven ordning före övriga personer.

På förbundsårsmötet/förbundsmötet/nomineringsmötet används s k dubbel talarlista. Talarlistan delas i två delar, en första del där alla som talar för första gången listas och en andra del för de som redan har gjort sitt första inlägg i debatten. De som står på den första delen får tala innan dem på den andra. Talarlistan kan brytas exempelvis av ordningsfråga eller replik.

Replik

Replik och kontrareplik skall begäras före nästa inlägg och kan begäras muntligt. Ingen rätt till replik föreligger, mötesordförande kan medge replik åt den som blivit apostroferad i inlägget. Mötesordförande skall ge kontrareplik åt den som hållit inlägget om replik beviljats. Replik på replik eller kontrareplik medges inte. Replik kan medges även efter att streck satts.

Tidsbegränsning

För att samtliga ärenden skall hinnas med är tiden för inlägg begränsad till två minuter i första inlägg och en minut i efterföljande inlägg under samma ärende. Replik och kontrareplik är begränsad till en minut. Vid pläderingar är inlägg begränsade till en minut. Mötespresidiet eller enskild medlem kan begära skärpt tidsbegränsning. Denna fråga ska då underställas mötet för beslut. Till exempel valorganets föredragande eller programgruppsordförande kan medges utsträckt tid av mötespresidiet.

Yrkanden

Yrkanden skall göras skriftligt. Endast yrkanden framställda i förslag föreligger. Den som vill yrka bifall till annat yrkande måste göra så skriftligt. Mötespresidiet kan vägra ställa proposition på yrkande som är otydliga eller ej behandlar ärendet.

Ordningsfråga

Om ordningsfråga väcks skall förhandlingarna avbrytas efter avslutat inlägg eller replikskifte. Därefter skall beslut fattas i ordningsfråga. Ordningsfråga kan ej väckas under pågående omröstning. Ordningsfråga kan ej väckas för att riva upp fattade beslut.

Streck i debatten

När streck i debatten begärts gäller följande:

- a. Ordet i ordningsfrågan lämnas fritt.
- b. Beslut fattas.
- c. Om streck sattes läses alla inkomna yrkanden upp.
- d. Möjlighet att lämna in ytterligare yrkanden ges och dessa läses upp.

- e. Talarlistan läses upp och möjlighet ges att sätta upp nya namn. Nya namn läses upp.
- f. Streck är satt och debatten fortsätter. Inga nya yrkanden kan läggas eller nya namn antecknas på talarlistan.

Omedelbart streck

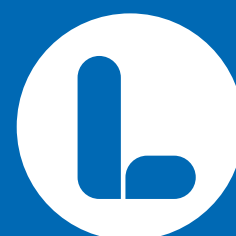
Streck i debatten kan också beslutas innan debatt i fråga på dagordningen har påbörjats. Det sker på samma sätt som ovan.

Beredningsutskott

För beredning av nytt yrkande som väckts under förhandlingarna kan det tillsättas ett beredningsutskott bestående av minst två personer.

VALUTVÄRDERING

RAPPORT 2023

1. Inledning

BESKRIVNING AV UPPDRAGET

Valutvärderingsgruppen fick i uppdrag av förbundsstyrelsen att utvärdera Liberalerna i Stockholms läns valrörelse. I enlighet med uppdraget ska utvärderingen utgå ifrån Valplan 2022 och omfatta valresultatet i val till riksdag, region och Stockholms läns kommuner. Vidare ska utvärderingen omfatta Liberalernas politiska profilering och roll i länets politiska landskap utifrån partiets väljargrupper. Syftet är följaktligen att kunna dra såväl politiska som organisatoriska slutsatser.

I uppdraget ingår inte nomineringsprocessen, tillsättandet av förtroendeuppdrag eller Liberalernas arbete i regeringsförhandlingarna.

BESKRIVNING AV ARBETSPROCESSEN

Valutvärderingsgruppen utsågs av förbundsstyrelsen den 1 juni 2022 och bestod av nedanstående personer:

Ordförande

- Christer Nylander, ordförande

Ledamöter

- Monica Brohede Tellström
- Lotta Edholm
- Lena Hallerby
- Nicholas Nikander
- Lennart Nordfors
- Mikael Persson
- Patrik Silverudd

Adjungerade

- Bonnie Bernström (utsedd av LK)
- Alfdis Aureskog (utsedd av LUF)

Sekreterare

- David Ekstrand

Christer Nylander och Lotta Edholm lämnade gruppen under hösten 2022. Nicholas Nikander utsågs av förbundsstyrelsen till ny ordförande i slutet av oktober. Någon komplettering med nya ledamöter gjordes inte. Gruppens sekreterare lämnade sin tjänst vid stadshuskansliet i månadsskiftet november/december. I början av januari utsågs Carl Hedman till ny sekreterare för gruppen.

Gruppen har i sitt arbete tagit del av statistik från valmyndigheten och Statistiska centralbyrån, vallokalsundersökningen, eftervalsenkäten och statistik över digital annonsering. Därutöver har 35 djupintervjuer med utvalda toppkandidater, valledare och anställda genomförts. Baserat på detta underlag har deluppdragen som utvärderingsgruppen givits av förbundsstyrelsen analyserats och utvärderats.

PRESENTATION AV VIKTIGASTE SLUTSATSER

Valutvärderingsgruppen konstaterar att valresultatet ger upphov till dubbla känslor. Å ena sidan gick Liberalerna tillbaka på samtliga nivåer; nationellt, regionalt och lokalt och landade på det lägsta stödet i riksdagsvalet i partiets historia. Å andra sidan hade det kunnat gå betydligt sämre, inte minst mot bakgrund av hur huvuddelen av mandatperioden 2018–2022 såg ut.

Valutvärderingsgruppen konstaterar att partiledarskiftet och den nye partiledaren hade positiv inverkan på valresultatet. Även stödröster var avgörande för att partiet klarade riksdagsspärren. Valrörelsen dominerades av frågor som traditionellt sett definieras som "manliga" såsom energi, kriminalitet och försvar. Det har varit svårt Liberalerna att locka inte minst kvinnliga akademiker.

Långsiktig överlevnad kan inte bygga på förhoppningar om att fånga väljare i ögonblicket mot slutet av en valrörelse eller vinna taktikröster. Ett högprioriterat och övergripande mål för partiet måste därför vara att stärka och expandera partiets kärna inför 2026.

Med andra ord behöver Liberalerna en större andel och många fler kärnväljare som stödjer partiet långsiktigt, utifrån ett engagemang för de liberala värderingarna såsom de uttrycks i parti-programmet. Det kräver ett systematiskt och idogt arbete på alla nivåer och i alla sammanhang där partiets särart – argumentet för vår existens – och därmed de liberala värderingarna lyfts fram tydligt. Det gäller både i program, kampanjsammanhang och när konkret politik tas fram för genomförande i beslutande, folkvalda församlingar.

När det gäller valkampanjen i Stockholmsförbundet konstaterar valutvärderingsgruppen att den i allmänhet uppfattas som positiv och framgångsrik. Detta avspeglas även i att en rekordstor andel av partiets totala väljarantal nationellt kommer från Stockholmsförbundet. Valledning och förbundskansli får beröm för den hur professionellt arbetet i och inför valrörelsen skötts. Samtidigt finns viss kritik mot enskilda inslag i kampanjen såsom affischernas kvalitet och en delvis upplevd avsaknad av stöd för alternativa kampanjmetoder i föreningar där dörrknackning inte är möjlig. Valutvärderingsgruppen kommenterar de olika kampanjmomenten utförligare under respektive avsnitt i denna rapport.

2. Väljarnas valrörelse – ett försök att se valrörelsen i ett väljarperspektiv

BESKRIVNING AV AVSNITTET

I avsnitt 2 behandlas frågan om hur valrörelsen uppfattades av väljarna. Med frågan avses både valrörelsen i stort och Liberalernas egen valrörelse. Avsnittet är således uppdelat efter dessa två perspektiv, även om dessa ska ses som kommunicerande kärn. Det bör även betonas att frågan om hur valrörelsen uppfattades av väljarna inte ska ses som en ensam förklaring till valresultatet. Beskrivningen av valresultatet och analysen av dess förklaringar sker därför i avsnitt 3.

VALRÖRELSEN I STORT

För att svara på frågan om hur valrörelsen uppfattades av väljarna finns en DN/Ipsos-undersökning att tillgå. Undersökningen genomfördes strax efter valet och berör valrörelsen som helhet.

Av undersökningen går det att konstatera att väljarnas bild av valrörelsen var negativ. Det är en utveckling som pågått sedan 2006. Dock sticker 2022 ut i form av negativa siffror; 2018 var det 30 % som såg den valrörelsen som "dålig" (och 21 % som "bra"), medan motsvarande siffra var 42 % för 2022 (och enbart 15 % såg den som "bra"). Liknande utveckling går att utläsa vad gäller begreppsparret "osaklig" (41 %) kontra "saklig" (14 %).

En tolkning som Ipsos framför är att valrörelsen präglades mycket av motståndarens brister och för lite om partiernas egen sakpolitik. Det fastslås att tidigare undersökningar visar att väljarna ogillar sådant. En jämförelse görs även i förhållande till hur den politiska debatten uppfattades i början av pandemin, då det rädde "borgfred i politiken, ett mer resonerande tonläge och inte lika mycket av attacker". Ett annat sätt att uttrycka det på är att väljarna ogillar polarisering och politiskt spel, vilket alltså var det som präglade valrörelsen 2022.

När sakfrågor väl förekom var agendan smal. Ipsos noterar att valrörelsen kretsade kring frågor om energi och brottsbekämpning (Sifos mätningar lägger till invandring/integration, en fråga som tenderade knytas samman med brottsbekämpningen). Det är frågor som män prioriterar högre till skillnad från kvinnor. Särskilt missnöjda är boende i större städer, medan boende utanför de större städerna är relativt sett mer nöjda med valrörelsen; här bör frågan om drivmedelspriser nämnas, som har en extra relevans för den senare väljargruppen. Väljare till Sverigedemokraterna sticker ut i form av att vara positiva till valrörelsen, medan grundtonen hos övriga partiers väljare är negativ.

Denna agenda ledde i vissa fall till skiften i väljarnas intryck av vilka partier som förknippas med vilka frågor. Johan Martinsson, statsvetare vid Göteborgs universitet, påpekar i antologin Snabbtänkt, där ett antal forskare ger sin bild av valet och valrörelsen strax inpå valet, att partier som förknippas med en fråga brukar göra det ännu mer under valrörelsen. Det gäller således att ha en stark position i människors medvetande, i en given fråga, innan valrörelsen drar i gång. Följaktligen kom Sverigedemokraterna att förknippas ännu mer med frågan om brottsbekämpning under valrörelsen. Samtidigt finns exempel på partier som går i motsatt riktning; inte minst kom Moderaterna att förknippas mindre med frågan om brottsbekämpning under valrörelsen.

Det bör särskilt nämnas att valrörelser följer en viss logik. I valrörelserns tidigare skeden finns utrymme för partierna och deras partiledare att positionera sig själva och presentera sina alternativ. Med det följer att väljarna är intresserade av att skärskåda hur de enskilda alternativen ser ut. I valrörelserns slutskeden – ungefär två till tre veckor innan valdagen – ändrar dock intresset och därmed

bilden av valrörelsen. Väljarna har redan bildat sina uppfattningar av partierna, och behovet av att få visshet i vad som kommer att hända efter valet ökar. Det betyder inte minst att regeringsfrågan ökar i betydelse. I detta skede får alltså det politiska spelet, som väljarna säger sig inte tycka om i undersökningar, ett allt större fokus. Även media följer denna logik; nu styrs fokus ännu mer till statsministerkandidaterna och duellerna dem emellan.

Fokusskiftet leder således till att mindre partier sjunker tillbaka i väljarnas medvetande. Från att ha presenterats som egna alternativ speglas de nu som delar i ett regeringsunderlag, under en ledare från ett större parti. Bilden av partier sätts följaktligen i allt högre grad av någon annan, i Liberalernas fall av Ulf Kristersson och Moderaterna. Med det följer att väljarnas förväntningar ökar på partiers val av sida; här kan Annie Lööfs uttalande om att stödja Magdalena Andersson som statsminister nämnas.

Liberalerna bidrog emellertid till ett fokusskifte genom en gemensam busskampanj med Sverigedemokraterna. Resultatet blev en diskussion om vilken relation Liberalerna hade till Sverigedemokraterna, inte minst i media. Här bör dock nämnas att fokusskiftet redan hade skett i enlighet med valrörelsens logik.

LIBERALERNAS VALRÖRELSE

Avseende Liberalerna syns partiledarskiftet tydligt i siffror. Enligt Novus åtnjöt Nyamko Sabuni förtroende hos 6 % av väljarna i februari 2022, vilket var en signifikant minskning sedan januari 2022. Därtill befann hon sig tydligt i botten avseende balansmättet (förtroende minus bristande förtroende) med -63 %. Här bör även nämnas de dåliga siffror som hon fick i samband med tittarundersökningar efter utfrågningar och partiledardebatter. Det går att jämföras med Johan Pehrson som snabbt åtnjöt högre förtroende än sin föregångare. I augusti hade Johan Pehrson en förtroendesiffra på 21%, och befann sig därmed i samma klunga som Annie Lööf och Nooshi Dadgostar. Med andra ord var det en fortsättning på en positiv trend sedan tillträdet, inte minst fick Johan Pehrson goda betyg av tittarna i samband med partiledardebatterna.

Ur ett väljarperspektiv finns följaktligen mycket som talar för att Liberalernas valrörelse 2022 var Johan Pehrsons valrörelse; det var Johan Pehrson som syntes, och det var honom som väljarna pratade om. Denna partiledareffekt skiljer sig dock från de som Liberalerna upplevde 1985 och 2002. De två tidigare bars nämligen fram av skarpa krav; 1985 var det eget rum i långvården, medan 2002 handlade om språkrav. Sådana skarpa krav fanns alltså inte i valrörelsen 2022, vilket styrker tesen om att effekten handlade om partiledaren ensam.

Ett tydligt intryck från väljarna är bilden av Johan Pehrson som "vanlig"; det pratades om alltifrån "grabben vid grillen" till korven osv. Med det följer intrycket av en person som ger raka och enkla svar, på ett vardagligt språk. Valutvärderingsgruppen skulle även påstå att det gav en känsla av en person med integritet, stabilitet och självständighet, som har sina egna uppfattningar och agerar utifrån dessa. Därvidlag avvek han från många andra partiledare, vilka uppträdde mer på ett sätt som förväntas av politiker. Bilden av Johan Pehrson som person understödde på så sätt andra delar av budskapet, exempelvis Liberalernas roll som ett mittenankare och garant mot "tokigheter".

Vid varje tänkbart tillfälle ställde journalisterna frågor om s.k. röda linjer i olika sakfrågor. Med något undantag, främst regeringsfrågan, undvek partiet att formulera några sådana. Många lät dock förstå att de ändå fanns; dessa låg i svaren om "tyngdpunkt", "mot tokigheter" osv. Bilden av personen Johan Pehrson under valkampanjen och dess uppmarsch medgav en sådan budskapsstrategi. Frågorna handlade ytterst om vilken stabilitet man kan vänta sig av Liberalerna i ett förhandlingsläge och i en möjlig regering. Johan Pehrson uppfattades följaktligen inte som en typ som viker ned sig i första taget.

Sammanfattningsvis går det att konstatera att Johan Pehrson möttes av stort och positivt intresse när han tog över som partiledare. Faktum är att utvärderingsgruppen inte kan komma på någon liknande lanseringsfas i tidigare valrörelser. Mot slutet av valrörelsen var dock denna lanseringsfas

över. Väljarna hade stiftat positiv bekantskap med Johan Pehrson, och intresset riktades därför åt annat håll, där Johan Pehrson blev en av flera frågor.

Ovanstående är så långt som valutvärderingsgruppen har kommit baserat på de undersökningar som finns att tillgå gällande väljarnas bild av valrörelsen. Här bör även nämnas de intryck som valutvärderingsgruppen själva fick av väljarna under valrörelsen. För att nå en djupare analys skulle det därför krävas ytterligare underlag såsom medieanalyser av valrörelsens olika skeden (det är ingen djärv gissning att det som syns mest i media också till stor del formar bilden av valrörelsen) eller – ännu hellre – en undersökning som direkt kartlägger frågan om bilden av valrörelsen på ett djupare sätt.

3. Beskrivning av valresultat och analys av dess förklaringar

BESKRIVNING AV AVSNITTET

I avsnitt 3 beskrivs och analyseras valresultatet. Fokus ligger följaktligen på de faktorer som valutvärderingsgruppen anser förklarar valresultatet. Till grund för analysen ligger främst valutvärderingsgruppens intervjuer med partimedlemmarna.

DUBBLA KÄNSLOR

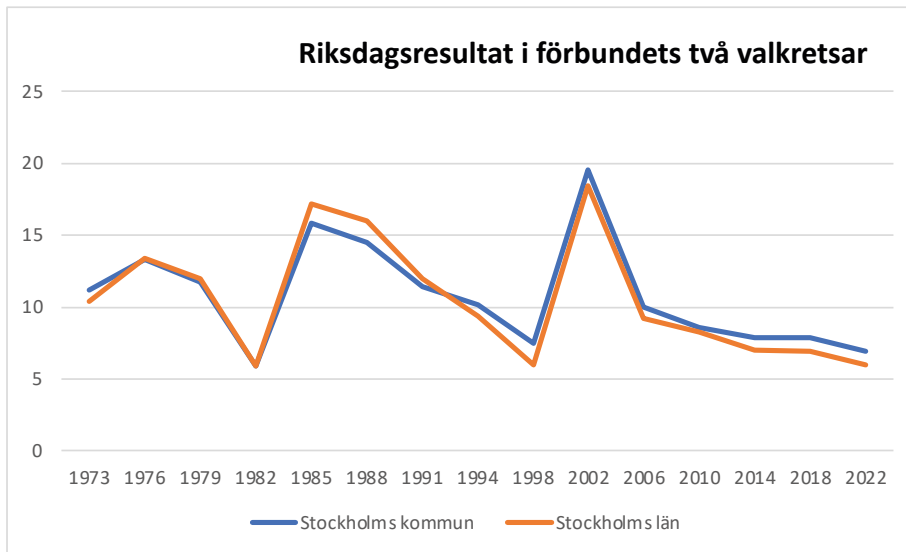
Valutvärderingsgruppen vill inleda detta avsnitt med att konstatera de dubbla känslor som valresultatet 2022 ger upphov till. Å ena sidan gick Liberalerna tillbaka på samtliga nivåer; nationellt, regionalt och lokalt. Å andra sidan hade det kunnat gå betydligt sämre, inte minst mot bakgrund av hur huvuddelen av mandatperioden 2018–2022 såg ut.

Denna dubbelhet blir extra tydlig i förhållande till riksnivån. I slutändan klarade Liberalerna sig kvar i riksdagen, vilket få bedömare ansåg som möjligt så sent som ett halvår före valet. Liberalerna ansågs av många väljare ligga så illa till att partiet inte ens nådde upp till den kritiska nivån för taktikröster. Ur denna synpunkt får valet 2022 ses som en stor framgång.

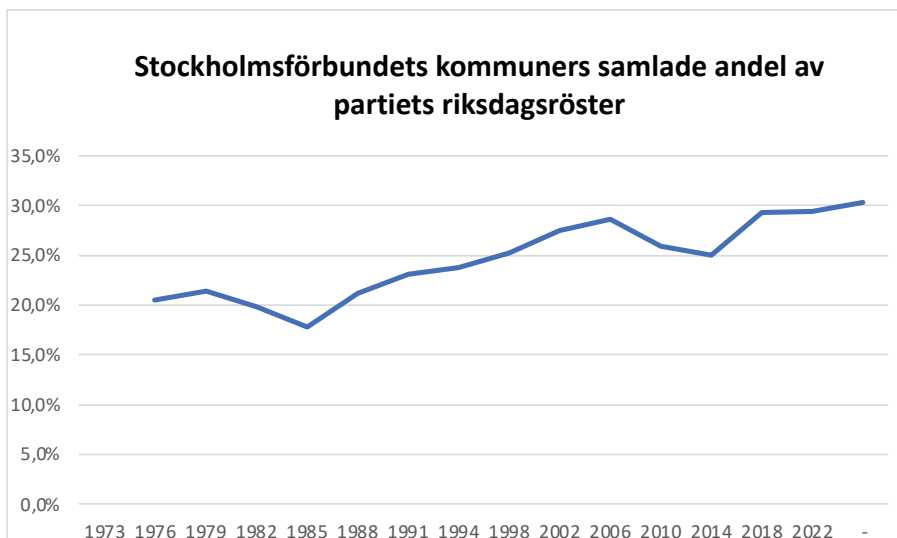
Samtidigt är 4,6 % i riksdagsvalet Liberalernas sämsta valresultat någonsin. Det skapar utmaningar på både kort och lång sikt (valet 2026). Här vill valutvärderingsgruppen särskilt lyfta den politiska samverkan som Liberalerna har med Sverigedemokraterna. Utöver att Sverigedemokraterna är en ideologisk huvudmotståndare, vars partiledare vid upprepade tillfällen uttalat att det vore önskvärt att Liberalerna åkte ur riksdagen, utgör de det största partiet i konstellationen som Liberalerna nu ingår i. Resultatet är att Sverigedemokraterna har fått ett stort inflytande över regeringens politik. Vidare saknas den solidaritet som höll samman Alliansen, vilket kan medföra att Liberalerna återkommande utsätts för press.

STOCKHOLMS BETYDELSE

Liberalernas valresultat 2022 för de två valkretsarna i Stockholm ligger i paritet med valresultaten 1982 och 1998 (se diagram nedan). Med andra ord fick Liberalerna 6,9 % i Stockholms kommun och 6 % i Stockholms län.

De kommuner som ingår i Stockholmsförbundet står för strax över 30 % av Liberalernas totala väljarantal i valet 2022 (se diagram nedan). Med andra ord är denna andel högre än någonsin, vilket tyder på en relativt stark valrörelse från Stockholmsförbundet.

Liberalerna är starkare i kommunvalet i cirka 61 % av Stockholms valdistrikt i förhållande till riksdagsvalet, medan motsvarande siffra i regionvalet är cirka 38 % av Stockholms valdistrikt. Liberalernas kommunvalsresultat överstiger riksdagsresultatet med mer än 5 procentenheter i 42 valdistrikt (se diagram nedan). Dessa framgångar tycks till stor del bestå av framgångsrika "lokallokala frågor", "lokallokala kandidater" eller en kombination av de båda.

Distrikt med mer än 5 procentenheter starkare kommunresultat (jämfört med riksdag)

Kommunen	Riksdagen	Kommun	Distrikt	Skillnad
19,49%	7,42%	Ekerö	Ekerö 1 Ekebyhov-Gällstaö	12,07%
20,07%	8,72%	Huddinge	Segersminne	11,35%
22,00%	12,05%	Stockholm	Bromma 11 Bällstavägen S mfl	9,95%
22,73%	13,26%	Täby	Täby 37 Näsbypark östra	9,48%
20,77%	12,01%	Stockholm	Bromma 25 Karsvikshage	8,76%
21,91%	13,16%	Täby	Täby 14 Ella gård norra	8,75%
17,03%	8,62%	Ekerö	Lovö	8,41%
15,81%	7,81%	Solna	31 Frösunda Centrum	7,99%
22,45%	14,57%	Stockholm	Västerled 14 Höglandet-Olovsli	7,88%
16,91%	9,06%	Täby	Täby 38 Viggbyholm södra	7,85%
20,36%	12,66%	Stockholm	Bromma 9 Bromma kyrka N	7,70%
18,81%	11,13%	Täby	Täby 32 Viggbyholm norra	7,68%
23,39%	15,78%	Stockholm	Västerled 1 Smedslätten V	7,61%
15,95%	8,43%	Täby	Täby 5 Vallatorp södra	7,53%
18,75%	11,24%	Täby	Täby 12 Skarpäng södra	7,51%
16,68%	9,27%	Täby	Täby 8 Erikslund m.fl.	7,41%
14,39%	7,05%	Tyresö	11 Tyresö Strand Centrum	7,35%
16,13%	9,02%	Täby	Täby 7 Visinge	7,11%
20,57%	13,96%	Stockholm	Västerled 19 Smedslätten Ö	6,60%
19,15%	12,68%	Täby	Täby 34 Lahäll, Näsbygård	6,48%
18,21%	11,78%	Stockholm	Bromma 27 Eneby	6,43%
18,24%	11,84%	Täby	Täby 13 Ella gård västra	6,40%
19,53%	13,14%	Täby	Täby 40 Näsbypark västra	6,39%
18,11%	12,02%	Stockholm	Kungsholm 11 Barnhusviken	6,09%
12,03%	5,97%	Järfälla	Fastebol	6,05%
18,13%	12,11%	Stockholm	Bromma 8 Bromma kyrka S	6,02%
15,52%	9,55%	Stockholm	Spånga 3 Solhem Ö	5,97%
17,65%	11,76%	Täby	Täby 10 Ella park	5,90%
17,38%	11,48%	Stockholm	Västerled 10 Nockebyhov V	5,90%
20,45%	14,66%	Täby	Täby 41 Näsby slott	5,79%
16,51%	10,82%	Täby	Täby 11 Ensta, Kullagränd	5,69%
23,38%	17,80%	Stockholm	Västerled 15 Ålsten S	5,58%
9,69%	4,11%	Norrtälje	Fasterna	5,57%
5,61%	0,16%	Södertälje	Södertälje 54 Ronna västra	5,45%
9,78%	4,42%	Haninge	Haninge 6 Källtorp	5,36%
16,78%	11,44%	Stockholm	Kungsholm 4 S:t Eriksområdet	5,34%
13,75%	8,52%	Täby	Täby 15 Roslags-Näsby norra	5,23%
9,58%	4,43%	Stockholm	Skärholmen 17 Vårberg V	5,15%
10,53%	5,39%	Huddinge	Vistaberg	5,14%
13,25%	8,14%	Täby	Täby 21 Löttingelund	5,11%
13,62%	8,51%	Ekerö	Ekerö 9 Träkvista	5,11%
15,39%	10,30%	Sundbyberg	Duvbo 2	5,09%

Att utvärdera effekten av enskilda kampanjmoment såsom dörrknackning är teoretiskt möjligt då SCB tillhandahåller information som gör det möjligt att studera skillnader i valresultat på valdistriktsnivå, rensat för exempelvis skillnader i inkomst, ålder och utbildningsnivå. Dessvärre är det inte möjligt baserat på den data om valkampanjen som finns i nuläget. Inför nästa val bör därför Stockholmsförbundet eftersträva att systematiskt dokumentera kampanjaktiviteter, såsom dörrknackning och flygbladsutdelningar, på valdistriktsnivå. Det skulle möjliggöra för en kvantitativ utvärdering av vilken effekt olika kampanjaktiviteter har, och i vilka sammanhang olika aktiviteter fungerar bättre eller sämre.

Enligt vallokalsundersökningen är det ungefär 34 % av väljarkåren som röstar på olika partier i riksdagsvalet och kommunvalet. Det är i princip en oförändrad nivå jämfört med valet 2018 (35 %). Dessa siffror avser väljarkåren som helhet och nationellt, men en statistisk analys av valresultatet i länets samtliga valdistrikt visar ett samband på 0.88 (där 0 är inget samband alls, och 1 är ett perfekt korrelerat samband) mellan resultaten i kommunvalet och riksdagsvalet. Det är naturligtvis helt väntat; distrikt där Liberalerna har socioekonomiska förutsättningar för goda valresultat gynnar partiet i samtliga val och vice versa. Det är dock ändå värt att påminna om att en stor del av väljarkåren röstar på samma parti i både kommun- och riksdagsval. Följaktligen får den nationella valrörelsen en stor påverkan på kommunvalsresultaten, likaså som att den lokala valrörelsen påverkar resultatet i riksdagsvalet.

Ytterligare en sak att notera är att korrelationen mellan regionvalet och de andra två valen är ännu starkare (regionvalsresultatet har ett samband på 0,93 med kommunvalsresultatet och 0,96 med riksdagsvalsresultatet). Det stärker således den bild som partimedlemmarna har gett uttryck för valutvärderingsgruppens intervjuer, det vill säga att väldigt få väljare röstsplitrar i regionvalet.

Sammanfattningsvis kan valutvärderingsgruppen konstatera att Stockholm hade en avgörande betydelse för att Liberalerna stannade kvar i riksdagen.

PARTILEDAREFFEKTEN

Den helt dominerande förklaringen till Liberalernas framgång är partiledarskiftet och den effekt som följde i dess spår. Flera partimedlemmar har i valutvärderingsgruppens intervjuer gett uttryck för att partiledarbytet var en viktig faktor till varför Liberalerna klarade riksdagsspärren. Därtill lyfte partiledarbytet även valrörelsen i regionen och kommunerna.

Valutvärderingsgruppens slutsats är således att partiledarbytet hade en direkt effekt på valresultatet. Denna slutsats dras även med beaktning av vallokalsundersökningens resultat, där enbart 13 % av Liberalernas väljare angav att partiledaren var betydelsefull vid valet av parti. Det är den näst lägsta siffran bland alla partier (endast Miljöpartiets språkrör hade ett lägre värde), men även det lägsta siffran för Liberalernas partiledare sedan 2006. Vidare hade partiledarbytet en indirekt effekt i form av en ökad mobilisering och motivation bland medlemmarna. Med andra ord lyckades Johan Pehrson ena partiet.

Som redogjorts för ovan är ett bra valresultat i Stockholm en förutsättning för att Liberalerna ska vara kvar i riksdagen. Johan Pehrson visade följaktligen engagemang och förståelse för Stockholm och dess avgörande betydelse för valresultatet. Det går att jämföra med hur det var tidigare under mandatperioden, där Stockholm i många fall sågs som ett problem.

En turlig omständighet är att partiledarskiftet sammanföll med varumärkeskampanjen "100 år av liberala reformer". Denna kom sålunda att understödja lanseringen av den nya partiledaren i Stockholm, inte minst genom att ge partiledarskiftet en historisk-ideologisk fond där de liberala värderingarna lyftes fram.

FÖRHÅLLANDET TILL ANDRA PARTIER

En problematik under valrörelsen var återkommande frågor om relationen till andra partier. På regional nivå handlade det exempelvis om relationen till Moderaterna, vars utspel om ADHD-tester föll mindre väl ut och som även kritiserats internt inom Moderaterna.

På nationell nivå, som även påverkade övriga nivåer, handlade det om vägvalet i regeringsfrågan och följaktligen Liberalernas relation till Sverigedemokraterna. Liberalerna ställdes återkommande inför frågor om den konkreta innebörden av begreppet "liberalt mittenankare". Innebörden fixerades aldrig särskilt tydligt, vilket ledde till att uttolkningarna ibland var mindre samstämmiga från olika håll under valrörelsen i länet. Osäkerheten visade sig i vart fall i samband med uppmärksamheten kring bussturnén mot slutet av valrörelsen: Var denna en gemensam kampanjinsats med

Sverigedemokraterna, eller skulle det ses som ett ordinärt, mindre dramatiskt, studiebesök vid Forsmark? Diskussionen, som fördes både inom och utanför partiet runt om i landet, påverkade tempot i valrörelsen och drog mycket energi som kunde ha använts bättre på andra sätt.

I frågan om Sverigedemokraterna vill valutvärderingsgruppen särskilt lyfta klyftan mellan väljare i stad och land. I regel finns en större skepsis mot Sverigedemokraterna hos väljare i de större städerna än i övriga landet. Med det sagt finns de olika synsätten inom Stockholms län, vilka tycks följa uppdelningen mellan stad och land; väljare i Stockholms stad är i regel mer skeptiska till Sverigedemokraterna än väljare i övriga kommuner i länet. Med andra ord finns polariseringen mellan stad och land även inom Stockholms län.

VÄLJARSTRÖMMAR OCH KÄRNVÄLJARE

Siffror över väljarströmmarna i jämförelse med 2018 antyder att Liberalerna råkade ut för en ovanligt hög omsättning av väljare. I detta sammanhang bör särskilt nämnas att stor väljarrörlighet alltid varit något som utmärkt vårt parti.

En tydlig slutsats av valutvärderingsgruppens intervjuer är att Liberalerna vann väljare som lockades av det tydliga beskedet i regeringsfrågan. Till del kan det ha handlat om taktikväljare som kom högerifrån. Här bör dock nämnas dessa taktikröster minskade vid ett skede, vilket troligen berodde på Moderaternas kräftgång.

Liberalerna förlorade samtidigt väljare som kände sig oroade över samverkan med Sverigedemokraterna. Denna senare grupp bedöms som en typ av väljare som sedan länge varit partiets kärnväljare.

Samma tendens märks på medlemssidan. Liberalerna har vunnit medlemmar under mandatperioden, men samtidigt tappat bland de rutinerade medlemmarna; antingen genom att de har lämnat partiet helt eller avstått från att kandidera. Det medförde att valrörelsen genomfördes med en mindre andel med valrörelseerfarenhet än vanligt.

Långsiktig överlevnad kan inte bygga på förhoppningar om att fånga väljare i ögonblicket mot slutet av en valrörelse eller vinna taktikröster. Ett högprioriterat och övergripande mål för partiet måste därför vara att stärka och expandera partiets kärna inför 2026.

Med andra ord behöver Liberalerna en större andel och många fler kärnväljare som stödjer partiet långsiktigt, utifrån ett engagemang för de liberala värderingarna såsom de uttrycks i parti-programmet. Det kräver ett systematiskt och idogt arbete på alla nivåer och i alla sammanhang där partiets särart – argumentet för vår existens – och därmed de liberala värderingarna lyfts fram tydligt. Det gäller både i program, kampanjsammanhang och när konkret politik tas fram för genomförande i beslutande, folkvalda församlingar.

VALFRÅGOR OCH KAMPANJ

Valutvärderingsgruppen anser att det finns behov av att ytterligare lyfta fram sjukvårdsfrågorna. Dessa befinner sig återkommande högt upp i väljarnas ranking över de viktigaste frågorna. Att ge regionens frågor, där vården utgör en viktig del, tydlig närvaro i valrörelser är dock en återkommande utmaning. Valutvärderingsgruppen uppfattning är att ytterligare ansträngningar måste göras, och att Liberalerna som parti kan ha allt att vinna på att så sker. Valarbetarna måste rustas bättre för att sprida partiets politik i vårdfrågor och särskilda material för dessa skapas. Vidare krävs en bredare profilering av våra toppkandidater till regionfullmäktige.

Vården tillhör en bredare grupp av frågor som i olika undersökningar visats vara underrepresenterade i 2022 års valrörelse, vilka ryms inom områden som är högt rankade bland kvinnor. Årets valrörelse har visats vara en mycket "manlig" historia, där starkt fokus givits frågor som särskilt engagerar manliga väljare, såsom energi och försvar. Jämställdheten har alltid varit central för Liberalerna. Utöver vikten av jämställdhetsfrågan som sådan bör den även spegla valet av frågor att driva i övrigt. Det måste därför finnas med i planeringen inför nästa valrörelse.

Valutvärderingsgruppens intervjuer ger röst för att valkampanjen, trots vissa utmaningar, genomfördes väl. Kanslierna och valledarna gjorde fina insatser. Liberalerna lyckades få en bra

valkampanj i rörelse trots den lägre andelen valrörelsevana som tagits upp ovan. Centrala budskap fördes vidare till "lokallokala budskap" med framgång. Dörrknackning och samtal fördes där den samfällida bilden är att dessa var mycket värdefulla. Även om vissa kampanjaktiviteter fick mindre genomslag, och därmed bör omprövas, har Liberalerna all anledning att vara nöjda med genomförandet av 2022 års valkampanj.

4. Analys av kampanjens olika delar

Målgrupper och prioriteringar

MÅLGRUPPSKARTOR

Vad sade valplanen?

Liberalerna har god kännedom om var vi har störst potential att växa. I verktyget för valkartor finns tio valdistrikt utpekade med störst potential för varje förening. Det är i dessa områden Liberalerna ska knacka dörr och återkommande dela ut material samt rikta budskap till i digitala kanaler. Genom att knacka alla dörrar i ett distrikt ges ett bra underlag för jämförelse i valutvärderingen. Dock behöver tiden prioriteras i syfte att hinna med så många dörrar som möjligt i Liberalernas mest prioriterade områden.

Sammanfattning

Många av dem som valutvärderingsgruppen intervjuade har använt valkartorna. Dock har det inte gjorts in i minsta detalj. De främsta orsakerna är dels tidsåtgången som en nitisk användning av valkartorna innebär, dels den kännedom som många redan har om sina egna kommuner. Exempelvis kan ett prioriterat område vara ett utpräglat moderatröstande område, med stora villor, tomter och skafthtomter. I detta fall kan det gå åt mycket tid och ge lite resultat vid dörrknackning.

En brist med valkartorna är att dessa bygger på äldre data och således inte fångar upp nya områden. Exempelvis kan ett nytt område ha byggts efter förra valet, vilket gör det lätt att missa potentiella väljare.

Det finns även kommuner som har fått kartor där alla deras valdistrikt klassas som icke-prioriterade, vilket ger en mycket konstig signal till valarbetarna i den kommunen.

Rekommendation

Föreningarna bör inte uppmanas att följa valkartorna in i minsta detalj. I stället bör de uppmanas att även använda sin lokalkännedom och kunskap om kommunen. Vidare bör valkartorna konverteras till ett kommunsnitt. Med andra ord bör valkartorna, som idag används av både förbundet centralt och lokalt, se annorlunda ut.

TYPVÄLJARE

Vad sade valplanen?

I valplanen lyfts behovet av att nå "rätt liberal, med rätt liberalt budskap". Där definieras dock inte vilka dessa närmare är. Riksorganisationen tar i ett senare skede fram tre typväljare som representerar för de väljare som Liberalerna har störst möjlighet att övertyga om att rösta på partiet. Det är akademikern Anna, entreprenören Erik och individualisten Isak. Syftet med dessa typväljare var att underlätta budskapsformulering m.m.

Sammanfattning

Typväljarna användes sparsamt i valkampanjen. I vissa fall berodde det på en redan god kännedom av målgrupperna, vilket gjorde att tankemodellen inte användes. I andra fall handlade det om att typväljarna ansågs vara svåra att använda praktiskt på regional och lokal nivå; på dessa nivåer riktas kommunikationen till mycket små väljargrupper.

I eftervalsdiskussionen har typväljarna använts i interna diskussioner för att förklara valresultatet. De som kände till dem beskrev i stora drag att partiet som helhet fokuserade framför allt på Erik och Isak, men glömde Anna.

Rekommendationer

Inför framtiden behöver Liberalerna hitta nya sätt att definiera målgrupper. Ett alternativ kan vara att ta fram kanalspecifika målgrupper i stället för att ha övergripande typväljare som ska nås i alla kanaler. Exempelvis behöver Liberalerna definiera målgruppen geografiskt när partiet jobbar med utdelning och dörrknackning. I sociala medier bör detta arbete utgå ifrån personliga egenskaper.

Kommunikation och kampanj

GENOMFÖRANDET AV FOKUSGRUPPER

Vad sade valplanen?

Förbundet ska genomföra fokusgrupper och mätningar samt informera föreningarna om vad som framkommit i fokusgrupper och mätningar på nyckelgruppsträffar, valledarträffar och i andra forum.

Sammanfattning

Inför valrörelsen genomförde valledningen fokusgrupper genom ett externt företag för att studera potentiella väljares bild och uppfattning om Liberalerna. Det var bland annat baserat på input från det externa företaget som kampanjen "100 år av Liberala reformer" utformades.

Den allmänna uppfattningen tycks vara att det var värdefullt att få input från personer utanför partiet. Här lyfts särskilt att risken minskar för att arbetet domineras av ett smalt inifrånperspektiv.

Rekommendationer

Först och främst bör påpekas att input från personer utanför partiet är ett värdefullt inslag i kampanjplaneringen. Det bör även uppmuntras på lokal nivå, exempelvis vid framtagande av enkäter och undersökningar vid dörrknackning.

Vad gäller fokusgrupper, så bör det poängteras att kommunvalen påverkas i stor utsträckning av lokala frågor och starka lokala företrädare. Av detta skäl går det att ifrågasätta fokusgruppers relevans på lokal nivå. Fokus bör i stället ligga på att nå väljare; en välplanerad kampanj som inte når många väljare tjänar inget till. Vidare är framtagandet av fokusgrupper en relativt kostsam insats, vilket gör det viktigt att bevaka ekonomin. Dock vore det eftersträvänsvärt att synka användandet av fokusgrupper mellan förbundet och riksorganisationen, inte minst då riksorganisationen planerar och genomför mycket av detta arbete.

SAMTALSKAMPANJ OCH DÖRRKNACKNING (INKL. APPLIKATIONER)

Vad sade valplanen?

130 000 samtal ska genomföras varav 65 000 vid dörrknackning. Länets samtliga 39 föreningar ska knacka dörr och på andra vägar möta väljarna i våra prioriterade områden i samtal. I minst 50 valdistrikt inom våra prioriterade områden ska dörrknackning genomföras.

Sammanfattning

I enlighet med den rapport som Carina Wellenius sammanställde efter valet kan följande nämnas:

- Totalt genomfördes 143 865 samtal i stad och län (110,7 % av valplanens mål).
- Genom dörrknackning genomfördes totalt 28 832 samtal (44,4 % av valplanens mål).
- 32 av 39 föreningar genomförde dörrknackning. Särskilt innerstadsföreningarna har haft svårt att genomföra just dörrknackning

- Enbart fem föreningar har nått 100 procent eller mer av sina dörrknackningsmål.
- 53,4 % av dörrknackningssamtalen genomfördes mellan 1 augusti och valdagen (den 11 september). 23 % av dörrknackningssamtalen genomfördes mellan 1 maj och 31 juli, och under mars och april genomfördes 11,7 % av samtalen.
- Kvaliteten varierade på samtalen. Grundregeln är att ge väljaren 80–90 % av taltiden, vilket sällan blev fallet.

Valutvärderingsgruppen noterar att många anser att Liberalerna borde ha börjat kampanjen mycket tidigare. På så sätt skulle särskilda lokala frågor, liksom frågor som ligger väjarna varmt om hjärtat, ha fångats upp på ett tidigare stadium.

Föreningarna har varit bra på att rapportera hur många samtal som de har haft. Dock har det i mycket liten utsträckning rapporterats tillbaka vad som har sagts i samtalen.

Såväl valutvärderingsenkäten till föreningarna som de intervjuer som valutvärderingsgruppen har genomfört pekar på att dörrknackningen är som mest effektiv fram till dess förtidsröstningen börjar. Följaktligen var kvaliteten på de samtal som valarbetarna hade i början av augusti av högre kvalitet än samtalen i september.

Många samtal har förts på gator och torg. Särskilt innerstadsföreningarna ser dessa samtal som viktiga. Några har uppgett att det är lättare att få medlemmar, inte minst äldre, att kampanja på gator, torg och i valstugor.

Applikationen knacka.se tycks ha fungerat tillfredsställande. Däremot är det många äldre som inte klarar av att registrera samtal i applikationen snacka.se, vilket har resulterat i att valledare fått ägna mycket tid åt att efterregistrera samtal. Till detta bör nämnas att många tyckte att det var krångligt med två olika applikationer.

Många har uppskattat tävlingsmomentet i att uppnå samtalsmålen. Dock gäller det inte alla. Här bör nämnas att det ibland tycks ha blivit mer fokus på antal samtal än på samtalsinnehåll.

Av valutvärderingsintervjuerna framgår även att det i år var fler partier än tidigare som knackade dörr, vilket kunde leda till irritation hos väljarna om flera var ute i samma område samtidigt.

Rekommendationer

Dörrknackningen bör genomföras under hela mandatperioden i syfte att fånga upp frågor som engagerar väljarna. På detta sätt kan förberedelserna inför nästa val optimeras.

I enlighet med Carina Wellenius rapport finns behov av att genomföra fler utbildningar med valledare och medlemmar i god tid inför nästa val. Syftet skulle vara att få till en bättre planering av dörrknackningarna, men även för hur samtalen kan bli ännu bättre och hur vi kan använda den optimala samtalstiden.

Det behövs en förbättring kring att ta vara på vad som sägs i samtalen med väljarna. Inrapportering av antalet samtal är visserligen viktigt, men det behöver framkomma vad som kommer fram i dessa samtal. Det gäller även tidigare under mandatperioden, inte minst för att använda samtalen som input i valmanifest, lokala kampanjer osv. Med andra ord behövs ett system för inrapportering av vad väljare vill och tycker.

I frågan om inrapportering bör även applikationerna knacka.se och snacka.se sammanföras till en applikation. På detta sätt blir det mindre förvirrande för valarbetare och merarbete för valledare.

Valutvärderingsgruppen vill understryka att det som fungerar bra i en förening inte nödvändigtvis fungerar bra i andra förningar. För att bättre kunna utvärdera detta krävs statistik på valdistriktsnivå, och mer likformigt rapportering från föreningarna.

Vad gäller dörrknackningsmetoden, så behöver den beforskas mer. Ämnet lämpar sig väl för en B- eller C-uppsats inom ämnet statsvetenskap. Förbundet bör tillhandahålla data åt den som vill studera ämnet vidare.

Avslutningsvis bör det nämnas att alla ägg inte ska läggas i "dörrknackningskorgen". Med andra ord är det viktigt att fler ska känna sig inkluderade, även de som inte vill eller kan knacka dörr.

VARUMÄRKESKAMPANJEN

Sammanfattning

Det är svårt att värdera den externa effekten av varumärkeskampanjen "100 år av Liberala reformer". Dock visar svaren från eftervalsenkäten att kampanjen spelade en viktig roll för att mobilisera de kärnväljare och partiengagerade som partiet trots allt har. Kampanjen gav således många en stolthet och igenkännande i "sitt parti". Den fick även en viss uppmärksamhet när "förstå-sig-på-arna" förklarade partiets uppgång under våren och sommaren, vilket får ses i ljuset av partiledarbytet, marknadsföringen av Johan Pehrson samt även varumärkeskampanjen.

Det uttrycks även att det vore bra och viktigt att bygga vidare på denna typ av kommunikation på något sätt. Kampanjen blev lite som en "egen ö", fristående från övrig kommunikation. Fler vill känna stolthet och glädje över partiet oftare än vart fjärde år.

Det har påpekats att det var svårare att snabbt identifiera Liberalerna som avsändare i kollektivtrafikreklamerna (eftersom dessa affischer, till skillnad från partiets andra affischer, saknade konceptet "vit text på blå bakgrund"). Detta förstärks av att folk framför allt pratade om filmen och kampanjen, vilket tycks visa att filmen var det viktigaste elementet i kampanjen.

Rekommendationer

Valutvärderingsgruppen har inga särskilda rekommendationer att ge.

HOMEPARTIES

Vad sade valplanen?

"Även [...] homeparties [...] är sätt att nå våra väljare."

Sammanfattning

Ingen lokalförening tycks ha arrangerat homeparties. Vidare tycks ett mycket litet antal av de tillfrågade personerna ha arrangerat egna homeparties, eller för den delen kände till någon som hade gjort det.

Rekommendationer

Homeparties bör inte drivas av partiet i valrörelsen, inte minst då ytterst få nås av denna kampanjform. De homeparties som tidigare har varit framgångsrika är med kända personer, exempelvis när Gudrun Schyman eller Birgitta Ohlsson arrangerade något sådant.

DIGITALA KAMPANJMETODER (SOCIALA MEDIER OCH ANDRA DIGITALA ANNONSER)

Vad sade valplanen?

Digitala kanaler som hemsida, Facebook, Instagram i kombination med Google-ads ökar Liberalernas förutsättningar att nå olika väljargrupper med riktade budskap. Det är även en väg för att väljarna ska hitta till Liberalernas hemsida. När fler hittar till Liberalernas hemsida kan de själva söka sig vidare och läsa artiklar som de själva är intresserade av. Därför är det viktigt att de lokala hemsidorna, liksom hemsidor för kandidater och prioriterade frågor, är uppdaterade.

Sammanfattning

Överlag är många i partiorganisationen mycket nöjda med den digitala kampanjen. I enkäten till lokalföreningarna får frågor som rör den digitala kampanjen genomsnittliga betyg på 3,5–4,2 (på en femgradig skala).

Det som lyfts fram som särskilt positivt är att Liberalerna har syns mycket. Kampanjen har även haft en bra struktur och en effektiv organisation, inte minst genom att ge lokalföreningarna stöd i planeringen och genomförandet av arbetet i de digitala kanalerna.

Det finns dock några mer kritiska synpunkter. Många har upplevt att de inte har sett länets digitala annonser; antingen för att de har haft fullt upp med det lokala arbetet, eller för att de helt enkelt inte har fått upp det i flödet. Därtill lyfter några att inläggen i sociala medier var ganska "torra", dvs. att budskapen inte väckte ett känslomässigt engagemang.

Rekommendationer

Det är uppenbart att den digitala kampanjen har fungerat bra och att ansvariga har tagit till sig lärdomar från tidigare valrörelser. Dock finns några möjligheter till förbättringar.

Till kommande val bör Liberalerna se till att uppdatera föreningarna i arbetet med den digitala annonseringen. Innehållet i sociala medier bör utvecklas i syfte att skapa mer engagemang; både vad gäller text och bildspråk. Vidare behöver partiet följa utvecklingen av olika sociala medier och anpassa sig efter den. Det gäller inte minst i förhållande till yngre väljare.

AFFISCHER

Vad sade valplanen?

Sammanfattning

Det framkommer att den mycket låga kvaliteten på affischerna, liksom den märkliga bristen på förborrade hål, sänkte flera föreningars ambitionsnivå. Mycket tid och kraft lades således på att hålla affischerna i skick eller ta bort de som var bortom reparationshjälp osv.

Bland de svarande råder det spridda uppfattningar om betydelsen av affiseringen. Dock uttrycker flera att de lokala budskapen var positiva, liksom att det var relativt lätt att få ta fram egna. Därtill uppskattades även budskapen och layouten på de centrala affischerna, som uppfattades som tydliga och koncisa. Att regionaffischerna hade en annan färgbakgrund ansåg dock flera som märkligt.

Rekommendationer

Valutvärderingsgruppen anser att affisivering fortfarande fyller en funktion. Dock behöver kvaliteten på affischerna bli bättre till nästa val behöver, även om det ökar kostnaderna.

Liberalerna bör sätta upp tydligare direktiv för hur affiseringen ska gå till i god tid inför nästa val. Det gäller alltifrån var affischerna ska sättas upp till vilken volym som ska användas i syfte att uppnå bästa resultat. Affischerna bör även ha tydliga och koncisa budskap, med samma bakgrundsfärg. Vidare bör endast ett mycket litet antal personer lyftas fram på affischerna. Vilka dessa personer är bör bestämmas av länsförbundet. I de fall personer sätter upp egna, personliga, valaffischer, ska dessa godkännas av partiet och endast sättas upp där personen är känd sedan innan.

Engagemang

STÖD TILL, OCH SAMORDNING AV, KOMMUNFÖRENINGARNAS KAMPANJER

Vad sade valplanen?

Förbundets stöd till föreningarna:

- Information om vad som framkommit i fokusgrupper och mätningar på nyckelgruppsträffar, valledarträffar och i andra forum.
- Stöd och bollning för att formulera lokala budskap lokala regionala budskap som utgår från våra värderingar och prioriterade områden på nyckelgruppskonferenser, valledarträffar och i andra forum.
- Underlag och guider till föreningarna för att kunna rikta budskap i digitala kanaler.
- Kontinuerlig utbildning för ansvariga i föreningarna.
- Mallar och produktion av grafiskt material för digitala kanaler.
- Vid behov hjälpa föreningar uppdatera hemsidan med en basinformation.
- Vid behov hjälpa föreningar att hantera marknadsföring digitala kanaler.
- Informera om förbundets digitala kampanjer.
- Duktiga dörrknackare som kan komma ut och hjälpa igång nya dörrknackare.
- Valombudsmän som knackar dörr under senare delen av valrörelsen.
- Inspiration och möjlighet till erfarenhetsutbyte kring kampanjmetoder på nyckelgruppskonferenser, valledarträffar och i andra forum.
- Stöd att formulera lokala budskap som utgår från våra värderingar på nyckelgruppskonferenser, valledarträffar och i andra forum.
- Underlag till varje kommunförening där sjukvård och trafikfrågor bryts ned till förslag på konkreta lokala regionpolitiska frågor som rör sjukvård och kollektivtrafik.
- Planering och produktion av en lokal valfilm per kommunförening och hjälp med att marknadsföra den i digitala kanaler.
- Produktion av affischer med lokala budskap.
- Fotografering av toppkandidater (erbjuds vid två tillfällen).
- Grafisk produktion av en valbroschyr per kommunförening.
- Kampanjpaket med olika teman varje månad.
- Mallar för valplanering.
- Valledarträffar/Nyckelgrupp/KPR/SoMe/Polsek/valkonferens/kick-off samt utbildningar för kandidater/kampanjare.
- Valplaneringscoaching.
- Idébank med tips på lokala kampanjer och olika kampanjmetoder.
- Nya medlemmar bjuds in till Liberal start, fokus på kampanj.
- Fånga upp och bjuda in nya medlemmar och volontärer i valspurten.

Sammanfattning

Föreningarna är nöjda med stödet från förbundet, särskilt möjligheten till digitalt bollplank. Flera konstaterar att stödet fungerade bättre än tidigare. I enkäten till föreningarna får frågor om förbundets stöd ett betyg på 3,6–4,0 (på en femgradig skala), vilket får betraktas som ett gott betyg.

En av de positiva saker som lyfts är kampanjombudsmännens handfasta stöd vid dörrknackning och liknande. Det gäller även stödet för att ta fram egna budskap och foldrar.

De regionala flygbladen uppfattades som bra. Några av de intervjuade lyfter dock att regionkansliet kunde ha varit mer involverade tidigare i kampanjen. På detta sätt skulle sjukvården ha fått ett större utrymme i kommunikationen.

De flesta uttrycker att det var positivt med samordningen av kanslierna på länsförbundet och Stockholms stad. Ett undantag är valledningen i Stockholms stad som menade att Stockholmsföreningen – som stor förening – inte fick det stöd som hade behövts, även om länsförbundets valledning gjorde ett bra jobb med att försöka fördela de resurser som fanns.

Rekommendationer

Den övergripande bilden är att stödet till föreningarna varit omfattande, kvalitativt och uppskattat. Dock finns några förbättringsområden.

Det fanns mycket material, såsom mallar och annat framtaget som stöd, men ibland var det svårt att hitta detta på Google Drive. Det vore därför bra om det gick att rensa upp och förtydliga vad som gäller inför valet och således försöka hitta en bättre mapphierarki. Vidare bör det funderas kring hur regionkansliet kan involveras tidigare i valkampanjen.

STÖDET TILL KANDIDATER TILL RIKSDAG, REGION OCH KOMMUNER

Vad sade valplanen?

Kandidater som beviljats personvalstöd ska marknadsföras kontinuerligt till utvalda målgrupper med relevanta budskap. Förbundet ska tillsammans med kandidater arbeta fram och genomföra personliga kommunikationsplaner. Förbundet ska samordna kandidaters [...] deltagande i kampanjer. Fotografering av toppkandidater erbjuds vid två tillfällen.

Sammanfattning

Det har påpekats att stödet till kandidaterna varit bättre i detta val än tidigare val. Dock har det ibland varit oklart om vilket stöd som finns att tillgå för den enskilda kandidaten. Likaså har det ibland varit förenat med sena besked

Vidare har det påpekats att Liberalerna i detta val inte hade allmänt kända och etablerade politiker såsom Birgitta Ohlson och Barbro Westerholm på valsedeln. Samtidigt nämns att enskilda kandidater kan nå framgång i olika väljarsegment.

Rekommendationer

Det vore eftersträvänsvärt att få större klarhet i vilka förväntningar som ligger på kandidaten, liksom vilket stöd kandidaten får, i förhållande till placeringen på de olika beslutade valsedlarna. Förbundsstyrelsen bör även fundera på hur smalt och brett kandidatstödet ska vara. Ett alternativt upplägg skulle kunna vara att slopa det generella kandidatstödet till ett specifikt antal platser på valsedeln, exempelvis platserna 1–10, och i stället göra punktinsatser för alla kandidater som kan presentera trovärdiga kampanjupplägg. Allt personvalstöd som förbundet finansierar bör således syfta till att få väljare, som annars inte hade röstat på Liberalerna.

Det är även viktigt med tydligare riktlinjer för kandidaters personvalskampanjer, oaktat om kampanjen är finansierad med egna eller förbundets medel. Eftersom reglerna för affischering ser olika ut i olika kommuner är det förenat med stor risk att – på egen hand – affischera i okända kommuner. Skulden för felaktigheter kommer att drabba den aktuella föreningen. Likaså kan det finnas enskilda sakfrågor som föreningen på goda grunder undviker att kommunicera på lokal nivå;

exempelvis skulle strandskyddsfrågan kunna te sig väldigt annorlunda i en skärgårdskommun och en i regionen centralt placerad kommun. Med andra ord riskeras den lokala kampanjen ta skada om en enskild kandidat delar ut material i denna sakfråga i den berörda kommunen.

UTBILDNINGAR FÖR MEDLEMMAR OCH KANDIDATER

Vad sade valplanen?

Förbundet ska kontinuerligt utbilda ansvariga i föreningarna. Förbundet ska ordna valarbetar-/kampanjarbetarutbildning.

Sammanfattning

Det har framkommit att många har haft svårt att erinra sig om vilka utbildningar som ägt rum.

Vad gäller den regionala nivån finns ett särskilt behov av utbildningar; både vad Liberalerna tycker i olika frågor, och hur regionen fungerar i stort. Regionutbildningen i augusti var visserligen välbesökt, men inte den under våren.

Rekommendationer

För valutvärderingsgruppen är det uppenbart att det krävs utbildningsinsatser som berör den regionala nivån. I detta fall gäller det särskilt frågor kring sjukvården.

Vidare bör förbundet ha en utbildningsportal som möjliggör onlineutbildningar. Utöver att en sådan lösning är digital och lättillgänglig, så behöver inte krav ställas såsom "ska du stå på plats X behöver du göra dessa utbildningar innan".

Valutvärderingsgruppen vill i utbildningsfrågan även lyfta den sociala dimensionen av den. Med utbildningstillfällena får medlemmar och kandidater chans att träffas, vilket är viktigt för sammanhållningen och motivationen.

Organisation

INTERN KOMMUNIKATION

Vad sade valplanen?

Den interna kommunikationen beskrivs inte närmare i valplanen. Dock förutsätts den finnas som ett verktyg för att kunna ge stöd till föreningarna.

Sammanfattning

En återkommande beskrivning av internkommunikationen är "bra, men kanske i mesta laget".

Vissa menar att det borde ha varit färre möten, medan andra anser att samma information gick ut i för många olika kanaler. Några tycker att informationen borde ha varit "taggad" utifrån vem som behöver ta del av den. En och annan lyfter att mötena behöver struktureras upp på ett bättre sätt.

Dock lyfter många att strukturen på mejlen i slutet av valrörelsen, med bl.a. stående länkar, var väldigt bra. Möjligen var det svårt att skilja mejl från länsförbundet och mejl från riksorganisationen. En annan sak som har påpekats är tiden för möten, dvs. kl. 20:00. Med denna tid hinner många att kampanja färdigt och äta middag innan mötesstart.

Rekommendationer

Det är omöjligt att göra alla nöjda när det gäller internkommunikation. I det stora hela fungerade internkommunikationen bra. Två möjliga förbättringar är att dels göra tydligare skillnad på mejl från länsförbundet och riksorganisationen, dels lyfta fram deadlines ännu tydligare.

SAMVERKAN MELLAN FÖRBUNDS- REGION- OCH STADSHUSKANSLIerna

Vad sade valplanen?

Förbundskansliet, regionkansliet och stadshuskansliet ska samarbeta och organiseras i ett kampanjhögkvarter. För att kunna genomföra förbundets valplan och uppnå en så effektiv kampanjorganisation som möjligt kommer ett kampanjhögkvarter inrättas där personal från förbundskansliet, stadshuskansliet och regionkansliet samarbetar i en projektorganisation.

Sammanfattning

På det stora hela var de flesta nöjda eller mycket nöjda med stödet från de olika kanslierna. Det allmänna intrycket är att budskap synkades på ett bra sätt.

Det finns dock synpunkter från vissa föreningar, stora som små, att resurserna inte används optimalt alla gånger, dvs. att föreningar i vissa fall betalar mer än vad de får. Med det sagt är det ändå tydligt att det finns en tydlig vilja att maximera de resurser som partiet förfogar över.

Rekommendationer

Liberalerna sitter nu i opposition i regionen, staden och andra kommuner. Av detta skäl blir det ännu viktigare att samverka mellan de olika kanslierna. Även om antalet politiska tjänstemän har minskat kraftigt, så bör mer tid kunna avsättas till kampanjarbete mellan valen.

Det ska även betonas att budskapen som används i länet bör vara synkade. Vidare bör det kampanjschema, som användes till detta val, finnas kvar till nästa val med erforderliga uppdateringar.

SAMVERKAN MED RIKSORGANISATIONEN OCH SAMVERKANDE ORGANISATIONER

Vad sade valplanen?

Förbundet ansvarar för samordning av budskap och kampanj med riksorganisationen, att tillsammans med riksorganisationen erbjuda verktyg för rapportering av antal samtal och var vi knackat (Samtalsapp, knocka-verktyg), att tillsammans med riksorganisationen tillhandahålla valkartor. Förbundet ansvarar för att involvera och samordna kampanjer med LUF, LS och Liberala kvinnor i Stockholm.

Sammanfattning

Det påpekas att det blev ett förbättrat samarbetsklimat mellan riksorganisationen och länsförbundet efter partiledarbytet. Dock framkommer att det hade kunnat vara ännu bättre.

LUF gjorde ett väldigt bra arbete; dels genom att nå ut till målgrupper som partiet annars inte hade nått, dels genom stora insatser i kampanjarbetet. LUF bidrog således med en mycket positiv energi.

LK var aktiv på alla nivåer och i samtliga aktivitetsformer. Eftersom partiet inte hade något jämställdhetsmaterial tog LK fram ett sådant med presentation av kvinnliga kandidater. Detta material delades ut i valrörelsen. För att lyfta kandidaterna ytterligare gjordes dörrknackningar tillsammans med kandidaterna. LK riks drev också en intensiv kampanj i sociala medier. LK liksom LUF tillförde viktiga budskap.

Rekommendationer

Samverkan med riksorganisationen och andra samverkande organisationer är helt centralt. Det går inte att understryka nog att samverkan behöver fungera. Med partiledarbytet, och det förbättrade samarbete som följde, är utsikterna bättre inför nästa val.

Valutvärderingsgruppen har tidigare lyft vikten av att jämställdhetsfrågan som sådan, men även frågor som kvinnor tenderar att vara mer intresserade av. Utöver Liberalernas särskilda ansvar i jämställdhetsfrågan utgör kvinnor som väljargrupp cirka hälften av antalet väljare i Sverige. Till nästa val behöver därför detta tas i beaktning.

ANVÄNDNING AV TILLFÄLLIG LOKAL FÖR KAMPANJHÖGKVARTER (FREJGATAN 16)

Vad sade valplanen?

Förbundskansliet, regionkansliet och stadshuskansliet ska samarbeta och organiseras i ett kampanjhögkvarter

Sammanfattning

Det är bra att alla anställda sitter samlat för att möjliggöra ett så friktionsfritt valmaskineri som möjligt. Dock har kampanjhögkvarteret inte uppfattats som en relevant samlingsplats för medlemmar som inte bor i omedelbar anslutning till den aktuella lokalen.

Rekommendationer

Inför kommande val bör Liberalerna fundera på om det är effektivare att använda förbundskansliets lokaler, eller annan lokal som ligger i markplan med entré från gatan med tillhörande hyreskostnad, i syfte att frigöra resurser till kampanjaktiviteter med mer direkt koppling till väljarna.

5. Sammanfattning av rekommendationer

Nedan listas de rekommendationer valutvärderingsgruppen gör i rapporten samlad:

Strategi och utvärdering

Långsiktig överlevnad kan inte bygga på förhoppningar om att fånga väljare i ögonblicket mot slutet av en valrörelse eller vinna taktikröster. Ett högprioriterat och övergripande mål för partiet måste därför vara att stärka och expandera partiets kärna inför 2026.

Med andra ord behöver Liberalerna en större andel och många fler kärnväljare som stödjer partiet långsiktigt, utifrån ett engagemang för de liberala värderingarna såsom de uttrycks i parti-programmet. Det kräver ett systematiskt och idogt arbete på alla nivåer och i alla sammanhang där partiets särart – argumentet för vår existens – och därmed de liberala värderingarna lyfts fram tydligt. Det gäller både i program, kampanjsammanhang och när konkret politik tas fram för genomförande i beslutande, folkvalda församlingar.

Inför nästa val bör Stockholmsförbundet eftersträva att systematiskt dokumentera kampanjaktiviteter, såsom dörrknackning och flygbladsutdelningar, på valdistriktsnivå. Det skulle möjliggöra för en kvantitativ utvärdering av vilken effekt olika kampanjaktiviteter har, och i vilka sammanhang olika aktiviteter fungerar bättre eller sämre.

Målgrupper, typväljare och valkartor

Föreningarna bör inte uppmanas att följa valkartorna in i minsta detalj. I stället bör de uppmanas att även använda sin lokalkännedom och kunskap om kommunen. Vidare bör valkartorna konverteras till ett kommunsnitt. Med andra ord bör valkartorna, som idag används av både förbundet centralt och lokalt, se annorlunda ut.

Inför framtiden behöver Liberalerna hitta nya sätt att definiera målgrupper. Ett alternativ kan vara att ta fram kanalspecifika målgrupper i stället för att ha övergripande typväljare som ska nås i alla kanaler. Exempelvis behöver Liberalerna definiera målgruppen geografiskt när partiet jobbar med utdelning och dörrknackning. I sociala medier bör detta arbete utgå ifrån personliga egenskaper.

Fokusgrupper

Input från personer utanför partiet är ett värdefullt inslag i kampanjplaneringen. Det bör även uppmuntras på lokal nivå, exempelvis vid framtagande av enkäter och undersökningar vid dörrknackning.

Vad gäller fokusgrupper, så bör det poängteras att kommunvalen påverkas i stor utsträckning av lokala frågor och starka lokala företrädare. Av detta skäl går det att ifrågasätta fokusgruppers relevans på lokal nivå. Fokus bör i stället ligga på att nå väljare; en välplanerad kampanj som inte når många väljare tjänar inget till. Vidare är framtagandet av fokusgrupper en relativt kostsam insats, vilket gör det viktigt att bevaka ekonomin. Dock vore det eftersträvänsvärt att synka användandet av fokusgrupper mellan förbundet och riksorganisationen, inte minst då riksorganisationen planerar och genomför mycket av detta arbete.

Dörrknackning

Dörrknackningen bör genomföras under hela mandatperioden i syfte att fånga upp frågor som engagerar väljarna. På detta sätt kan förberedelserna inför nästa val optimeras.

I enlighet med Carina Wellenius rapport finns behov av att genomföra fler utbildningar med valledare och medlemmar i god tid inför nästa val. Syftet skulle vara att få till en bättre planering

av dörrknackningarna, men även för hur samtalen kan bli ännu bättre och hur vi kan använda den optimala samtalstiden.

Det behövs en förbättring kring att ta vara på vad som sägs i samtalen med väljarna. Inrapportering av antalet samtal är visserligen viktigt, men det behöver framkomma vad som kommer fram i dessa samtal. Det gäller även tidigare under mandatperioden, inte minst för att använda samtalen som input i valmanifest, lokala kampanjer osv. Med andra ord behövs ett system för inrapportering av vad väljare vill och tycker.

I frågan om inrapportering bör även applikationerna knacka.se och snacka.se sammanföras till en applikation. På detta sätt blir det mindre förvirrande för valarbetare och merarbete för valledare.

Valutvärderingsgruppen vill understryka att det som fungerar bra i en förening inte nödvändigtvis fungerar bra i andra förningar. För att bättre kunna utvärdera detta krävs statistik på valdistriktsnivå, och mer likformigt rapportering från föreningarna.

Vad gäller dörrknackningsmetoden, så behöver den beforskas mer. Ämnet lämpar sig väl för en B- eller C-upsats inom ämnet statsvetenskap. Förbundet bör tillhandahålla data åt den som vill studera ämnet vidare.

Det bör även nämnas att alla ägg inte ska läggas i "dörrknackningskorgen". Med andra ord är det viktigt att fler ska känna sig inkluderade, även de som inte vill eller kan knacka dörr.

Homeparties

Homeparties bör inte drivas av partiet i valrörelsen, inte minst då ytterst få nås av denna kampanjform. De homeparties som tidigare har varit framgångsrika är med kända personer, exempelvis när Gudrun Schyman eller Birgitta Ohlsson arrangerade något sådant.

Digital kampanj

Till kommande val bör Liberalerna se till att uppdatera föreningarna i arbetet med den digitala annonseringen. Innehållet i sociala medier bör utvecklas i syfte att skapa mer engagemang; både vad gäller text och bildspråk. Vidare behöver partiet följa utvecklingen av olika sociala medier och anpassa sig efter den. Det gäller inte minst i förhållande till yngre väljare.

Affischering

Valutvärderingsgruppen anser att affischering fortfarande fyller en funktion. Dock behöver kvaliteten på affischerna bli bättre till nästa val behöver, även om det ökar kostnaderna.

Liberalerna bör sätta upp tydligare direktiv för hur affischeringen ska gå till i god tid inför nästa val. Det gäller alltifrån var affischerna ska sättas upp till vilken volym som ska användas i syfte att uppnå bästa resultat. Affischerna bör även ha tydliga och koncisa budskap, med samma bakgrundsfärg. Vidare bör endast ett mycket litet antal personer lyftas fram på affischerna. Vilka dessa personer är bör bestämmas av länsförbundet. I de fall personer sätter upp egna, personliga, valaffischer, ska dessa godkännas av partiet och endast sättas upp där personen är känd sedan innan.

Stöd till föreningarna

Den övergripande bilden är att stödet till föreningarna varit omfattande, kvalitativt och uppskattat. Dock finns några förbättringsområden.

Det fanns mycket material, såsom mallar och annat framtaget som stöd, men ibland var det svårt att hitta detta på Google Drive. Det vore därför bra om det gick att rensa upp och förtydliga vad som gäller inför valet och således försöka hitta en bättre mapphierarki. Vidare bör det funderas kring hur regionkansliet kan involveras tidigare i valkampanjen.

Stöd till kandidater

Det vore eftersträvänsvärt att få större klarhet i vilka förväntningar som ligger på kandidaten, liksom vilket stöd kandidaten får, i förhållande till placeringen på de olika beslutade valsedlarna. Förbundsstyrelsen bör även fundera på hur smalt och brett kandidatstödet ska vara. Ett alternativt upplägg skulle kunna vara att slopa det generella kandidatstödet till ett specifikt antal platser på valsedeln, exempelvis platserna 1–10, och i stället göra punktinsatser för alla kandidater som kan

presentera trovärdiga kampanjupplägg. Allt personvalsstöd som förbundet finansierar bör således syfta till att få väljare, som annars inte hade röstat på Liberalerna.

Det är även viktigt med tydligare riktlinjer för kandidaters personvalskampanjer, oaktat om kampanjen är finansierad med egna eller förbundets medel. Eftersom reglerna för affischering ser olika ut i olika kommuner är det förenat med stor risk att – på egen hand – affischa i okända kommuner. Skulden för felaktigheter kommer att drabba den aktuella föreningen. Likaså kan det finnas enskilda sakfrågor som föreningen på goda grunder undviker att kommunicera på lokal nivå; exempelvis skulle strandskyddsfrågan kunna te sig väldigt annorlunda i en skärgårdskommun och en i regionen centralt placerad kommun. Med andra ord riskeras den lokala kampanjen ta skada om en enskild kandidat delar ut material i denna sakfråga i den berörda kommunen.

Utbildningar

För valutvärderingsgruppen är det uppenbart att det krävs utbildningsinsatser som berör den regionala nivån. I detta fall gäller det särskilt frågor kring sjukvården.

Vidare bör förbundet ha en utbildningsportal som möjliggör onlineutbildningar. Utöver att en sådan lösning är digital och lättillgänglig, så behöver inte krav ställas såsom "ska du stå på plats X behöver du göra dessa utbildningar innan".

Valutvärderingsgruppen vill i utbildningsfrågan även lyfta den sociala dimensionen av den. Med utbildningstillfällena får medlemmar och kandidater chans att träffas, vilket är viktigt för sammanhållningen och motivationen.

Internkommunikation

Det är omöjligt att göra alla nöjda när det gäller internkommunikation. I det stora hela fungerade internkommunikationen bra. Två möjliga förbättringar är att dels göra tydligare skillnad på mejl från länsförbundet och riksorganisationen, dels lyfta fram deadlines ännu tydligare.

Samverkan mellan kanslier

Liberalerna sitter nu i opposition i regionen, staden och andra kommuner. Av detta skäl blir det ännu viktigare att samverka mellan de olika kanslierna. Även om antalet politiska tjänstemän har minskat kraftigt, så bör mer tid kunna avsättas till kampanjarbete mellan valen.

Det ska även betonas att budskapen som används i länet bör vara synkade. Vidare bör det kampanjschema, som användes till detta val, finnas kvar till nästa val med erforderliga uppdateringar.

Samverkan med riksorganisationen och samverkande organisationer

Samverkan med riksorganisationen och andra samverkande organisationer är helt centralt. Det går inte att understryka nog att samverkan behöver fungera. Med partiledarbytet, och det förbättrade samarbete som följde, är utsikterna bättre inför nästa val.

Valutvärderingsgruppen har tidigare lyft vikten av att jämställdhetsfrågan som sådan, men även frågor som kvinnor tenderar att vara mer intresserade av. Utöver Liberalernas särskilda ansvar i jämställdhetsfrågan utgör kvinnor som väljargrupp cirka hälften av antalet väljare i Sverige. Till nästa val behöver därför detta tas i beaktning.

Användning av kampanjhögkvarter

Inför kommande val bör Liberalerna fundera på om det är effektivare att använda förbundskansliets lokaler, eller annan lokal som ligger i markplan med entré från gatan med tillhörande hyreskostnad, i syfte att frigöra resurser till kampanjaktiviteter med mer direkt koppling till väljarna.

Inför den digitala valrörelsen 2026

Strategi för den digitala närvaron

Inför valet 2026 bör en omfattande digital strategi arbetas fram om vara färdigställd cirka 12 månader innan valet. Strategin bör täcka den digitala närvaron som helhet, från hemsidor, sociala medier, framställande av annonser, kanalval till annonsformat. Strategin ska vara en tydlig utgångspunkt för förbundet för att kunna genomföra en framgångsrik valrörelse.

Liberalernas Stockholmsförbund hade inför valet 2022 en hög ambition för den digitala valrörelsen och flera, för förbundet, nya arbetssätt infördes. Kunskapen från detta kan användas som utgångspunkt för kommande valrörelser.

Kompetensutveckling

Personer som på något sätt kommer arbeta med den digitala valrörelsen 2026 kommer att behöva en bred kunskap kring verktyg, metoder, annonsformat, digitala kanaler och annat relaterat till kampanjen. Därför bör en bred kompetensuppbyggnad ske under mandatperioden för att säkerställa att fler personer har den kompetens som krävs för att kunna arbeta strategiskt och effektivt under valrörelsen 2026.

Äga vår egen data och kampanjer

I valrörelsen 2018 användes en kommunikationsbyrå för att till stora delar genomföra den digitala kampanjen. Detta innebär att Stockholmsförbundet inte hade någon detaljerad data att förhålla sig till i valrörelsen 2022.

Under valrörelsen 2022 köpte Stockholmsförbundet själva all digital annonsering genom egna annonsörskonton. Detta innebär också att det finns data tillgänglig att analysera inför kommande valrörelser.

Målgrupper

Inför valet 2026 behöver de målgrupper man utgick ifrån 2018-2022 ses över. Erfarenheten från valrörelsen 2022 var att målgrupperna i flera fall inte gick att nå när det kommer till det digitala arbetet delvis beroende på att grupperna var för snäva. En stor fördel inför 2026 är den stora tillgången till data som finns från valet 2022. Denna data kan användas för att kunna nå relevanta målgrupper med rätt budskap i rätt kanaler.

Kravställning vid upphandling av kommunikationsbyrå

För att effektivt kunna upphandla en kommunikationsbyrå inför valrörelsen behöver personerna som upphandlar få djupare kunskap kring de tjänster som upphandlas. Detta kan ske genom externa eller interna utbildningar eller genom att personer med denna kunskap deltar i upphandlingen. Erfarenheter från 2022 visar också att Stockholmsförbundet till stora delar själva kan hantera den digitala annonseringen. Fokus för en kommunikationsbyrå bör då till större del handla om kampanjideér, storytelling, bild och budskapsval.

Det är också viktigt att Stockholmsförbundet under kommande valrörelser till 100% äger bild, video- och texträttigheter till de kampanjer som genomförs.

Testkampanjer samt A/B-testning

Det finns ett behov av att i större utsträckning arbeta med testkampanjer i det digitala kampanjarbetet för att kunna utvärdera vilka frågor som är mest intressanta för väljarna. Genom att genomföra testkampanjer under hela mandatperioden kan man samla in värdefull data som kan användas i valrörelsen för att nå rätt målgrupper med rätt budskap.

A/B-testning är en beprövad metod inom digitala kampanjer. Stockholmsförbundet bör använda denna metod i större utsträckning för att öka effektiviteten i testkampanjerna inför valet 2026.

Bygg strukturen för den digitala närvaron

För att maximera effektiviteten i digital annonsering är det viktigt att skapa en välplanerad struktur i god tid före kampanjstart. Webbplatser och sociala medier samverkar för att nå många människor och landningssidor är en viktig del av denna samverkan. När man investerar tid i att bygga upp en stark webbplats med välutformade landningssidor så underlättar detta framtida digitala kampanjer och gör det lättare att dra nytta av annonser i sociala medier med länkar till webbplatsen.

Liberalernas Stockholmsförbund

Verksamhetsberättelse 2022

Hela 2022 präglades av höstens val. Liberalismen är på många sätt ifrågasatt och hotad i världen och för oss liberaler handlar det om att försvara frihetliga liberala värden i såväl världen som i Europa, Sverige och i Stockholms län. Under våren förenades hela partilandet i fullt fokus på valrörelse och att klara oss kvar i Sveriges riksdag. Vi lyckades ta oss upp från en historisk låg nivå i opinionen, trots detta blev resultatet det svagaste i Liberalernas historia. Liberalerna saknar nu mandat i åtta regioner och i 79 kommuner runt om i Sverige. I Stockholms län tappade vi styret i regionen, staden och i ett antal kommuner. Det innebär förutom ett minskat inflytande av liberal politik i kommuner och regionen även minskade ekonomiska resurser. Detta innebär att vi kommer behöva andra sätt att arbeta i vårt förbund.

Stockholmsliberalerna arbetade hårt i valrörelsen och genomförde fler samtal och knackade fler dörrar än någonsin förr. Våra fantastiska medlemmar syntes flitigt i sociala medier med glada bilder på sina kampanjaktiviteter.

En stor framgångsfaktor i valrörelsen var det samarbete som utvecklades mellan förbundskansliet, regionkansliet och Stockholms stadshuskansli. Detta samarbete gjorde att gemensamma utspel fick större genomslagskraft. Vi lärde oss under pandemin att hantera digitala möten på ett bra sätt och har lärt oss att uppskatta fördelarna med att snabbt och enkelt kunna ses digitalt när så är lämpligt. De fysiska mötena är dock viktiga då värdet av att ses inte är att underskatta.

Jag vill rikta ett stort och varmt tack till alla medlemmar, förtroendevalda och anställda för alla fantastiska insatser som genomfördes under detta valår 2022. Tack vare Stockholmsliberalerna hårda arbete i valrörelsen klarade vi både riksdagsspärren och att behålla styret i många kommuner. Liberalernas uppdrag att stå upp för frihet, demokrati och ett öppnare samhälle kvarstår och det uppdraget genomför vi alla tillsammans.

Anna-Lena Johansson
Förbundsordförande

Valrörelse 2022

Här nedan redovisas huvuddragen i det engagerade arbete som medlemmar och kandidater gjorde under valrörelsen 2022. I övrigt hänvisas till valanalysen som har gjorts av den arbetsgrupp som tillsattes av förbundsstyrelsen på försommaren och som presenteras på förbundsårsmötet. Valanalysrapporten kommer att ligga till grund till förbundets kommande strategiplan för mandatperioden och valet 2024 och 2026.

VALRÖRELSENS HUVUDDelar

Förbundets verksamhet under hela mandatperioden har varit inriktad på att förvalta det förtroende väljarna gav oss 2018 och vinna det på nytt 2022. Valplanen beslutades av förbundsstyrelsen i december 2021 och valkampanjen drog igång strax därefter. Utbildning genomfördes under vintern. På grund av ett bakslag i pandemin var kampanjen mestadels digital i början av året men från och med april och fram till sommaren kom många föreningar igång med kampanjaktiviteter som dörrknackning och samtal med väljare på gator och torg. Förbundets kansli organiserade också deltagande i några större aktiviteter under vår och försommar.

- Varumärkeskampanjen ”100 år av liberala reformer”
- Seniordagen i Kungsträdgården den 10 maj
- Järvaveckan i Tensta den 1-5 juni
- Pride 1 augusti till 7 augusti både ekonomiskt och genom att en medarbetare på kansliet arbetade med arrangemanget

VALHÖGKVARTERET - VALORGANISATION

Förbundet valde 2022 att organisera sig annorlunda jämfört med både tidigare valår och vanliga verksamhetsår. Denna gång skapades redan i början av året ett valhögkvarter med medarbetare från förbundskansliet, regionkansliet och Stockholms stads stadshus. Olika grupper, med ansvar för olika områden, innehöll medarbetare från alla kanslierna för att få en så smidig organisation som möjligt. Detta avstyrde också från eventuellt dubbelarbete. Förbundssekreteraren ledde arbetet i dialog med förbundets valledare och valledning. De grupper som fanns var:

- Budskap och utvärdering
- Digitala gruppen
- Samtal och aktiviteter
- Administrativa gruppen

Från juni till september hyrde förbundet ett externt valhögkvarter där personalen hade sina arbetsplatser och dit alla medlemmar och valaktiva var välkomna. I valhögkvarteret hade vi också lager av valaffischer och annat valmaterial.

SAMTAL FÖR SAMTAL

Samtal med väljarna var vår viktigaste metod för att vinna väljarnas förtroende. I Stockholms län genomfördes sammanlagt 140 000 samtal. Sannolikt fördes dock betydligt fler samtal med väljare utan att de räknades på detta sätt.

Samtal fördes i vardagen, i dörrknackningskampanjer, på gator och torg, i valstugor och på home parties. Vi satte upp mål som bröts ned på varje förening. Samtalen registrerades från 1 april i kampanjappen eller via ett särskilt formulär. Varje vecka under våren skickades en uppföljning med

siffror på antal uppnådda samtal till alla föreningar och vilka föreningar som var ”10 i topp”. Varje vecka korades en förening till vinnare t ex för att ha uppnått stor andel av sitt mål eller ha ökat mycket under veckan.

Kansliet tog fram olika verktyg, checklistor och manualer för att underlätta aktiviteter som leder till samtal. Samtalsstartare, som innebar en bärbar skylt med de politiska huvudfrågorna som man kunde markera med klistermärke, blev mycket populär. Manualen för dörrknackning beskrev på ett enkelt sätt hur man kan öppna ett samtal i dörren. Det fanns även checklista för home party, insändare och studiebesök.

DÖRRKNACKNING

2022 års valrörelse befäste dörrknackning som kampanjmetod. Visserligen var det inte första gången, men fler dörrar knackades och fler av våra aktiva medlemmar ägnade sig åt det än tidigare. Totalt fördes över 50 000 samtal vid dörr.

En fältledare anställdes som koordinerade aktiviteterna och en checklista togs fram för att stötta föreningar och medlemmar.

Av länets 39 föreningar knackade 34 dörr i valrörelsen. Av de som inte knackat dörr återfinns en innerstadsförening. I länet har användning av dörrknackning varierat. Vissa kommuner har valt bort metoden helt. I enkätsvaren från länets valledare framkommer i vissa svar att man var för få för att knacka dörr och att det var svårt att få ut medlemmarna, medan andra har använt metoden i betydande utsträckning. En stor del av samtalen handlade om lokala frågor och lokala frågor blev ett viktigt komplement.

PRIORITERING AV OMRÅDEN

Under hela den gångna mandatperioden har föreningarna fått tillgång till så kallade målgruppskartor. Det var digitala kartor med en analys av Liberalernas potential i varje valdistrikt baserat på tidigare val och befolkningens utbildnings- och inkomstnivå. Dessa kartor användes också i valrörelsen för att göra prioriteringar.

TRYCKSAKER

Varje kommunförening erbjöds hjälp med att ta fram en kommunfolder som också innefattade vår region- och rikspolitik. Formatet skulle vara i väljarvänligt format där vår politik presenterades i en helhet istället för uppdelad på politisk beslutsnivå. Flygblad trycktes också upp på olika ämnesområden och dessa gick att beställa. Över 20 kommunföreningar nappade på erbjudandet.

Under våren genomfördes månadskampanjer med budskap som växlade mellan skola och vård/omsorg där de föreningar som önskade fick ett 500 flygblad utan kostnad och kunde komplettera med ytterligare flygblad till självkostnadspris. Ett flertal kommuner valde detta erbjudande och beställde även extra flygblad.

AFFISCHER

Egenuppsatta affischer var en stor del av Liberalernas valrörelse i alla kommuner, med något undantag. Det är betydelsefullt eftersom partiets ekonomiska möjligheter att betala för annonsplats i det offentliga rummet är begränsad. Förbundet erbjöd alla kommunföreningar hjälp med att ta fram lokala affischer. De flesta föreningar tog hjälp av förbundet. Det fanns ingen begränsning i antal

varianter som erbjöds. Vi satsade på lokal-lokala budskap för att vinna väljarnas engagemang och förtroende.. Sammanlagt sattes det upp över 20 000 affischer med riks-, region och lokala budskap över hela Stockholms län inkl Stockholms stad.

ANNONSER

Förbundet bidrog till en genom hela valrörelsen omfattande digital annonsering. Den digitala annonseringen skedde via Meta (Facebook och Instagram), Google Ads samt Schibstedts. Utöver detta annonserades det via Cogs Creative som köpte digitalt utrymme i kollektivtrafiken samt på digitala annonstavlor men även på Meta. Förbundet stod för en stor del av produktionen av annonser och kampanjer och vid valrörelsens slut hade drygt 800 kampanjer och 8500 annonser producerats och publicerats på Google Ads. Motsvarande siffra för Meta är ca 500 kampanjer 900 annonser. Skillnaden beror på att det är olika annonsformat och antal annonser som krävs per kampanj. Ca 20 föreningar annonserade via Google Ads som användes i större skala för första gången. Förbundet verkställde digital annonsering åt både kommunföreningar och kandidater samt utbildade och stöttade dessa att kunna genomföra annonsering i egen regi.

Kommunerna erbjöds också möjligheten att få hjälp med produktion av en kommunfilm via Stockholmsförbundet för att komplettera den vanliga annonseringen. De flesta föreningar tog denna möjlighet och Stockholmsförbundet hjälpte föreningarna med att annonsera dessa filmer på bla Youtube och Facebook.

STÖD TILL OCH AVTAL MED LUF STORSTOCKHOLM OCH LIBERALA STUDENTER

LUF Storstockholm och Liberala studenter fick ekonomiskt stöd för att nå ut till framförallt förstagångsväljare och studenter i valrörelsen. LUF och LS bidrog också i stor utsträckning i partiets organiserade dörrknackningar och andra kampanjtillfällen så som valstugor och flygbladsutdelningar.

FÖRVALSKAMPANJER OCH OMFATTANDE VARUMÄRKESKAMPANJ

Under vintern och fram till valspurten genomfördes månadskampanjer som togs fram av förbundet i samarbete med Stockholms stadshuskansli, regionkansliet och KPR.

Under våren togs också en omfattande varumärkeskampanj “100 år av liberala reformer” fram med hjälp av ett externt företag. Stockholmsförbundet delade med sig av kampanjen till övriga partilandet. Kampanjen startade under våren och syntes på TV, stortavlor, i kollektivtrafiken och i sociala medier. Stockholmsförbundet finansierade också så att delar av varumärkeskampanjen kunde spridas i hela landet.

En undersökning som gjordes av Demoskop visar att varumärkeskampanjen, tillsammans med partiledarbytet och kampanjen för att göra Johan Pehrsson känd, var bidragande till att partiet ökade i opinionen innan sommaren.

Januari: skola

Februari: sjukvård

Mars: skola

April: sjukvård

Maj: lokala budskap och varumärkeskampanj

Juni: skola

Juli: sommarkampanj

STÖD TILL KANDIDATER

I samband med att valplanen antogs fattades också beslut om riktlinjer för stöd till kandidater. Topp sex riksdagskandidater kunde ansöka om som mest 50 000 kr. Nummer sju till 12 kunde ansöka om som mest

25 000 kr. Regionens ledande kandidater kunde ansöka om som mest

25 000 kr. Valledning tog beslut gällande avsteg från riktlinjen.

Budskapsgruppen träffade under vårvintern 2022 de personer som erbjöds stöd för att få en uppfattning om deras planer för valrörelsen och vad förbundet kunde ställa upp med. Var och en fick också möjlighet att komma in med sin personliga valplan. Baserat på denna plan fattade sedan förbundsledningen beslut om hur mycket ekonomiskt stöd varje kandidat skulle få.

Ambitionen var att mer pengar skulle gå till personvalskampanjer än det gjort i tidigare valrörelsen. Detta i syfte att nå fler väljare. Totalt gjordes av med nästan en miljon kronor.

Utbildning och medlemsaktiviteter

Med anledning av valet har Stockholmsförbundets verksamhet under 2022 till stor del präglats av valrelaterade arrangemang. Liberal start har arrangerats två gånger, en gång digitalt och en gång fysiskt.

KERSTIN HESSELGREN - AKADEMIN

Kerstin Hesselgren Akademin (KHA) har nu funnits i mer än ett år. Syftet med akademien är att vara ett forum för diskussion och folkbildning för att utveckla den liberala traditionen. Kerstin Hesselgren Akademin ska öka kunskapen om och intresset för liberal ideologi och historia, samt utveckla den socialliberala traditionen och verka för socialliberal

opinionsbildning. Akademien har en fristående karaktär och välkomnar deltagande av liberaler i och utanför Liberalerna från hela landet.

Verksamheten fortsatte under våren 2022 med en rad aktiviteter. Under hösten var verksamheten dock vilande, då valrörelsen och efterföljande regeringsbildning med mera har tagit all kraft. Verksamheten planerar att återupptas under 2023.

Verksamhet 2022

Kerstin Hesselgren Akademin samlingsplats är vår facebookside som har cirka 1000 följare. Därifrån sänds våra digitala seminarier. Följande seminarier genomförts, med Joar Forssell som programansvarig:

11 februari	Om Ryssland och säkerhetsläget i Europa med Patrik Oksanen
4 mars	Elmarknaden och elpriserna med Joakim Broman.
17 mars	Om att aldrig ge upp med Barbro Westerholm, samtal med Ylva Mozis
18 maj	Fritt skolval på riktigt med Romina Pourmokthari och Tommy Andersson
21 juni	Om bildning med Lars Leijonborg

Övrig verksamhet

KHA har en hemsida som utvecklats under 2022, men ska fortsätta att formas.
www.kerstinhesselgren.se

KHAs boktips publiceras löpande på facebooksidan.

Styrgrupp

En styrgrupp som utsetts av förbundsstyrelsen leder KHA:s arbete. Gruppen består av:

Monica Brohede Tellström	Malin Danielsson
Joar Forssell, programansvarig	Anders Johnson
Ylva Mozis	Anna Starbrink, ordförande

Amanda Valentin knöts också till styrgruppen under året och har bidragit bland annat med att samla boktips och sprida information om verksamheten.

Kerstin Hesselgren Akademiens råd:

Styrgruppen har knutit till sig ett råd med bred representation från hela landet. Rådet har en rådgivande funktion och inbjuds att delta i idéseminarium tillsammans med styrgruppen för att diskutera ideologiska utmaningar och generera idéer för KHA:s verksamhet.

Rådet har haft ett möte under 2021 och flera av medlemmarna har medverkat i programverksamheten. Rådet består av:

Lovisa Aldrin	Gunnar Asserhed
Agne Furingsten	Nicke Grahn
Anna Horn	Lars Leijonborg
Maria Leissner	Fredrik Malm
Cecilia Malmström	Sofia Nerbrand
Lennart Nordfors	Gunnar Nordmark
Christer Nylander	Helene Odenjung
Malin Sjöberg-Högrell	Bengt Westerberg

Peter Örn (lämnade rådet under hösten)

LIBERAL START

Liberal start är en utbildningsserie som vänder sig till nya medlemmar i Liberalerna och innebär ca 1-2 timmarsträffar på kvällstid. Under verksamhetsåret 2022 hölls två liberal start som hade tema ideologi. Fler på teman riksdag, region och stadshus är inplanerade för våren 2023.

Med anledning av Coronapandemin fortsatte Liberal start att vara digitalt på våren men i december var träffen var fysisk. Anmälningsgraden var hög men antalet deltagare som dök upp var lågt ca 30%.

Genomförda utbildningar redovisas i bilaga 1.

“Vi ska bli fler” - medlemsutveckling

Under 2022 har Liberalerna i Stockholms län tappat medlemmar. Förbundet minskade från 2959 till 2933 medlemmar. Inför 2023 behåller dock Liberalerna i Stockholms län alla landsmötes-, och partirådsombud. Detta innebär att det relativt sett tappades fler medlemmar i övriga delar av landet.

År 2015 startade projektet ”Vi ska bli fler”. Projektet gick ut på att lägga fokus vid både värvning av nya medlemmar samt vård av befintliga medlemmar. Sedan start har förbundet välkomnat alla nya medlemmar med ett telefonsamtal som sedan följs upp av en kontakt, gärna genom ett möte, med kommun- och/eller lokalförening.

För att snabbt få så många som möjligt att betala årets avgift skickade riksorganisationen ut en medlemsavgiftsavi per post i januari till alla medlemmar. Under hela året påmindes de som inte hade betalat via mejl, sms och post. Föreningarna har under hela året arbetat med att kontakta de medlemmar som inte hade betalat avgiften.

Vi vet av erfarenhet att konkreta mål och uppföljning är en framgångsfaktor för att få en positiv medlemsutveckling. Det är ett arbetssätt som kansliet kommer fortsätta med under 2023. Stockholmsförbundet har uppmanat riksorganisationen att aktivt arbeta och följa upp medlemsrekrytering och återvärvning.

Medlemsutvecklingen redovisas vidare i bilaga 2.

Politikutveckling

En uppgift för Stockholmsförbundet är att stötta länets förtroendevalda i att utveckla och driva politik. Den politikutveckling som inleddes under 2019 och 2020 avslutades med att vi under februari 2022 antog två program: Valfrihet i välfärden och Möjligheternas storstadsregion.

Kommunikation

Även detta år har förbundets sociala medier-team, bestående av förbunds-, stadshus- och regionkansliet, arbetat samordnat med digitala medier vilket innefattar sociala medier, webb och digital annonsering via Facebooks Ads Manager och Google Ads. Kommun- och lokalföreningarnas på Facebook mäts via verktyget Smampion.

Verksamhetsårets kommunikation präglades av att det var valår. Under valåret genomfördes centrala digitala annonskampanjer i form av månadskampanjerna samt varumärkeskampanjerna. Förbundet bistod även kommunföreningarna i deras digitala annonskampanjer.

Förbundet kommunicerar med medlemmarna i huvudsak via Liberalernas medlemsapp, där innehållet hamnar i medlemmarnas mejlkorg för de som inte valt att endast få information i appen. Varje vecka får alla medlemmar veckobrevet “På gång” med information om kommande aktiviteter och några utdrag ur lokala nyheter. Förbundets medlemsgrupp på Facebook, “Liberalerna Stockholm (medlemsgrupp)” blev ett viktigt nav under valrörelsen för information om kommande kampanjer och för att peppa medlemmar att ge sig ut på gator och torg.

Förbundets styrning och organisation

Förbundets verksamhet styrs genom en verksamhetsplan och budget som förbundsstyrelsen beslutar om inför varje år. Ekonomisk uppföljning görs av förbundsledning/AU vid varje sammanträde. Samverkansavtalet mellan Liberalerna Stockholms stad och förbundet som reglerar den gemensamma verksamheten och kansliet följs upp på basis av verksamhetsuppföljningen. Samverkansavtalet ses över och uppdateras i början av 2023.

FÖRBUNDSÅRSMÖTE

Förbundsårsmötet var genomfördes den 26 mars. Årsmötestalade gjorde partiordförande Nyamko Sabuni.

LANDSMÖTE

Under året kallade riksorganisationen till ett extra Landsmöte. Den 26 november valdes Johan Pehrson till ny partiledare för Liberalerna.

FÖRBUNDSSTYRELSEN

Förbundsstyrelsen valdes av förbundsårsmötet. Följande personer valdes till ordinarie ledamöter: Anna-Lena Johansson, ordförande, Joar Forssell, 1:e vice ordförande, Isabel Smedberg-Palmqvist, 2:e vice ordförande, Hans Ahlgren, Malin Danielsson, Peter Edholm, Nicole Forslund, Margareta Hamark, Elin Hjelmestam, Maria Leissner, Mats Lindblom, Björn Ljung, Ylva Mozis, Amelie Tarschys Ingre och Martin Ängeby

Till ersättare valdes: 1. Mathias Lindow, 2. Johan Hjelm, 3. Mardoukh Ahi, 4. Petra Nåsell, 5. Emilie Fors, 6. Ing-Marie Viklund, 7. Sandro Banovac, 8. Maria Karlman Noleryd.

I december lämnade Sandro Banovac partiet och avsades sig i och med det uppdraget som ledamot i förbundsstyrelsen.

Kommunalpolitiska rådets ordförande har en ordinarie plats i styrelsen. Liberala ungdomsförbundet, Liberala kvinnor och Liberala Studenter har varit adjungerade till förbundsstyrelsen.

Förbundsstyrelsen har genomfört 15 sammanträden under året.

FÖRBUNDSLEDNING/ARBETSUTSKOTTET

Förbundsledningen/arbetsutskottet har hand om förbundets löpande angelägenheter och tjänstgör som förbundsstyrelsens verkställande organ. Utskottet har bestått av följande personer: Malin Danielsson ordförande, Peter Edholm (förbundskassör), Anna-Lena Johansson, Joar Forssell, Isabel Smedberg-Palmqvist, Ylva Mozis samt Martin Ängeby. Amelie Tarschys Ingre har varit adjungerad sedan 12 september.

I och med att det varit valår har förbundsledningen också tjänstgjort som valledningen. I valledningen har också Jan Jönsson, Anna Starbrink, Marcus Willershausen, Simon Rothstein Frankander, Ulrika Tellander och Sofia Könberg adjungerats.

Förbundsledning/arbetsutskottet har haft 19 sammanträden under året.

REVISORER

Till revisorer valde förbundsårsmötet Fredrik Sjölander, KPMG och Anders Bergman. Till ersättare utsågs Anders Taaler, KPMG och Olov Lindquist.

KOMMUNALPOLITISKA RÅDET

KPR har till syfte att få till stånd en samordnad och slagkraftig kommunalpolitik för Liberalerna i Stockholms län. Rådet har bestått av en ledamot per kommun samt en ledamot från Region Stockholm. Ordförande i KPR har varit Ylva Mozis, Vallentuna. Politiska sekreterare har inbjudits att närvara på mötena och en representant från LUF respektive LK har varit adjungerade.

Se vidare bilaga 4.

Nyckelgruppskonferenser

Nyckelgruppskonferenserna är möten för kommun- och föreningsordförande, gruppleddare/kommunalråd, politiska sekreterare, förbundsstyrelsen och Stockholmsföreningens styrelse. Syftet är utbyte av information, dialog och förankring av de gemensamma mål och aktiviteter som är beslutade i verksamhetsplanen. Totalt har 11 möten genomförts under verksamhetsåret 2022, några digitalt i form av korta avstämningar under valrörelsen och några fysiskt, med teman som valet 2022, medlemsvärvning, kampanj samt sociala medier.

Möten för politiska sekreterare

De politiska sekreterarna i länets kommuner har en mycket viktig roll i det gemensamma arbetet för Liberalerna i länet. Kansliet genomförde fyra träffar under 2022 som riktade sig till partiets anställda inom Stockholms län. På träffarna diskuterades och förankrades politik och verksamhet som förbundet arbetar med.

Kansliet

Förbundets kansli är också kansli för Liberalerna Stockholms stad. Samarbetet regleras i ett avtal som träffades 2015. Syftet med samarbetet är att åstadkomma en drivande, utvecklad och professionell organisation som kan bidra till att utveckla liberal politik och säkerställa att den får ett större genomslag i hela Stockholmsregionen. Det gångna året har syftat till att hjälpa föreningarna att driva en bra valrörelse i alla aspekter.

Det gemensamma kansliet leds av en förbundssekreterare/kanslichef och är ett kunskapscenter med strategisk roll för kommun-, lokalföreningar, medlemmar och förtroendevalda. Kansliets medarbetare arbetar med service, utbildning, verksamhetsutveckling, kampanjer, utveckling/samordning av politik med mera. Se vidare bilaga 9.

Kansliet finns på Hantverkargatan 25B som även är kontor för Liberala Ungdomsförbundets förbundsexpedition och stockholmsdistrikt.

Konferensrummet, Selmarummet, kan användas av föreningar och andra organ inom partiet också på kvällar eller helger.

Bilaga 1

Utbildningar 2022

Under året har förbundet genomfört ett antal utbildningar, de flesta i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

LIBERAL START FÖR NYA MEDLEMMAR

27 februari

1 december

ÖVRIGA UTBILDNINGAR OCH MEDLEMSAKTIVITETER

5 februari Förbundsmöte

26 mars Förbundsårsmöte

6 augusti Pridefrukost

12 oktober Förbundsmöte

Vi startade 2023 med två valberedningsutbildningar

12 januari

13 januari

Kansliet har också genomfört utbildningar i digitala medier och webbverktyg löpande under året.

NYCKELGRUPPSKONFERENSER

20 januari

10 mars

21 april

27 juni

4 augusti

11 augusti

18 augusti

25 augusti

1 september

12 september

6 oktober

16 november

TRÄFFAR FÖR POLITISKA SEKRETERARE

15 februari

5 maj

11 augusti

28 september

Bilaga 2

Medlemsutveckling 2022

Vi mäter medlemsutvecklingen på två sätt. Dels mäter vi hur många nya medlemmar som kommit in i partiet, dels mäter vi hur många medlemmar vi är totalt (inklusive nya medlemmar).

TOTALMÅL 2022

Förening	Mål 2022	Utfall 2022	Uppnått mål 2022
Botkyrka	55	49	89%
Danderyd	110	105	95%
Ekerö	60	47	78%
Haninge	64	61	95%
Huddinge	98	74	76%
Järfälla	90	64	71%
Lidingö	105	94	90%
Nacka	160	138	86%
Norrtälje	105	92	88%
Nykvarn	13	13	100%
Nynäshamn	33	24	73%
Salem	23	26	113%
Sigtuna	44	39	89%
Sollentuna	130	111	85%
Solna	120	108	90%
Stockholm*	1490	1422	95%
Bromma	136	136	100%
Enskede-Årsta-Vantör	86	72	84%
Farsta	49	46	94%
Hägersten-Liljeholmen	76	69	91%
Hässelby-Vällingby	66	48	73%
Rinkeby-Kista	20	10	50%
Kungsholmen-Essingeöarna	181	150	83%
Norrmalm-Vasastan	231	199	86%
Skarpnäck	41	27	66%
Skärholmen	36	27	75%
Spånga-Tensta	43	35	81%

Södermalm-Gamla stan	246	217	88%
Älvsjö	56	43	77%
Östermalm	223	207	93%
Sundbyberg	79	78	99%
Södertälje	91	80	88%
Tyresö	70	47	67%
Täby	161	167	104%
Upplands-Bro	38	34	89%
Upplands Väsby	32	31	97%
Vallentuna	50	35	70%
Vaxholm	25	29	116%
Värmdö	52	37	71%
Österåker	42	43	102%
Stockholms län*	3340	2933	92%

*Inkluderar direktanslutna medlemmar

NYA MEDLEMMAR 2022

	Mål 2022	Utfall 2022	Uppnått mål 2022
Botkyrka	10	8	80%
Danderyd	16	23	144%
Ekerö	10	4	40%
Haninge	10	14	140%
Huddinge	22	12	55%
Järfälla	19	12	63%
Lidingö	17	17	100%
Nacka	28	28	100%
Norrtälje	19	20	105%
Nykvarn	2	2	100%
Nynäshamn	6	2	33%
Salem	4	4	100%
Sigtuna	8	8	100%
Sollentuna	23	17	74%
Solna	23	23	100%
Stockholm*	308	306	99%
Bromma	15	36	240%

<i>Enskede-Årsta-Vantör</i>	17	25	147%
<i>Farsta</i>	4	13	325%
<i>Hägersten-Liljeholmen</i>	32	19	59%
<i>Hässelby-Vällingby</i>	12	6	50%
<i>Rinkeby-Kista</i>	4	5	125%
<i>Kungsholmen-Essingeöarna</i>	40	37	93%
<i>Norrmalm</i>	41	40	98%
<i>Skarpnäck</i>	7	3	43%
<i>Skärholmen</i>	8	2	25%
<i>Spånga-Tensta</i>	8	5	63%
<i>Södermalm-Gamla stan</i>	50	51	102%
<i>Älvsjö</i>	10	6	60%
<i>Östermalm</i>	60	56	93%
Sundbyberg	15	12	80%
Södertälje	15	10	67%
Tyresö	14	6	43%
Täby	29	33	114%
Upplands-Bro	9	7	78%
Upplands Väsby	7	3	43%
Vallentuna	10	5	50%
Vaxholm	4	7	175%
Värmdö	10	6	60%
Österåker	7	9	129%
Stockholms län*	645	535	83%

**Inkluderar direktanslutna medlemmar*

Bilaga 3

Jämställdshetsbokslut 2022

Jämställdshetsbokslutet är en analys av könsfördelningen avseende vissa externa och interna uppdrag i Liberalernas Stockholmsförbund. Syftet med redovisningen är att ha ett faktaunderlag för olika åtgärder för att förbättra jämställdheten i partiet.

Det första jämställdshetsbokslutet gjordes avseende 2013 och sedan 2015 görs jämställdshetsbokslutet årligen. Förbundsstyrelsen har valt att använda sig av samma metod som partistyrelsen när den har upprättat jämställdshetsbokslut sedan år 2002. Anledningen är att statistiken ska bli så jämförbar som möjligt mellan Stockholms län och övriga delar av landet. Vissa uppgifter är emellertid anpassade till Stockholms läns förutsättningar jämfört med partistyrelsens metod.

Uppgifterna är hämtade mellan den 8-17 februari 2023.

METOD

Landsmötet har uttalat att vi ska sträva efter en så jämn könsfördelning som möjligt både i externa och partiinterna förtroendeuppdrag samt att vardera kön ska representeras av minst 40 procent. Detta är grunden för den sista kolumnen i tabellen där ”Ja” i rutan motsvarar minst 40 procent av vardera kön. Om detta inte uppfylls, det vill säga att ena könet representeras av lägre än 40 procent, står det ett ”Nej” i kolumnen. De poster med enbart en innehavare har inte markerats med ”Ja” eller ”Nej” då det inte skulle vara möjligt med en annorlunda könsfördelning. ”Enpersonsposternas” könstillhörighet jämförs hellre över tid.

KÄLLOR

Datamaterialet till denna kartläggning kommer från olika källor och är därför förenade med olika felmarginaler. Felmarginerna behöver emellertid inte nödvändigtvis påverka könsfördelningen. Följande uppgifter är hämtade från medlemsregistret:

- Ordförande i förbundet, kommunföreningar och lokalföreningar
- Ledamöter och ersättare i förbundsstyrelsen
- Gruppledare
- Medlemmar
- Regionråd

Från respektive kommuns hemsida samt Region Stockholms hemsida har följande uppgifter hämtats:

- Ledamöter i kommunfullmäktige, kommunstyrelse inklusive ersättare
- Ledamöter i regionfullmäktige, regionstyrelsen inklusive ersättare
- Ledamöter i byggnadsnämnd inklusive ersättare samt socialnämnd inklusive ersättare
- Uppgifter om liberala ledamöter i kommunala bolagsstyrelser

Uppgifter om liberala ledamöter i kommunala bolagsstyrelser är även delvis inhämtade från bolagens respektive hemsidor. Uppgifterna är osäkra då informationen om vissa bolagsstyrelser är svårtillgängliga och ledamöterna redovisas på olika sätt. Därav kan det tillkomma liberaler som sitter i kommunala bolagsstyrelser men detta behöver inte nödvändigtvis påverka könsfördelningen.

Analys

I dessa fall når förbundet målsättning om minst 40 procent av respektive kön för verksamhetsåret 2022:

- Kommunfullmäktige, ledamot
- Kommunstyrelse, ledamot
- Kommunstyrelse inkl. ersättare
- Socialnämnden, ledamöter
- Socialnämnden, inkl. ersättare
- Förbundsstyrelsen, ordinarie ledamöter
- Förbundsstyrelsen, inkl. ersättare
- Ordförande lokalföreningar i Stockholm Stad
- Medlemmar
- Nya medlemmar
- Medlemmar under 20 år

I dessa fall når inte förbundet målsättningen om minst 40 procent av respektive kön:

- Byggnadsnämnd, ledamot
- Byggnadsnämnd, inkl. ersättare
- Gruppledare
- Regionstyrelsen inklusive ersättare
- Bolagsstyrelse, ledamot
- Regionfullmäktige, ledamot
- Ordförande kommunföreningar

Till skillnad från föregående år har Stockholmsförbundet åter en jämn könsfördelning bland sina medlemmar. Detta kan delvis förklaras genom att en större andel av partiets nya medlemmar under 2022 identifierar som kvinnor alternativt valt annat eller vill ej ange kön. Könsfördelningen bland nya medlemmar är alltså jämställd för 2022 - könsfördelningen bland medlemmar under 20 år likaså. Könsfördelningen bland gruppledare samt ordförande i kommunerna är fortsatt ojämställd med en övervikt av män. Könsfördelningen bland socialnämndernas ledamöter och ledamöter inklusive ersättare, samt könsfördelningen bland ordförande i lokalföreningarna i Stockholms stad är jämställd.

Könsfördelningen bland ledamöter i regionfullmäktige, byggnadsnämnder samt byggnadsnämnder inklusive ersättare är fortsatt ojäm. I regionfullmäktige finns det en övervikt av kvinnor, medan båda kategorierna av byggnadsnämnd har en övervikt av män. Vidare är fördelningen mellan kvinnor och män i kommunala bolagsstyrelser fortsatt ojäm. Flertalet kommunala bolag återfinns på de tekniska områdena där den manliga dominansen är stor.

Könsfördelningen bland kommunfullmäktigeledamöter, kommunstyrelseledamöter och Liberalernas förbundsstyrelse är, likt föregående år, jämställd.

Till skillnad från föregående år har Liberalernas Stockholmsförbund en jämn könsfördelning i majoriteten av grupperna som analyseras inom ramen för jämställdhetsboksutet. Det är dock för tidigt att fastslå om detta utgör ett trendbrott.

	2020				2021				2022					
--	------	--	--	--	------	--	--	--	------	--	--	--	--	--

	K%	M%	Ann at/ej ange tt%	Jämn fördel n.	K%	M%	Ann at/ej ange tt%	Jämn fördeln.	K st	M st	Total t	K%	M%	Annat/ej angett%	Jämn fördeln.
Kommun fullmäkti ge, ledamot	49	51	-	Ja	52	48	-	Ja	62	57	119	52	48	-	Ja
Kommun styrelse, ledamot	47	53	-	Ja	46	54	-	Ja	15	18	33	45	55	-	Ja
Kommun styrelse, inkl. ersättare	49	51	-	Ja	47	53	-	Ja	30	34	64	47	53	-	Ja
Gruppled are	38	62	-	Nej	31	69	-	Nej	9	17	26	35	65	-	Nej
Byggnad snämnd, ledamot	31	69	-	Nej	28	72	-	Nej	9	23	32	28	72	-	Nej
Byggnad snämnd inkl. ersättare	29	71	-	Nej	27	73	-	Nej	16	43	59	27	73	-	Nej
Socialnä mnd, ledamot	55	45	-	Ja	51	49	-	Ja	21	18	39	54	46	-	Ja
Socialnä mnd, inkl. ersättare	47	53	-	Ja	54	46	-	Ja	40	35	75	53	47	-	Ja
Bolagssty relse, ledamot	32	68	-	Nej	36	64	-	Nej	38	69	107	36	64	-	Nej
Regionfu llmäktige , ledamot	33,3	66,6	-	Nej	33,3	66,6	-	Nej	8	4	12	66,6	33,3	-	Nej
Regionst yrelsen, ledamot	0	100	-	-	0	100	-	-	1	0	1	100	0	-	-
Regionst yrelsen, inkl. ersättare	50	50	-	Ja	50	50	-	Ja	2	0	2	100	0		Nej

Regionråd	100	0	-	-	100	0	-	-	1	0	1	100	0	-	-
Ordförande förbund	100	0	-	-	100	0	-	-	1	0	1	100	0	-	-
Förbunds styrelsen ordinarie	60	40	-	Ja	60	40	-	Ja	9	6	15	60	40	-	Ja
Förbunds styrelsen inkl. ersättare	61	39	-	Nej	65	35	-	Nej	13	10	23	57	43	-	Ja
Ordförande kommunföreningar	38	62	-	Nej	38	62	-	Nej	10	16	26	38	62	-	Nej
Ordförande lokalföreningar Stockholms stad	64	36	-	Nej	50	50	-	Ja	7	7	14	50	50	-	Ja
Medlemmar	34 (40)	50 (60)	16	Ja	34 (39)	52 (61)	14	Nej	1051	1550	2938	36 (40)	53 (60)	11	Ja
Medlemmar under 20 år	29 (30)	67 (70)	4	Nej	33 (34)	62 (66)	5	Nej	10	10	22	46 (50)	46 (50)	8	Ja
Nya medlemmar	36 (36)	63 (64)	1	Nej	35 (36)	65 (64)	4	Nej	246	332	584	42 (43)	57 (57)	1	Ja

Procenten avrundas till närmaste heltal. Procentuell könstillhörighet i parenteser representerar fördelningen exklusive personer som ej uppgett könstillhörighet, alternativt angivit annat. För 2022 har 323 medlemmar ej uppgett könstillhörighet, alternativt angivit annat. För 2022 har 2 medlemmar under 20 år ej uppgett könstillhörighet, alternativt angivit annat. För 2022 har 6 nya medlemmar ej uppgett könstillhörighet, alternativt angivit annat.

I förbundets verksamhetsplan har förbundsstyrelsen beslutat att könsfördelning i politiska uppdrag ska vara jämn, det vill säga minst 40 procent av respektive kvinnor och män. Som en del i detta arbete samarbetar förbundet med Liberala Kvinnor i Stockholms län och ger sidoorganisationer ekonomiskt stöd för att de ska ordna aktiviteter och utbildningar för sina medlemmar.

Efter valet hösten 2018 uppmanade förbundsstyrelsen kommunföreningarnas nomineringskommittéer att tänka på vikten av en jämn könsfördelning och bred representation när nämnder, styrelser och bolag tillsätts. Utfallet av de nya ledamöterna i nämnder och bolag som vi ser i jämställdhetsbokslutet för 2022 visar en fortsatt ojämn könsfördelning. Efter valet 2022 planerades en större utbildningsinsats för nomineringskommittéer för att sätta fokus på vikten av jämställdhetsperspektivet i nomineringsprocessen. Tyvärr drabbades arbetsgruppen som utsetts av flera avhopp och insatsen blev inte lika omfattande som planerat. Jämställdhetsarbetet kräver dock en långsiktig satsning vilket planeras för under kommande verksamhetsår för att partiet ska stå bättre rustade ur ett jämställdhetsperspektiv när valsedlar ska fastslås inför nästa val och uppdrag fördelas efter valet.

Könsfördelningen på Stockholmsförbundets medlemsarrangemang och utbildningar ska vara jämn (minst 40 procent av respektive kvinnor och män). Kansliet arbetar löpande med detta uppdrag vid planeringen av medlemsarrangemang och utbildningar.

Bilaga 4

Verksamhetsberättelse KPR

KPR (Kommunalpolitiska rådet) består av totalt 27 ledamöter, det vill säga en ledamot per kommun i Stockholms län samt en representant från Region Stockholm. Det är ett personligt mandat utan ersättare och politiska sekreterare inbjuds att närvara. Adjungeringar inkluderar en representant från LUF Storstockholm och Liberala kvinnor i Stockholms län vardera, samt förbundssekreteraren.

Rådet nominerar Liberalernas representanter till organ inom och utsedda av StorSTHLM (kommunförbundet för kommunerna i Stockholms län). Rådets valberedningsordförande bildar tillsammans med regiongruppens och Stockholms kommunfullmäktigegrupps respektive valberedningsordförande den gemensamma länsövergripande KLASS-beredningen, som bereder val till viktigare länsgemensamma uppdrag.

Ordförande i KPR under 2022 var Ylva Mozis, Vallentuna. Övriga ledamöter inkluderar: Isabel Smedberg-Palmqvist, Amelie Tarschys Ingre, Anna-Lena Johansson, Ing-Marie Viklund, Birgitta Lindgren, Mikael Persson, Suzanne Liljegren, Amie Kronblad, Gunilla Grudevall-Steen, Fredrik Ohls, Hans Ahlgren, Johan Storåkers, Mats Lindblom, Martin Normark, Peter Edholm, Mathias Lindow, Metin Hawsho, Johanna Lindahl, Michael Baumgarten, Jonathan Björniden, Pernilla Bergqvist, Robert Beronius, Nicole Forslund, Ulf Waldenkrantz, Margaretha Hamark och Bo Källström.

Adjungerade har varit Hanna Wistrand (LK), Adam Simonsson (LUF) och Ulrika Tellander (förbundssekreterare). Sekreterare har varit Rebecka Kwart eller Ulrika Tellander.

Under 2022 sammanträdde KPR 7 gånger: 28 januari, 11 mars, 22 april, 3 juni, 16 september, 4 oktober, 18 november. Mellan träffarna har rådet fått information om frågor som berört kommunerna via mejl och Liberalernas medlemsapp. KPR har även en intern grupp på Facebook där diskussioner har förts kontinuerligt.

KPR har till syfte att få till stånd en samordnad och slagkraftig kommunalpolitik för Liberalerna i Stockholms län. Rådet är främst ett forum för diskussion och samråd, men kan även uttala rekommendationer rörande kommun- och regionfrågor samt delta i den offentliga debatten. Rådet har också som uppgift att lyfta och stärka samordningen, utvecklingen och förnyelsen av politiken i kommunerna. Ledamöterna ska känna att de bidrar samt får med sig verktyg och stöd som hjälper arbetet på hemmaplan. Rådet förutsätts även vara remissinstans inom partiet i frågor som rör den kommunala sektorn.

Vid KPR:s sammanträden under 2022 har ledamöterna bland annat diskuterat kollektivtrafikfrågor med regionrepresentanter, Liberalernas nationella skolpolitik med nationella representanter samt förbundets valkampanj med valledningen. Ett antal valändan har förrättats. För närmare information om vilka ämnen som föredragits och diskuterats finns protokoll tillgängliga via Liberalernas förbundskansli.

Bilaga 5

Rapport från regiongruppen

2022 blev året då Liberalerna gick i opposition efter att ha varit med och styrt Stockholms läns landsting/Region Stockholm i 16 år. Efter valet den 11 september stod det klart att den blågröna koalitionen (M+C+L+KD+MP) inte längre hade majoritet och kort därefter aviserade Miljöpartiet att de skulle påbörja förhandlingarna med Socialdemokraterna. Olika alternativ diskuterades, men när rösterna var färdigräknade och mandatfördelningen slutgiltig fanns inte någon majoritet som Liberalerna kunde ingå i utan stöd från antingen Sverigedemokraterna eller Vänsterpartiet. Liberalernas regiongrupp valde därför att gå i opposition. Region Stockholm fick den 18 oktober ett vänsterstyre, en S-C-MP-minoritet som har samarbetsavtal med Vänsterpartiet.

Under de år Liberalerna varit en del av den politiska ledningen har finanserna varit i ordning, samtidigt som vården har nått goda resultat, kollektivtrafiken byggts ut och stora satsningar genomförts på kulturområdet. Invånarna i Region Stockholm har den bästa tillgången till vård i landet och ett av världens bästa kollektivtrafiksystem. Vi har ökat valfriheten, kapat vårdköerna, flyttat vården närmare människor genom att stärka vårdcentraler och utökat antalet vårdval, och vi har tack vare vårdpersonalens heroiska insatser hanterat den värsta pandemin på hundra år. Historiska investeringar har gjorts i utbyggda och moderna vårdmiljöer och sjukhuslokaler. Kollektivtrafiken har blivit mer tillförlitlig och en likaledes omfattande utbyggnad av spårtrafiken i form av nya tunnelbanelinjer är på väg att förverkligas. Regionens miljö- och klimatavtryck har minskat radikalt i såväl trafik- som vårdverksamheterna.

Regionen har som enda region i Sverige sedan 2007 haft obrutet överskott i ekonomin. Fortsatt har regionen toppbetyg av det oberoende kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's och är den enda region i Sverige som sedan 2006 inte har höjt skatten en enda gång. Under de gångna fyra mandatperioderna har en dubblad sjukvårdsbudget och stora investeringar i en pålitlig och trygg kollektivtrafik prioriterats.

Liberalernas regionråd Anna Starbrink meddelade under 2021 att hon skulle lämna regionpolitiken efter mandatperiodens slut. Detta efter tolv år som landstingsråd/regionråd, varav åtta år som ansvarig för hälso- och sjukvården och uppskattad gruppleadare för regiongruppen. Till den 31 december 2022 var Anna Starbrink kvar som ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden.

I början av 2022, när alla regionlistor var antagna, utnämndes tretton kandidater (nr 1 på valsedlarna i yttre länet och nr 1–4 på stadens valsedlar) till toppkandidater. Särskilda utbildningstillfällen genomfördes för dessa kandidater, extra stöd från regionkansliets personal erbjöds, kandidatpresentationer lades upp på hemsidan och de gavs möjlighet att ansöka om upp till 25 000 kronor från förbundet för sina personvalskampanjer. Vid flera tillfällen ordnades gemensamma kampanjer för regionkandidaterna, bland annat på Östermalmstorg och Medborgarplatsen.

Vice gruppleadare Amelie Tarschys Ingre utsågs av länsförbundets valledning under våren till huvudkandidat för regionen och var ansiktet utåt i länsförbundets valkampanj på affischer och flygblad. Amelie Tarschys Ingre var även den som deltog i de stora debatterna, så som slutdebatten på Sergels torg.

Under 2022 ordnades tre utbildningstillfällen i landstingshuset för kandidater och intresserade medlemmar. Dessa ägde rum 31 mars, 5 maj och 16 augusti. För att tillgängliggöra regionpolitiken tog medarbetarna på regionkansliet fram lokala faktablad för samtliga kommuner och stadsdelsnämnder för att underlätta lokala kampanjer kring regionens frågor. Dessutom togs närmare 20 ämnesrapporter fram för Liberalernas politik inom regionens olika ansvarsområden. Dessa rapporter lades ut på hemsidan och spreds inom partiet. I augusti presenterades vårt valmanifest med de tio viktigaste frågorna för Liberalerna inom sjukvårdsområdet, däribland en ytterligare husläkarmiljard, 200 nya vårdplatser, fler närakuter, attraktiva vårdjobb och nära vård i hela länet. Regionbudskapet i den köpta reklamen i kollektivtrafiken var Vård med tid för dig. Under valrörelsen kampanjade Amelie Tarschys Ingre, Anna Starbrink och regionkansliet i länets alla kommuner genom dörrknackning, bemanning i valstugor, torgmöten och flygbladsutdelningar.

Efter en intensiv valrörelse fick Liberalerna 6,02 % av rösterna i regionvalet. Det var 1,99 procentenheter under 2018 års valresultat och resulterade i att Liberalerna tappade tre av tolv mandat i fullmäktige. Till följd av beslutet att gå i opposition kommer kansliets storlek vara betydligt mindre under de kommande åren.

Liberalernas regionfullmäktigegrupp har haft tolv gruppmöten under året. Hälften av dem har varit fysiska möten i landstingshuset och hälften digitala möten via Teams. I början av året var mötena digitala på grund av smittläget och under hösten var vissa extrainkallade möten digitala för att underlätta deltagandet. Det första mötet efter valet hölls den 13 september då regiongruppen valde Amelie Tarschys Ingre till ny gruppleddare och tillika huvudförhandlare. Till förhandlingsdelegation valdes regiongruppens ordinarie ledamöterna. Vilka dessa skulle bli var vid tidpunkten för mötet inte klart, då rösterna ännu inte var färdigräknade.

Vid ett extra gruppmöte den 22 september valde gruppen valberedning. Daniel Adborn valdes till sammankallande och Pär Hommerberg och Margareta Hamark till ledamöter. Efter valberedningens och länets särskilda valberednings nominering nominerades Amelie Tarschys Ingre enhälligt till partiets regionrådspost i opposition av ett förbundsmöte den 12 oktober. I förhandlingarna lyckades partiet få posten som andre vice ordförande i två utskott och i två beredningar. Förbundsmötet gav sitt yttrande gällande de fyra nomineringarna till dessa poster. Den 18 oktober valdes Amelie Tarschys Ingre till oppositionsregionråd av regionfullmäktige. På regiongruppens möte den 29 november fattade regiongruppen beslut om övriga valärenden. Då valdes också Cecilia Elving till vice gruppleddare och till att tillsammans med Amelie Tarschys Ingre, Anna-Lena Johansson och Mathias Lindow ingå i gruppstyrelsen.

För första gången på 16 år skrevs en liberal oppositionsbudget i Region Stockholm. Med titeln Ansvar och framtidstro presenterade regiongruppen fortsatta reformer och investeringar för regionens verksamheter. Budgetfullmäktige ägde rum den 6 – 7 december och regiongruppens huvudbudskap var stärkt primärvård, värnande om både valfrihet och tillgänglighet i vården, ett fritt och rikt kulturliv, en kollektivtrafik med fokus på tillförlitlighet, tillgänglighet och trygghet i alla led samt att regionen ska slutföra beslutade omfattande nyinvesteringar i spårtrafiken.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Budgeten för hälso- och sjukvården har sedan 2006 fördubblats, från cirka 35 miljarder kronor till 70 miljarder 2022. Miljarder som under de 16 år vi har varit en del av den politiska ledningen har möjliggjort stora satsningar på primärvård, psykiatri, öppen specialistvård och akutvård som har

bidragit till Sveriges kortaste väntetider. En stor utbyggnad av geriatriken för god specialistvård för äldre har genomförts, tusentals platser i avancerad hemsjukvård har skapats, som första region har Stockholm investerat i psykiatriambulanser som gör att akut psykiskt sjuka inte behöver bli hämtade i polisbil, och mycket mer. Vårdplatserna har börjat öka och ligger på riksnittet. Regionens akutsjukhus utför vård i världsklass, med toppresultat inom bland annat cancervård och hjärtsjukvård. Karolinska universitetssjukhuset rankas som ett av världens bästa sjukhus. Tillgängligheten är den absolut bästa i landet, stockholmarna får vänta kortast tid på vård av alla i Sverige. Över 90 procent av patienterna får en medicinsk bedömning inom tre dagar på vårdcentral och två av tre patienter är listade på en namngiven läkare.

Covid-19

2022 inleddes med en omfattande smittspridning av covid-19 och högt tryck på regionens akutsjukhus. Utöver den kraftiga smittspridningen av covid-19 präglades vården av andra infektionssjukdomar som innebar en hög sjukfrånvaro bland vårdens medarbetare. Under den första halvan av februari var läget i vården särskilt ansträngt. Förutom personalfrånvaron och det stora slutenvårdsbehovet för patienter med covid-19, var även fallskadorna med anledning av snö och is många. Det ledde till att fem av sex akutsjukhus gick upp i stabs- eller förstärkningsläge. I takt med att slutenvårdsbehovet minskade förbättrades dock läget vid akutsjukhusen och den planerade vården som tvingades anstå i början av 2022 kunde återupptas.

Den 9 februari 2022 ändrades provtagningsindikationen för covid-19 och sedan dess har den breda allmänheten inte provtagits vid symptom, med undantag för patienter, omsorgstagare och medarbetare inom vård och äldreomsorg. Sedan den 1 april klassas covid-19 inte längre som en samhällsfarlig sjukdom.

Från att smittspridningen av covid-19 gick ned under våren ökade den igen under sommaren. Ökningen förklarades av den nya varianten omikron (BA.5) som medförde ett större slutenvårdsbehov än föregående sommar.

Inför hösten gick Folkhälsomyndigheten ut med en rekommendation om en femte dos från och med den 1 september avsedd för personer 65 år och äldre samt för dem som har en ökad risk att bli allvarligt sjuka i covid-19. Vidare erbjuds invånare mellan 18 och 64 år en fjärde dos från och med den 29 augusti. Med anledning av den nya rekommendationen öppnade Region Stockholm en tillfällig vaccinationsmottagning i Kungsträdgården.

Under december månad ökade smittspridningen av covid-19 återigen, men även influensan och RS-viruset, vilket resulterade i ett ansträngt läge i vården.

I sammanhanget bör nämnas att Region Stockholms system Vaccinera har fått ett nytt gränssnitt i syfte att skapa ett modernt och flexibelt stöd i systemet. Därtill har hälsodeklarationen för säsongsinfluensa och covid-19 slagits ihop för att dels förenkla för patienter och vårdpersonal, dels för att möjliggöra samvaccinationer av årets säsongsinfluensa och dos av vaccin mot covid-19 för riskgrupper.

Kriget i Ukraina

Med anledning av Rysslands invasion av Ukraina aktiverades Region Stockholms regionala krisledning (RKL) mellan den 1 mars och den 25 april. Syftet var att säkerställa regionens tillgång

till sjukvårdsmateriel, läkemedel och drivmedel på kort och längre sikt. På Liberalernas initiativ beslutade Region Stockholm i början av mars att skicka sjukvårdsutrustning, såsom hjärtstartare, ventilatorer och rullstolar till Ukraina. Två lastbilar med utrustning åkte mot Ukraina under krigets första månad. I Nynäshamn arbetade Region Stockholm, Migrationsverket och Polisen tillsammans för att ta hand om de flyktingar som kom med båt från Polen för att ge vård på plats samt information om tillgång till vård och vaccination i Sverige. Region Stockholm säkerställde att ukrainska medborgare i Sverige skulle få tillgång till läkemedel som de behöver i enlighet med regelverket för asylsökande. Omhändertagande av personer som har flytt kriget och är i behov av vård pågår löpande.

Primärvården

Liberalerna fortsätter att prioritera primärvården, med vårdcentralen som nav i hälso- och sjukvården.

Under 2022 ökade anslagen till vårdcentralerna med 252 miljoner kronor, motsvarande en ökning på fyra procent. Inom ramen för anslagsökningen stärktes incitamenten för vårdcentralerna att erbjuda en fast namngiven läkare, medan taket för antal listade patienter per läkare sänktes från 2 300 till 2 200 (för att ta del av bonus). Därtill ökade bland annat listningsersättningen utifrån det socioekonomiska indexet Care Need Index (CNI).

Mandatperiodens anslagsökningar till vårdcentralerna motsvarar över en miljard kronor. Idag utgör en större andel av den totala ersättningen till vårdcentralerna av en fast summa. Det sjukdomsförebyggande arbetet har uppvärderats, inte minst genom ett särskilt uppdrag om befolkningsinriktade insatser i områden med högre ohälsotal. Andelen läkarlistade av Stockholms invånare har under mandatperioden ökat från 42,6 procent år 2018 till 64,6 procent år 2022, vilket innebär att ytterligare en halv miljon stockholmare har en namngiven husläkare att vända sig till när de behöver vård.

Folkhälsa och screening

Folkhälsoarbetet är en av Liberalernas viktigaste prioriteringar i hälso- och sjukvården, inte minst där ohälsan är som störst.

Under hösten har ett treårigt pilotprojekt med riktade hälsosamtal påbörjats. Syftet är att stärka det hälsofrämjande arbetet på vårdcentraler i områden med större ohälsa och socioekonomisk utsatthet. Satsningen uppgår mellan fyra och fem miljoner kronor per år och ska stimulera invånare att göra hälsosamma val i vardagen.

Det tidigare arbetet med att minska ofrivillig ensamhet hos äldre håller på att utvärderas. Kopplat till detta har två slutrapporter presenterats; dels ett om pilotprojektet tillsammans med kommuner och civilsamhället, dels ett om arbetssätt med vårdsamordnare och hälsosamtal. Dessutom erbjuds ett vidareutvecklat arbetssätt för ensamhet bland äldre i projektform, kallat Senior Connect, till vårdcentralerna.

Under året har en webbutbildning i folkhälsa och en introduktion i fysisk aktivitet på recept (FaR) tagits fram och finns tillgängligt på Region Stockholms egen lärplattform för anställda (Lärtoget). Därtill har webbverktyget Folkhälsokollen uppdaterats med data från länets stora folkhälsoundersökning Hälsa Stockholm 2021 om pandemins påverkan på befolkningens hälsa.

Utvecklingen inom cancervården fortsätter enligt den regionala cancerplanen med fokus på tidig upptäckt. Organiserad prostatacancertestning (OPT) har införts inom ramen för ett treårigt pilotprojekt. Screening för lungcancer startade i ett pilotprojekt under året, där rökande kvinnor erbjuds undersökning med datortomografi och rökavvänjningsstöd. Även screening för tjock- och ändtarmscancer har utökats med åldersgruppen 70 år under 2022, och ytterligare ökning till 72 år sker under 2023.

Akutsjukhusen

Sedan sommaren 2021 har akutsjukhusen tillskjutits en miljard kronor för att reducera vårdköerna. Under 2022 har elektiv vård och köreducerande åtgärder prioriterats, men fick sättas på paus under sommarmånaderna med anledning av smittspridningen av covid-19 och för att möjliggöra semester för akutsjukhusens medarbetare.

Även om pandemin fortsätter att prägla akutsjukhusens verksamhet, har Region Stockholm landets kortaste köer till den specialiserade vården. Karolinska Universitetssjukhuset har som uttalat mål att bli landets första köfria akutsjukhus.

Arbetet med att förstärka Region Stockholms förlossningsvård fortsätter. 2021 års beslut om att tidigare lägga öppnandet av en förlossningsklinik på S:t Görans sjukhus fortskrider enligt plan. Den nya förlossningskliniken beräknas öppna den 1 april 2023 och ska omhänderta 2 000 förlossningar per år. Vidare fortsätter implementeringen av det s.k. åttapunktsprogrammet för en säkrare förlossningsvård och bättre arbetsmiljö. Arbetet med införandet av en barnmorska per födande startades under första kvartalet 2022 och pågår ännu.

Hälso- och sjukvården 2040

Den parlamentariska utredningen Hälso- och sjukvården 2040 har letts av Liberalernas Annika Linde och presenterade sin slutrapport i maj 2022. Utredningens arbete har bestått av framtidsanalyser med sikte på 2040 och en rad delrapporter inom olika fokusområden har presenterats under mandatperioden. Utredningen identifierade sex områden som särskilt viktiga fram till 2040: Vård och hälsa efter behov, Arbetsformer och digitalisering, Kompetensförsörjning och kompetensutveckling, Nya läkemedel och ny medicinteknik, Forskning och innovation samt Finansiering av det offentliga åtagandet.

FORSKNING, INNOVATION, LIFE SCIENCE OCH DIGITALISERING

Forskning, innovation och Life Science

För att den politiska visionen om att Region Stockholm ska vara en världsledande region inom forskning, innovation, Life Science och utveckling, har ett antal satsningar genomförts under 2022.

I syfte att förbättra tillgången till patient- och hälsodata har budgeten för Centrum för hälsodata (CHD) ökat med 50 procent, från fyra till sex miljoner kronor. Därtill har budgeten för Stockholms medicinska biobank (SMB) ökat med sex miljoner kronor. Inom ramen för dessa satsningar har även samverkan stärkts med Life Science-sektorns aktörer, som utgör en av de största branscherna i Region Stockholms näringsliv.

Genom ovannämnda satsningar främjas det systematiska användandet av patient- och hälsodata för forskning och innovation. På detta område banar Region Stockholm vägen för hela landets

utveckling, inte minst i arbetet med att ta fram framtidens läkemedel, vacciner och medicintekniska lösningar.

Digitalisering

Under 2022 har 120 miljoner kronor satsats för att åstadkomma ett generationsskifte av vårdens IT-miljö. Det handlar exempelvis om att se till att journalsystem, gränssnitt och datalagring är anpassade utifrån vad som är bäst för patienter och medarbetare. Av ovannämnda satsning är 55–65 miljoner kronor öronmärkta till projekt kopplade till bland annat behovet av ett regionalt vårddatalager och anslutning till den nationella läkemedelslistan. Amelie Tarschys Ingre var under året ordförande i utskottet som har haft ansvar för regionens arbete med innovation och digitalisering.

KOLLEKTIVTRAFIK

Stockholmsregionen har ett av världens bästa och mest attraktiva kollektivtrafiksystém, som inte bara får vardagen att fungera för hundratusentals resenärer, utan också utgör en enorm klimat- och miljöinsats. Under våra 16 år har initiativ tagits både genom Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen om en historisk utbyggnad av kollektivtrafiken. Det är avgörande för Stockholmsregionens utveckling att dessa överenskommelser värnas och hedras.

Infrastruktursatsningar i Stockholmsregionen innebär betydande investeringar i framtidens kollektivtrafik med 46 nya spårstationer och sex mil nya spår.

I början av året rådde fortfarande restriktioner som kraftigt reducerade resandet. Resandet har därefter successivt återhämtat sig, men inte nått upp till nivåerna före pandemin. Den genomsnittliga resandenivån under 2022 uppgick till 77 procent av 2019 års nivå, men biljettintäkterna har återhämtat sig snabbare än själva resandet.

Liberalerna har under 2022 fortsatt driva på för en fullbordad ringled runt Stockholm genom Östlig förbindelse med stark kollektivtrafikkapacitet samt en utbyggnad av Spårväg City. Projekten syftar till att säkra kollektivtrafikförsörjningen till nya stadsdelar, knyta samman norra och södra länsdelarna, minska bilköerna och förbättra stadsmiljön. Under valrörelsen drev vi även frågor kring trygghet och tillgänglighet. Det har bland annat avsett flexibla nattstopp i busstrafiken samt en ambitionshöjning för snabbare reparationer av trasiga hissar och rulltrappor.

Under budgetfullmäktige i december fick Liberalerna stöd från en majoritet för förslaget att få fart på planeringsarbetet av Spårväg city. Sammanlagt 20 miljoner kronor ska avsättas för att under 2023 återuppta planeringen av Spårväg City med en förlängning till Ropsten.

Den nya tunnelbanan innebär tre mil nya spår och 18 nya stationer. Satsningen på utbyggd tunnelbana möjliggör bygget av 130 000 nya bostäder i Järfälla, Nacka, Solna och Stockholm. Under 2022 har samtliga arbetstunnlar byggts klart och i slutet av 2026 beräknas trafikstart för tunnelbanan till Barkarby och Arenastaden.

Inför sommaren delades en avgiftsfri sommarlovsbiljett ut till ungdomar mellan 10 och 18 år i regionen. Syftet med satsningen var att få unga att återvända till kollektivtrafiken efter pandemin. Totalt delades cirka 200 000 biljetter ut, motsvarande ett försäljningsvärde om cirka 150 miljoner kronor.

I augusti fick Stockholms innerstad sina första 15 elbussar. 2018 togs den sista fossilbussen ur trafik och samtliga bussar körs idag på biogas, etanol, biodiesel eller el. I augusti startade ett längre försök att förbättra framkomligheten för stombusslinje 4 som ska pågå under några år. Under försöket kan resenärer gå på och validera sin biljett vid alla dörrar med förhoppningen att de ska öka bussarnas snitthastighet. Övergången från det gamla Access-systemet till ett nytt biljettsystem fortsätter och mer än 95 procent av biljetterna säljs nu i det nya biljettsystemet med det gröna SL-kortet.

Under en testperiod från den 1 augusti till den 30 september var det tillåtet att ta med sig cykel ombord på Tvärbanan under helger och på vardagar utanför rusningstrafik, vilket Liberalerna varit pådrivande för. En utvärdering av försöket har visat att det med mindre åtgärder skulle vara möjligt att ta med sin cykel på flera trafikslag.

I oktober lanserades en nyhet i SL-appen som gör det möjligt att se på en karta i realtid var bussen befinner sig. Kundnöjdheten följdes under 2022 återigen upp med främst ombordundersökningar, vilka inte kunde genomföras under pandemin. Cirka 13 000 resenärer får varje månad svara på enkäter ombord på fordonen. 84 procent av resenärerna har under 2022 svarat att de är nöjda med sin resa med SL.

REGIONAL UTVECKLING

Befolkningen ökade under 2022 med 25 000 personer och Stockholmsregionen har idag drygt 2,4 miljoner invånare. Samtidigt har Stockholm sedan 2018 haft ett negativt flyttnetto eftersom fler personer flyttar från Stockholm till andra län än omvänt. Att befolkningen ändå ökar beror på inflyttning från utlandet och att fler föds än dör. Under 2022 genomförde Region Stockholm för första gången en flyttstudie med enkäter som besvarades av 4 000 utflyttare för att undersöka skälen till att man lämnar regionen. 27 procent svarade att de flyttar på grund av studier och 20 procent på grund av bostadssituationen, då man exempelvis vill ha större yta, villa, trädgård eller tycker det är svårt ekonomiskt att skaffa en bostad i regionen. Många som flyttar ut är studenter och barnfamiljer.

Under hösten antogs länsplanen för transportinfrastruktur 2022 – 2033. Länsplanen är en del av den statliga transportinfrastrukturplaneringen. Länsplanen gäller till och med 2033, men kommer att uppdateras vart fjärde år. Planen har en budget på nära 10 miljarder och finansierar eller medfinansierar objekt inom kollektivtrafiken, vägtrafiken och satsningar på cykelinfrastruktur. Ambitionen är att minst 70 procent av alla resor inom länet ska ske till fots, med cykel eller kollektivtrafik senast 2030.

Under hösten 2022 påbörjades arbetet med den nya regionala utvecklingsplanen. Den pågående utvecklingsplanen, RUFS 2050, beskriver hur Stockholmsregionen ska utvecklas med sikte på år 2050 och är giltig till 2026.

Bostadsbyggandet i regionen ligger på historiskt höga nivåer, men är mindre än behovet. Under 2022 påbörjades byggandet av 13 000 nya bostäder. Inflationen och de stigande energipriserna har bromsat bostadsbyggandet och Boverkets prognoser har justerats ned för kommande år. Bostadsfrågorna är en av de största utmaningarna för att regionen fortsatt ska kunna växa och bibehålla attraktiviteten och konkurrenskraften.

Under de sista månaderna 2022 ökade antalet varsel och konkurser. Långtidsarbetslösheten i regionen fortsätter att vara en utmaning, även om arbetsmarknaden har återhämtat sig efter pandemin. Stockholm är dock fortsatt en viktig jobbmagnet och inom vissa sektor råder brist på

arbetskraft. Det behövs bättre matchning och utbildningsinsatser, såsom fler yrkeshögskolor. Näringslivet har under en längre tid lyft att brist på arbetskraft och bostäder utgör betydande hinder för företag i regionen att expandera.

Utsläppen av växthusgaser minskar i regionen, men omställningen behöver gå snabbare om vi ska nå de uppsatta målen. Exempelvis behöver frågorna om återställande av våtmarker och om transportsektorns elektrifiering ha en mer framträdande position. Laddningsbara fordon ökar snabbt, främst personbilar, men även SL-bussar och lätta lastbilar. Laddinfrastrukturen behöver byggas ut snabbare och tätheten är idag låg i förhållande till antalet elbilar som finns i länet. Frågan om elförsörjning kommer behöva få ett större genomslag i den kommande revideringen av RUFs.

KULTUR

Kulturnämnden leddes under året av Liberalerna. Cecilia Elving var ordförande. Arbetet har under verksamhetsåret i stor utsträckning präglats av fortsatta åtgärder för att underlätta återstarten av kultursektorn i kölvattnet av Covid-19-pandemin. Ett exempel bland flera är det rekordstora stöd till scenkonsten som betalades ut i februari och som innebar att aktörer inom konstområdena teater, dans, och cirkus fick dela på knappt elva miljoner kronor.

Rysslands invasion av Ukraina fick Region Stockholms verksamheter inom olika områden att ställa om under våren för att bistå och ha beredskap för ökande flyktingströmmar. Liksom sjukvård och kollektivtrafik kunde även kulturen hjälpa till och i mars anpassades kulturstöden för att kulturaktörer med ekonomiskt stöd från regionen skulle kunna möta den nya situation som kriget medförde och ställa om sina verksamheter. På Liberalernas initiativ avsattes 9 miljoner kronor extra för att stödja civilsamhällets arbete med flyktingmottagande i Stockholmsregionen. Dessa medel betalades ut i två omgångar (vår och

höst) till aktörer verksamma inom idrottsrörelsen, folkbildningsrörelsen och regionens övriga föreningsliv.

Rekordstora satsningar gjordes på folkbildningen i vår region. Region Stockholm anslöt sig till överenskommelsen om mobilitetsstöd för folkhögskolor, vilket innebär att ersättningen per deltagarvecka höjs stegvis med nästan 60 % över de kommande fyra åren. Det kommer att innebära en betydligt mer stabil ekonomisk situation för folkhögskolorna i Stockholms län och stora möjligheter att stärka kvaliteten på kursutbudet.

I maj antog regionfullmäktige en ny strategi för folkbildning i enlighet med SKR:s riktlinjer. Strategin tar avstamp i folkhögskolornas och studieförbundens folkbildande uppdrag och syftar bland annat till att utjämna utbildningsklyftor och öka delaktigheten i kulturlivet.

Under Liberalernas ordförandeskap i kulturnämnden har kultursektorn i Stockholmsregionen fått påtagligt bättre förutsättningar att möta tider av ekonomisk oro. Sedan 2018 har nämndens anslag höjts med 85 miljoner kronor (till 555 miljoner kronor för år 2022), motsvarande över 18 procent, vilket bådär gott för Liberalernas ambition om ett blomstrande fritt kulturliv i vår region.

MEDIA

Valrörelsen präglade medieåret, samtidigt som Liberalerna fram till valet fortsatte att kommunicera proaktivt och svara på frågor utifrån vårt huvudansvar för hälso- och sjukvården och ordförandeskapet i hälso- och sjukvårdsnämnden. Mål sattes upp, att hälso- och

sjukvårdsregionrådet Anna Starbrink skulle vara den mest synliga regionpolitikern, samt att dåvarande vice gruppleddare Amelie Tarschys Ingre skulle vara lika synlig som ett regionråd. Båda målen uppnåddes under flera månader.

Liberalernas fokus inför valrörelsen kretsade mycket kring primärvård, vårdcentraler och husläkare samt närakuter. I grunden låg försvaret av valfriheten samt en jämlik hälsa för alla stockholmare. Detta präglade också mediearbetet. Liberalerna lyckades framför allt sätta närakutfrågan på agendan, genom en integrerad kommunikation mellan traditionell media, sociala medier och kampanjarbete. Inom kollektivtrafiken kommunicerade vi kring vikten av att ”vårda det vi har”, att befintlig trafikapparat och kringfunktioner ska fungera. Under valrörelsen deltog våra företrädare i flertalet debatter kring sjukvård och även kollektivtrafik och kultur med visst medialt intresse.

Efter valet har den mediala uppmärksamheten först kretsat mycket kring efterspelet och vilka partier som skulle styra regionen, där Liberalerna gav besked om en aktiv oppositionsroll då vi inte såg någon möjlighet att medverka i ett styre som inte skulle bli beroende av ytterkantspartier. Därefter vidtog budgetprocessen. Under denna tid har Liberalerna fortsatt att synas inte minst kring närakuter och vårdcentraler. Att ett av Liberalernas budgetyrkanden på trafikområdet, om Spårväg city, vann stöd i regionfullmäktige uppmärksammades mot årets slut.

Närvaron i sociala medier (SoMe) höjdes inför och under årets valrörelse. Arbetet koordinerades och planerades i den ”Digitala Gruppen” – bestående av tjänstemän från regionen, stadshuset och länsförbundet – som träffades på veckobasis för att koordinera aktiviteter och inlägg. Med i gruppen var även en representant från en inhyrd kommunikationsbyrå som säkerställde att köpta annonser och sponsrade inlägg fick önskvärd spridning.

Alla toppkandidater fick erbjudande om hjälp från kansliet med inlägg på Facebook samt med eventuell sponsring mot vissa demografiska grupper och/eller geografiska områden. Flertalet sponsrade inlägg bestod av text (caption) och bild (platta med grafisk text) som kansliet tog fram och bearbetade i samråd med de olika kandidaterna.

Det stod tidigt klart under valrörelsen att inlägg kopplade till regionens elva närakuter gav stor spridning. Dylika inlägg fick därför ta särskilt stor plats och bidrog sannolikt till att frågan om närakuternas framtid som vårdform så småningom blev en av den regionala valrörelsens huvudfrågor.

UPPDRAG 2022 I REGION STOCKHOLM

Förtroendevalda till och med 2022-09-11

Valkrets	Ordinarie	Ersättare
Stockholm 1 Södermalm–Enskede	Anna Starbrink	Jan Liliemark Petra Nåsell Johan Hjelm
Stockholm 2 Bromma–Kungsholmen	Cecilia Elving	Magnus Liljegren Olof Wallentin Paulina Draganja
Stockholm 3 Norrmalm–Östermalm	Anna Horn	Paula Ternström Reidar Österman Margaretha Herthelius
Stockholm 4 Östra söderort		
Stockholm 5 Västra söderort	Sara Svanström	Anna Wadén Per Frykman Inga-Lill Persson
Stockholm 6 Yttre västerort	Pär Hommerberg	Tobias Davidsson Kurt Sundén Viveca Sundén
Sydväst	Ninos Maraha (tom 22-02-08) Mia Franzén	Mia Franzén Lars Johansson Victor Zetterman Åsa Dahl (from 2022-02-10)
Sydost	Nicholas Nikander	Stig Sandahl Bo Persson Kajsa Persson
Ost	Amelie Tarschys Ingre	Lena Hallerby Stefan Saläng Amie Kronblad
Nordost	Annika Linde Hans Andersson	Kerstin Lidman Susan El Hark Monica Renstig
Nord	Anna-Lena Johansson	Reza Zarenog Mattias Lönnqvist Peter Hahne
Nordväst	Helena Mischel	Margareta Hamark Rolf Bromme Lars-Göran Mellberg

FÖRTRIOENDEVALDA FR.O.M 2022-09-11

Valkrets	Ordinarie	Ersättare
Stockholm 1 Södermalm– Enskede	Anna Horn	Jesper Svensson Petra Nåsell Johan Hjelm
Stockholm 2 Bromma– Kungsholmen	Cecilia Elving	Martin Ängeby (t.o.m. 2022-10-18) Hedwig Kastenholm Paulina Dragnaja Carina Wellenius (fr.o.m. 2022-12-23)
Stockholm 3 Norrmalm– Östermalm	Maria Leissner	Kerstin Lidman David Lidwall Vallentin Reidar Österman
Stockholm 4 Östra söderort		
Stockholm 5 Västra söderort	Pär Hommerberg	Said Abdu (t.o.m. 2022-11-15) Christoffer Heimbrand (t.o.m. 2022-10-18) Carina Wellenius Robin Nilsen (fr.om 22-12-23) Nils Söderström (fr.o.m. 22-12-23)
Stockholm 6 Yttre västerort		
Sydväst		
Sydost	Daniel Adborn	Mia Franzén Shadi Domat Nicole Forslund
Ost	Amelie Tarschys Ingre	Olof Wallentin Amie Kronblad Martin Sääf
Nordost	Mathias Lindow	Susan El Hark Jessica Johnsson Robert Beronius
Nord	Anna-Lena Johansson	Birgitta Svensson Reza Zarenoue Peter Edholm
Nordväst	Mardoukh Ahi	Margareta Hamark Helena Mischel Börje Wredén

Förtroendeuppdrag (urval) 2022

Regionråd

Hälso- och sjukvårdsregionråd (t.o.m. 2022-10-18) Anna Starbrink
 Regionråd i opposition (fr.om. 2022-10-18) Amelie Tarschys Ingre

Organ	Ledamot (e) = ersättare
Regionstyrelsen (RS) t.om. 2022-10-18	Amelie Tarschys Ingre Anna Starbrink (e), Anna-Lena Johansson (e), Hans Andersson (e)
Regionstyrelsen fr.om 2022-10-18	Amelie Tarschys Ingre Cecilia Elving (e)
RS arbets- och personalutskott t.om. 2022-10-18	Anna Starbrink
RS produktionsutskott t.om. 2022-10-18	Anna-Lena Johansson
RS länsplane- och samhällsplaneringsutskott t.om. 2022-10-18	Hans Andersson (e)
RS innovations- och utvecklingsutskott t.om. 2022-10-18	Amelie Tarschys Ingre, ordförande Anna-Lena Johansson
RS forskningsberedning t.om. 2022-10-18	Amelie Tarschys Ingre, vice ordförande
Fastighets- och servicenämnden (FSN)	Reza Zarenoe Margareta Hamark (e)
Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN)	Anna Starbrink, ordförande Anna Horn Pär Hommerberg (e)
HSN avtalsutskott	Pär Hommerberg
HSN folkhälsoberedning	Margareta Hamark
HSN seniorvårdsberedning	Rolf Bromme
HSN tandvårdsberedning	Stig Sandahl
HSN psykiatriberedning	Anna Horn, vice ordförande Kerstin Lidman (e)

Långtidsutredningen	Annika Linde, ordförande Pär Hommerberg
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd (VKN)	Jan Liliemark Petra Nåsell (e)
Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje (KSON)	Annika Linde Susan El Hark (e)
Klimat- och hållbarhetsnämnden (KHN)	Mattias Lönnqvist (e)
Kulturnämnden (KN)	Cecilia Elving, ordförande Paula Ternström (e)
Trafiknämnden (TN)	Sara Svanström Lena Hallerby (e), Lars Johansson (e)
TN sjötrafikberedning	Stefan Saläng
Färdtjänstnämnden (FTN)	Sara Svanstrom, vice ordförande Tobias Davidsson (e)
Tillväxt- och regionplanenämnden (TRN)	Helena Mischel Reidar Österman (e) Johan Hjelm (e)
Patientnämnden	Mia Franzén (e)
Regionala skärgårdsrådet	Stefan Saläng Amie Kronblad (e)
Mälardalsrådet	Pär Hommerberg, Monica Renstig Amie Kronblad (e)
Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län	Stefan Saläng Amie Kronblad (e)
Stockholms konserthusstiftelse	Birgitta Rydberg

REGIONKANSLIET

Till stöd för regionrådet och regionens förtroendevalda finns ett politiskt kansli i landstingshuset. Kansliet har under 2022 haft följande medarbetare:

Kanslichef	Sofia Könberg
Kommunikationschef	Rasmus Jonlund
Regionrådssekreterare	Katarina Beech (t.o.m. 2022-06-26)
	Erik Berg (t.o.m. 2021-11-04)
	Tobias Berg
	Heidi Brandtner
	Carl Hedman
	Lovisa Lanryd
	Maria Lindström (fr.o.m 2022-08-11 - t.o.m. 2022-11-15)
	Mats Sahlin
	Erik Torstensson (fr.om 2022-02 -01)
	Robin Törnberg

Bilaga 6

Verksamhetsberättelser för de samverkande organisationerna

LIBERALA UNGDOMSFÖRBUNDET, LUF

29-30:e januari 2022 hade LUF Storstockholms årsmöte där Marcus Willershausen valdes om till distriktsordförande tillsammans med hans omvalda presidium Adam Simonsson, förste vice ordförande, och Martin Norrby, andre vice ordförande. Till ledamöter valdes Edvin Mårtensson, Elin Söderholm, Ebba Gretander, Anna Borisch, Carl Sträng om medan Otto Birkoff och Cecilia Modig båda var nyval.

Verksamhetsåret präglades självklart av förberedelser inför valet. Vanligtvis brukar distriktet genomföra en valutvärdering för att se hur väl vi levde upp till de mål vi satt men på grund av tidsbrist genomfördes inte detta efter valet. Därför redovisas både målen för verksamhetsberättelsen (som gäller mellan 30:e jan-31:a april samt 12:e september-19:e februari) samt valplanen (som gällde mellan 1:a maj-11:e september).

Om vi börjar med perioden som verksamhetsberättelsen rör, inleddes året med demonstrationer till förmån för Ukraina. LUF Storstockholms, med ordförande Marcus i spetsen, var en av de aktörer som hårdast gick fram med kravet på att gatan framför ryska ambassaden skulle byta namn till Boris Nemtsovs gata där vi startade en namninsamling i frågan. Bland annat tack vare att LUF Storstockholm drev på heter nu parken bredvid ryska ambassaden Fria Ukrainas plats.

Förutom det hade vi även Café Liberal som varvades med sociala träffar, spelkvällar och valvaker. I början av mars började skolorna anordna debatter och bokbord och distriktet anordnade flera träffar för att introducera nya medlemmar till LUF.

Perioden efter valet ägnades åt att positionera hur LUF Storstockholm skulle ställa sig till regeringsöverenskommelsen samt försöka få in LUF:are i nämnder och bolag runtom i länet. Vi anordnade även en höstutbildning med tema globalism med talare som europaparlamentariker Karins Karlsbro, IFLRY-ordföranden Amanda Kanange samt LUF:s nyvalde ordförande Erik Berg.

Gällande valrörelseperioden gjorde LUF Storstockholm gjorde en bra valrörelse där vi lyfte fram våra prioriterade kandidater, värvade hundratals medlemmar, kampanjade och knackade dörr tillsammans med resten av förbundet och partiet. Vi uppdaterade och tog fram nytt material som var anpassat efter våra valfrågor, anordnade en valkickoff samt nattaffischerade på Sergels torg. Förutom distriktsstyrelsens och medlemmarnas ideella krafter anställde distriktet även 7 värvare som närvarande på kampanjer, skolbesök och lappade brevlådor.

I juni anställdes valgeneral Kajsa Karlsbro som ledde arbetet tillsammans med DS för att planera valrörelsen och kampanja tillsammans med värvarna. Hon fick även tillsammans med vice ordförande Martin figurera i de valfilmer distriktet tog fram och som fick flera hundra tusen visningar i annonserna. Distriktsstyrelsen fick också en annan organisation under valperioden då LUF Storstockholms valledning hanterade löpande ärenden. Valledningen bestod av ordförande Marcus, vice ordförande Adam och Martin, valgeneral Kajsa, ledamot Carl samt ombudsman Filip.

LIBERALA KVINNOR, LK

Jessica Johnson *ordförande*

Marianne Damström Gereben, *1:a vice ordförande*

Hanna Wistrand, kassör

Sabine Pettersson, sekreterare

Anna Manell, ledamot LK centralstyrelse

Amanda Valentin, ersättare

Malin Danielsson, ersättare

Utifrån Liberala Kvinnors stadgar har LK Stockholm formulerat följande mål för verksamheten:

- Ett mer jämställt Sverige
- Driva opinion för mer jämställdhet, internt inom Liberalerna och externt mot allmänheten
- Få fler kvinnor aktiva i politiken, få in fler kvinnor på politiska maktpositioner
- Underlätta för kvinnor att skapa nätverk inom politiken

Liberala Kvinnor Stockholms län är en självklar liberalfeministisk röst i samhällsdebatten, är en feministisk blåslampa på Liberalerna och är Liberala Kvinnors största distrikt. Förutom att opinionsbilda arbetar Liberala Kvinnor för att fler kvinnor ska ta plats på ledande positioner inom Liberalerna - särskilt viktig aktivitet under ett valår när vi i de två tidigare valen tappade de feministiska frågorna dvs de som kvinnor prioriterar högst.

Det här året har präglats av riksdagsvalet i september 2022 och har därmed varit mer inriktad på valkampanjande framför vanliga medlemsaktiviteter. Några hann vi dock med.

Under våren startades ett nätverk för liberala kvinnors medlemmar som kandiderade i kommun, region eller riks. Syftet var att stötta, lyfta, synliggöra och valkampanja för varandra i nätverket. Några kampanjer skedde gemensamt med länets lokala dörrknackningskampanjer. Ett valmanifest togs fram av styrelsen med utgångspunkt i LK riks valstrategier, men med väl valda feministiska frågor relevanta för oss regionalt och kommunalt i Stockholm inom vård, vårdpersonalens villkor, psykisk ohälsa och förebyggande av våld mot kvinnor. Trycksaker från LK riks användes och vi tog fram en egen folder med våra utvalda frågor och med våra tolv prioriterade kandidater i nätverket. Flera av dem har tagit plats där de kandiderat och någon lämnade partiet efter regeringsbildningen.

LK Stockholms har en representant i den svenska Stiftelsen Fistulasjukhuset på uppdrag av LK riks, en stiftelse som liberala riksdagskvinnor en gång var med att starta under 1980-talet. Under sommaren reste ordförande Jessica Johnson som representant för Stiftelsen Fistulasjukhuset, till Addis Abeba för en internationell konferens med alla sponsorländer inbjudna av Hamlin Fistula hospital i Etiopien - en organisation som erbjuder kirurgisk vård åt svårt förlossningsskadade kvinnor som i annat fall stöts ut ur samhället eller dör av sina skador.

I oktober demonstrerade vi för de iranska flickornas och kvinnornas frihetskamp i Iran utanför iranska ambassaden på Lidingö med inbjudna talare från olika organisationer som Kvinna till kvinna, känd människorättsjurist, liberala riksdagsrepresentant samt nya ordförande för LUF.

I november deltog vi i det extra landsmötet där partiledare skulle väljas och tog beslut om valutvärderingsrapporten. LK Stockholm framförde viktiga inlägg och bidrag till rapporten om valutgången och att det var det tredje valet partiet helt tappat de feministiska frågorna om jämställdhet, trots tidigare valutvärderingars uppmaningar till att aldrig göra det igen. Vi lämnade över vår skrivelse till valutvärderingsgruppens ordförande och partisekreteraren samt LK riks.

Under december månad gjordes en insamlingskampanj åt Stiftelsen Fistulasjukhuset, en stiftelse som LK riks är aktiv inom med en styrelserepresentant. Den 20 december arrangerades ett medlemsevenemang, en julaw, där vi bjöd in ordförande Monica Green för Stiftelsen Fistulasjukhuset som berättade om stiftelsen men också om sin senaste bok "De första: Kvinnorna som spräckte glastaket".

Aktiviteter

13/2 årsmöte – inbjuden talare Fredrika Bremer förbundet

8/3 Internationella kvinnodagen, egen trycksak om ekonomi och arbetsvillkor inom vården. Godispengar. Kampanj på Östra station där vi även bjudit in angränsande föreningar längs med Roslagsbanan, många kom och över 500 flygblad delades ut.

6/5 Digital kampanj för att skydda aborträtten i lagen, individuella plattor gjordes.

17/6 Liberalfeministisk kampanj och sommaravslutning på St Eriksplan med efterföljande AW.

20/10 Demonstration för iranska flickors och kvinnors rättigheter, Irans ambassad, Lidingö. Inbjudna talare: Cecilia Elving, ordförande Liberala Kvinnor, Erik Berg, vice ordförande LUF, Malin Danielsson (L), riksdagsledamot, Annika Flensburg, Kvinna till kvinna, Parul Sharma, människorättsjurist, Jessica Johnson, LK Stockholms län, Moderator: Charlotta Schenholm.

26/11 Extra landsmöte. Lämnade över en tilläggsskrivelse till valutvärderingsgruppens första utkast.

20/12 ul-AW och insamling till Liberala Kvinnors deltagande i Stiftelsen Fistulasjukhuset. Inbjuden gäst var Monica Green, ordförande i stiftelsen samt författare till "De Första: kvinnorna som spräckte glastaket".

Under året har vi fått fler än åtta debattartiklar publicerade i Expressen, Aftonbladet, Mitti Stockholm, Dagens Arena och Tidskriften NU.

Bilaga 7

Verksamhetsberättelser för nätverken

HBT-LIBERALER

Föreningen HBT-Liberaler Storstockholm valde i mars 2022 en styrelse bestående av Facundo Unia (ordförande), Ingvar Eklund, Barbro Westerholm, Niclas Peyron, Lars Stenmark, Marcus Nilsson Rosander och Charlie Hedhav till föreningens styrelse. Nicke Johansson valdes till suppleant och föreningens kassör.

HBT-Liberalerna Storstockholms uppgift är naturligtvis att sprida det liberala budskapet i Regnbågssamhället men också att driva Liberalerna i riktning mot ett ännu bättre politiskt alternativ för hbtqi-personer.

Under 2022 har vi haft flera seminarier och sociala träffar för våra medlemmar. Under Stockholm Pride anordnade vi tre seminarium och hade ett tält i Pride Park. Inför valet tog vi fram annonser till tidningen QX för att lyfta fram alla våra regnbågskandidater. På föreningens Facebooksida presenterade vi också alla kandidater. Vi hade tusentals besökare under denna period.

På detta sätt har vi fortsatt synliggörandet av Regnbågssamhället inom Liberalerna såväl som liberal ideologi i Regnbågssamhället.

LIBERALA SENIORER

Verksamheten inom Liberala Seniorer i Stockholms Län har, liksom så många andra verksamheter under senare tid, varit begränsad på grund av pandemin. Under första halvåret 2022 har dock ett inspirerande möte ägt rum. Den 17 mars samlades man för att diskutera de inför valet så viktiga skolfrågorna. Som inledare deltog skolborgarrådet Isabel Smedberg Palmqvist. Hon berättade om sin bakgrund och tidigare verksamhet i Bromma Liberaler. Hon belyste därefter ett antal aktuella skolfrågor i Stockholms Stad. Detta inbjöd till en livfull diskussion. Under våren och sommaren 2022 ägnade sig många liberala seniorer åt att sprida det liberala budskapet, inför det spännande allmänna valet i september, vilket gav det tillfredsställande resultatet att partiet alltjämt är representerat i riksdagen.

LIBERALA STUDENTER

Verksamhetsåret 2022 inleddes med Liberala studenter Stockholms årsmöte som hölls lördagen den 19 februari på Liberalernas Stockholmskansli på Hantverkargatan 25B. På årsmötet valdes en ny styrelse bestående av Tobias Berg (ordförande), Helen Shebo (vice ordförande) och Rita Rubnell Spolander (ledamot och kassör).

Under verksamhetsåret satsade styrelsen på att få en mer digital närvaro, framför allt inför slutspurten av valrörelsen. Bland annat deltog styrelsen i den bostadspolitiska debatten genom att skriva en insändare om avskaffat skärpt amorteringskrav för unga samt i Natodebatten genom en artikel där styrelsen argumenterade för att Sveriges regering skyndsamt bör ansöka om svenskt Natomedlemskap. I själva slutspurten av valet samverkade Liberala studenter Stockholm med både Liberala ungdomsförbundet och Liberalernas Stockholmsförbund genom gemensamma aktiviteter och kampanjer.

2022 har Liberala studenter Stockholm ordnat flera talarkvällar och medlemsmöten. Under vårterminen ordnade klubben bland annat en AW på Ölstugan Tullen inne på Hantverkargatan, en Pub Liberal om liberala dilemman med Elin Oskarsson från Liberala Studenters riksstyrelse, den traditionsenliga sittande demonstrationen mot socialism tillsammans med Centerstudenter Stockholm 1 maj, samt ett besök till EU-kommissionens representation i Sverige i början av sommaren. I slutet av maj deltog dessutom Liberala studenter Stockholm i kårvalrörelsen vid Stockholms universitet där Borgerlig Allians - kårpartiet i vilket Liberala studenter Stockholm ingår - fick ett valresultat på 14,3 procent.

I början av hösten fokuserade Liberala studenter Stockholm på att bistå Liberalerna i slutspurten av valrörelsen, men lyckades ändå finna tid för en Pub Liberal med Hannes Snabb från riksstyrelsen samt ett seminarium om rättspolitik med riksdagskandidaten Paulina Brandberg vid Stockholms universitet. Den 26 augusti närvarade Liberala studenter Stockholm välkomstdagen vid Stockholms universitet och värvade totalt 10 nya medlemmar.

I slutet av oktober höll Liberala Studenter riksårsmöte i Gävle där en ny riksstyrelse valdes. Bland annat valdes Hannes Snabb att efterträda Christoffer Heimbrand som riksordförande. Tobias Berg närvarade årsmötet tillsammans med flera medlemmar från Stockholmsklubben.

Bilaga 8

Anställda Förbundskansliet

Ulrika Tellander, förbundssekreterare/kanslichef
David Valentin Lidwall, kampanj- och utbildningsansvarig (t o m januari)
Hanna Lager, kampanjsamordnare (f o m mars)
Rebecka Kwart, organisationsansvarig (föräldraledig februari - december)
Robin Nilsen, kommunikationsansvarig
Anders Bengtsson, kommunikatör
Veronica Morén, vikarierande organisationsansvarig (februari-december)
Josefin Fällgren, valanställd kommunikatör (mars - september)
Sophia Metelius, valgeneral (juli - september)
Matilda Kyhlstedt, valkoordinator (juni - september)

Vi hade utöver dessa också anställda kampanjpersonal för att hjälpa till att driva vår valkampanj.

VERKSAMHETS- PLAN 2023

Inledning

Stockholmsförbundet ska arbeta för en återhämtning av Liberalismen i svensk politik. Vi ska trygga en stark liberal röst i hela Stockholms län. Vårt uppdrag är att utifrån liberala idéer ta strid för varje människas frihet att forma sitt liv. Vårt mål är att vinna fler väljares förtroende i valet 2026.

Vi ska ge väljarna ett tydligt svar på varför Liberalerna behövs i svensk politik genom att att stå upp för alla människors frihet att forma sitt liv. Det är Liberalernas uppgift att ta sig an det socialliberala uppdraget i framtiden. Vi ska utmana dem som vill stänga gränser. Vi ska utmana dem som vill frånta rätten att välja själv. Vi ska utmana dem som vill dra ner ambitionerna i välfärden. Tillsammans formulerar vi vad liberalismen betyder idag och utvecklar liberal politik för framtiden.

STOCKHOLMSFÖRBUNDET HAR, utöver de stadgeenliga möten som ett förbund förväntas arrangera, flera olika viktiga uppgifter som förbundet tillsammans med föreningarna har kommit fram till att vi gör bäst tillsammans:

- Ge stöd till föreningarna i deras föreningsarbete.
- Initiera och leda program för politikutveckling framförallt inom regionpolitiken men även i frågor som det finns intresse från kommunföreningarna att driva gemensamt eller tillsammans utveckla politiken inom.
- Planera och genomför gemensamma utbildningsinsatser och medlemsvärningsaktiviteter.
- Utveckla, planera och genomföra kampanjer och ansvara för valrörelserna. Erbjuder spetskompetens för att utveckla webb och digitala kanaler.
- Samordna arbetet med regionen och riksorganisationen.
- Skapa mötesplatser och arenor för medlemmar att träffas och nätverka.

Genom förbundet kan Stockholms 26 kommunföreningar och Stockholms stads 14 lokalföreningar med gemensam kraft utveckla politik, organisation och kampanjarbetet.

2023–2026 FYRAÅRSPLAN

Det partipolitiska arbetet går i fyraårscykler från val till val. Året innan valet behöver planering inför valet, nomineringsprocesser och framtagande av valmanifest prioriteras. Den som är väl förberedd kan lägga all sin tid och energi på att möta väljarna under valåret. År ett och två efter ett val är tid för att utvärdera, bygga upp och utbilda. Under år ett till tre bygger vi också gemensamt upp den valfond som ligger till grund för valrörelsens externa kommunikation. Till höger illustreras de olika faserna för de kommande fyra åren.

2023

- Medlemsvärning
- Utbildning i föreningsuppdrag
- Utbildning för politiskt förtroendevalda
- Utbildning i liberal ideologi och nätverk inom politik
- Mötesplatser och nätverksbyggande
- Förbereda EP-val

2024

- Valrörelse EP-val
- Leda i liberalerna för nya ledare
- Selma-satsning för fler kvinnor i politiken inför 2026
- Utbildning i liberal ideologi och nätverk inom politik
- Medlemsvärning
- Mötesplatser och nätverksbyggande
- Politikutveckling

2025

- Medlemsvärning
- Omfattande Lyssna-kampanj inför valmanifest
- Utbildning av kandidater
- Politikutveckling
- Förbereda valrörelsen
- Mötesplatser och nätverksbyggande

2026

- Valrörelse

Verksamhetsplan för 2023

Stockholmsförbundet organiserar sin verksamhet i fyra områden; Utbildning och organisationsutveckling, Medlemsvärvning och medlemsvård, Kampanj och Politikutveckling. Under 2023 kommer huvudfokus att ligga på de två första områdena samt att förbereda inför valet till Europaparlamentet 2024. Extra stort fokus kommer att ligga på utbildning av nya och tidigare medlemmar samt rekrytering av fler medlemmar.

**UTBILDNING OCH
ORGANISATIONS-
UTVECKLING**

**MEDLEMS-
VÄRVNING OCH
MEDLEMSVÅRD**

KAMPANJ

**POLITIK-
UTVECKLING**

1. Utbildning och föreningsutveckling

Stockholmsförbundet har ett utbildningskoncept för nya medlemmar som heter Liberal start där nya medlemmar får lära sig mer om liberal ideologi, samt politik i kommun, region och riksdag. Under 2021 startade Stockholmsförbundet Kerstin Hesselgren-akademien, syftet med akademien är att vara ett forum för diskussion och folkbildning i syfte att utveckla den socialliberala traditionen, samt verka för socialliberal opinionsbildning – i Kerstin Hesselgrens anda. En del av verksamheten är att arrangera ideologisk kursverksamhet för engagerade liberaler. Under 2023 kommer den verksamhet att prioriteras och ett koncept tas för en kurs i liberal ideologi som kommer att erbjudas till alla medlemmar men också utformas på ett sätt att de går att använda även för andra förbund och föreningar. Arbetet ska göras i nära samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Utöver detta kommer utbildning för förtroendevalda och styrelser erbjudas.

Nyckelgruppskonferenserna har varit uppskattade mötesplatser för ordförande, kommunalråd, gruppledare och politiska sekreterare där syftet varit att fördjupa kunskap om organisation, kampanj mm och nätverka och lära av varandra. Under 2023 kommer två nyckelgruppskonferenser arrangeras. Fokus kommer att vara lärdomar från valutvärderingen, medlemsvärning och hur vi utvecklar vårt lokala föreningsarbete.

MÅL 2023

- ➡ Genomföra Liberal start för nya medlemmar - tre gånger per termin.
- ➡ Ta fram ett koncept för utbildning i liberal ideologi inom ramen för Kerstin Hesselgren- akademien och erbjuda till alla medlemmar en gång per termin.
- ➡ Arrangera en nyckelgruppskonferens per termin med relevanta frågor som föreningar behöver hjälp att utveckla.
- ➡ Presentera och implementera förslag i valutvärderingen.
- ➡ Erbjuda samtliga föreningar styrelseutbildning.
- ➡ Erbjuda samtliga med politiska uppdrag ska erbjudas utbildning i att vara förtroendevald.

FÖRBUNDETS ANSVAR:

Förbundet ansvarar för att planera och genomföra Liberal start och nyckelgruppskonferenser, erbjuda utbildningar till förtroendevalda, styrelser och medlemmar samt .

FÖRENINGENS ANSVAR:

Uppmuntra medlemmar, förtroendevalda och styrelser att delta på de utbildningar som förbundet erbjuder. Bidra med förslag på hur vi kan utveckla utbildningarna ytterligare. Delta och dela med sig av goda exempel på nyckelgruppskonferenserna samt ställa upp som medarrangörer och föreläsare på utbildningarna vid behov.

2. Medlemsvärvning och medlemsvård

Ju fler vi är desto fler kan vara med och bidra till att utveckla och sprida vår liberala politik. Metoder för att värva medlemmar kommer att vara i fokus under året och goda exempel spridas mellan föreningar. Ett gott mottagande av nya medlemmar är viktigt för att de ska känna sig välkomna och vilja engagera sig. Därför bör alla nya medlemmar så snart som möjligt få ett personligt välkomnande.

Förbundet kommer även följa upp hur medlemsvärvning på förbunds nivå och på föreningsnivå. Då andelen kvinnor i medlemskåren minskat bör särskild vikt läggas på att göra det intressant för fler kvinnor att bli medlem och engagera sig i partiet.

Att träffas och lära känna varandra och ta del av varandras tankar är en viktig del av det politiska engagemanget. Därför kommer Stockholmsförbundet arrangera en Stockholmskonferens med spännande gäster och andra intressanta inslag.

MÅL 2023

- ➡ Värva X medlemmar och vid årets slut vara x medlemmar i förbundet (uppdateras efter mål från RO är klara)
- ➡ Ta fram ett koncept för hur föreningarna kan arbeta mer aktivt med medlemsvärvning.
- ➡ Fokusera på medlemsvärvning på nyckelgruppskonferenserna.
- ➡ Genomföra en Stockholmskonferens
- ➡ Följa upp medlemsutvecklingen varje månad och förse föreningarna med denna statistik
- ➡ Kontakta samtliga medlemmar för att hälsas välkomna.

FÖRBUNDETS ANSVAR:

Förbundet ansvarar för att planera och genomföra Stockholmskonferensen och nyckelgruppskonferenserna. Förbundet ansvarar för att följa upp medlemsantalet och stödja föreningar som behöver det i arbetet med att kontakta nya medlemmar.

FÖRENINGENS ANSVAR:

Det är föreningarna som hälsar nya medlemmar välkomna. Föreningarna ansvarar även för att prioritera medlemsvärvning och att dela med sig av goda exempel på nyckelgruppskonferensen och i andra forum. Föreningar ansvarar för att sprida inbjudan till Stockholmskonferensen i sina kanaler till sina medlemmar.

3. Kampanj

Det är viktigt att hålla kampanjarbetet igång även mellan valen. Genom att fortsätta knacka dörr och på andra sätt möta väljarna har vi dels örat mot marken och kan lyssna in vad som är viktigt för väljarna och dels kan vi under lugna former utbilda fler i kampanjarbete. De kraftsamlingshelger som arrangerades för dörrknackning var mycket uppskattade och därför fortsätter vi med det även under 2023 dock bara en gång per termin och inte varje månad som under valåret. Kraftsamlingshelgerna kombineras med utbildning för nya kampanjare och precis som tidigare fyller vi flödet i sociala medier med härliga bilder på härliga kampanjande liberaler.

En annan uppskattad del av valrörelsen var de, icke-tidsbestämda, kampanjpaket som togs fram. Det kommer förbundet att fortsätta med under 2023. Detta kommer att samordnas med eventuella kampanjer som riksorganisationen planerar och kommer att vara på teman som förstärker partiets socialliberala profil.

De kampanjverktyg som användes under valrörelsen behöver utvecklas, inte minst när det gäller att ha möjlighet att systematiskt fånga upp vad väljarna har för synpunkter. Detta behöver utvecklas tillsammans med riksorganisationen och ett sådan projekt bör inledas under 2023.

Planering av valrörelsen inför Europaparlamentsvalet 2024 behöver påbörjas under 2023. Förbundet kommer att påbörja denna planering tillsammans med riksorganisationen.

En viktig del av kampanjverksamheten är vår synlighet i sociala medier, digitala kanaler och på webben. Stockholmsförbundet har under en längre tid byggt upp kunskap internt för att hantera detta professionellt och kommer fortsätta att ge föreningarna stöd under 2023 för att nå ut i sociala medier och få väljare att hitta till våra webbsidor.

MÅL 2023

- ➡ Genomföra kraftsamlingshelger för kampanj en gång per termin.
- ➡ Tillsammans med riksorganisationen vidareutveckla våra kampanjverktyg
- ➡ Ta fram två kampanjpaket per termin.
- ➡ Fortsätta arbeta med att stärka vår synlighet i digitala kanaler, sociala medier och utveckla våra webbsidor.
- ➡ Påbörja planeringen inför EP-valet

FÖRBUNDETS ANSVAR:

Förbundet ansvarar för att tillhandahålla kompetens kring digitala kanaler, sociala medier och webbsidorna. Förbundet ansvarar för att tillsammans med riksorganisationen planera för kommande EP-valrörelse och utveckla kampanjverktygen. Förbundet ansvarar för att planera in kraftsamlingshelger, ta fram kampanjpaket och genomföra utbildningar för nya kampanjare. Förbundet erbjuder även ekonomiskt stöd till utveckling av nya kampanjmetoder genom kampanj- och idéfonden.

FÖRENINGENS ANSVAR:

Föreningar ansvarar för att delta i kampanjerna, beställa material från förbundet och bjuda in medlemmarna att delta i kraftsamlingshelgerna. Föreningarna ansvarar för att hålla sina sociala medier och webbsidor uppdaterade.

4. Politikutveckling

Fokus under 2023 kommer inte i första hand ligga på att utveckla ny politik utan kommer att vara att stödja föreningarna i att bygga sakpolitiska och andra nätverk. Flera föreningar har efterfrågat nätverk för exempelvis förtroendevalda som arbetar med skolfrågor eller föreningar som nu sitter i opposition. Lathund för hur man startar ett nätverk kommer att tas fram och sändlistor kommer kunna tillhandahållas.

KPR kommer fortsatt vara ett viktigt forum för kommunalråden i kommunerna där aktuella frågor kan diskuteras och erfarenheter utbytas.

Under 2023 kommer den politik som vi går till val på i valet till Europaparlamentet tas fram av riksorganisationen. Stockholmsförbundet kommer även aktivt delta i den politikutveckling som riksorganisationen initierar och möjliggöra för medlemmarna att vara delaktiga i denna process.

MÅL 2023

- ➡ En lathund tas fram för hur man startar nätverk
- ➡ Aktuella sändlistor tas fram för nätverken i medlemsappen
- ➡ KPR får fortsatt stöd av förbundet för sin verksamhet
- ➡ Förbundet deltar i riksorganisationens politikutvecklingsarbete inför EP-valet och skapar forum där medlemmarna kan bidra.

FÖRBUNDETS ANSVAR:

Förbundet ansvarar för att ta fram lathund för hur man startar nätverk och tillhandahålla uppdaterade sändlistor i medlemsappen. Förbundet stödjer KPRs arbete och ansvarar för att möjliggöra för förbundets medlemmar att vara delaktiga i det politikutvecklingsarbete som riksorganisationen initierar.

FÖRENINGENS ANSVAR:

Föreningarna ansvarar för att uppdatera uppgifter om förtroendevalda och styrelsefunktionärer så att det är möjligt att skapa aktuella sändlistor. Föreningarnas medlemmar och förtroendevalda ansvarar för att skapa och driva nätverk inom exempelvis olika sakpolitiska områden.

2023 månad för månad

Liberal start*: riksdag	19 januari
Nyckelgruppskonferens	22 februari
Utbildning förtroendevalda politiker	14, 22, 28 mars
Liberal riksmöte	18-19 mars
Styrelseutbildning	maj
Kraftsamlingshelg - vi knackar dörr	6-7 maj
Ideologisk utbildning (Kerstin Hesselgren Akademin)	våren
Förbundsårsmöte	23 april
Stockholmskonferens	16 september
Kraftsamlingshelg - vi knackar dörr	september/oktober
Minilandsmöte	oktober/november
Landsmöte	17-19 november
Nyckelgruppskonferens	december

*Liberal start, för nya medlemmar, kommer att erbjudas under hela året.
Träffarna har olika teman: regionen, riksdagen och ideologi.

KALENDARIUM 2023

Kalendariet uppdateras löpande och hittas på denna länk:
<https://bit.ly/kalendarium2023>

FS-yttrande över motion Utan forskande läkare, ingen hälso- och sjukvård i världsklass

Motionärerna yrkar på att Liberalerna i Region Stockholm ska verka för fler forskande läkare i alla delar av hälso- och sjukvården. I motionen förordas förbättrade ekonomiska villkor för forskande läkare, inklusive att specialistläkarlön utgår efter fem år av kombinationen specialiseringstjänstgöring (ST) och forskning. Därtill förespråkas förbättrade förutsättningar för att kombinera forskning med kliniskt arbete, inrättande av fler tjänster för forskande ST-läkare och ett fördjupat samarbete mellan forskande läkare, akademi och näringsliv där etiska förhållningssätt och riktlinjer bibehålls. Avslutningsvis föreslås att utveckla forskningsteam med stödfunktioner till forskande läkare vid klinikerna.

Liberalerna vill inte föregå den svenska modellen kring löner och villkor. Med det sagt ska individuell lönesättning tillämpas till fullo i hälso- och sjukvården. Följaktligen ska vidareutbildning, ansvarstagande och yrkeserfarenheter löna sig. Med andra ord ska en forskande läkare ha goda ekonomiska villkor. Till exempel ska en forskande läkares disputation leda till högre lön. I denna frågeställning ryms även andra yrkeskategorier i hälso- och sjukvården, inte minst forskande sjuksköterskor.

Idag är mellan 2400–2500 ST-läkare anställda av Region Stockholms olika vårdgivare, både i privat och egen regi. Vårdgivarna har arbetsgivaransvaret för exempelvis lönesättning och arbetsmiljö, men även för stöd och handledning av läkare under utbildning. Läkarförbundet anser att en forskande ST-läkare ska – beroende på ST-föreskrift – erhålla lön i nivå med en specialistläkare efter fem respektive fem och ett halvt år, eller vid den tidpunkt då denne skulle ha slutfört sin ordinarie ST. Detta bör alltså avtalas i samband med anställningen.

I enlighet med motionen och rapporten *Forskande läkares villkor* av Sveriges Yngre Läkares Förening (SYLF) och Sveriges Läkarförbund, är det tydligt att forskande läkares förutsättningar behöver förbättras. I denna fråga råder det ett komplex samspel mellan olika parter, inte minst staten, landets regioner och akademien. Liberalerna anser att det krävs stora satsningar framöver, från både Region Stockholm och andra parter, för att fler läkare ska kunna forska parallellt som utbildning och kliniskt arbete genomförs. Det är därför glädjande att regeringen och utbildningsminister Mats Persson nyligen tillsatte en utredning av avtal om läkarutbildning och forskning mellan staten och sju regioner (ALF-avtalet). Syftet är bland annat att förbättra möjligheterna till att kombinera forskning med kliniskt arbete. Här vill Liberalerna även framhålla möjligheten och nödvändigheten av samarbete mellan patientnära läkare och forskare från såväl akademien som industrin. Läkare kan i hög grad bidra till att öka kvalitén i svensk forskning genom att bistå existerande forskarlag med data och material från patienter, utan att de själva behöver agera forskare. Läkemedelsindustrin behöver också kunna genomföra kliniska studier i Sverige, och det kräver intresse och engagemang från läkare på sjukhusen.

I frågan om att kombinera forskning med kliniskt arbete måste även den stora kompetensbristen i hälso- och sjukvården beaktas. I enlighet med motionen och ovannämnda rapport påverkar den rådande situation förutsättningarna för forskande läkare mycket negativt. Liberalerna verkar därför för en effektiv och hållbar kompetensförsörjning i Region Stockholm. I det ingår inrättandet av fler tjänster för forskande ST-läkare. Här vill Liberalerna återigen lyfta vikten av att även andra yrkeskategorier forskar i hälso- och sjukvården. Svensk medicinsk forskning bedrivs av en mängd olika specialister idag, molekylärbiologer, biomedicinare, biostatistiker, immunologer, cellbiologer osv. Att säkra goda arbetsvillkor för dessa är också ett problem eftersom det finns en större strukturell utmaning med anställningstrygghet i den akademiska forskningen. Många begåvade forskare försörjer sig på kortare anslag, stipendier och post-doc tjänster. Här har forskande läkare en trygghet i att de alltid kan återgå till att arbeta på klinik.

Liberalerna har länge varit pådrivande i att främja samarbeten mellan hälso- och sjukvården, akademien och näringslivet. I Region Stockholm bör Karolinska Universitetssjukhuset och Karolinska institutet särskilt nämnas, som tillsammans med näringslivet utgör navet i ett unikt Life Science-kluster. Med det sagt ska Liberalerna fortsätta verka för att utveckla och fördjupa Region Stockholms olika samarbeten. I enlighet med Region Stockholms Life Science-strategi är det av största vikt att styrande principer såsom akademisk frihet, etiska principer och konkurrens följs.

Liberalerna ska verka för att värna och utveckla Region Stockholms stödstrukturer för forskning. Utöver ovannämnda samarbeten finns omfattande databaser i form av bland annat biobanker, kvalitetsregister och hälsodata. I detta avseende bör Centrum för hälsodata särskilt nämnas, som tillgängliggör hälsodata för forskning på ett etiskt och juridiskt korrekt sätt. Därtill ska Centrum för hälsodata vara en samlad kontaktpunkt för samtliga hälsodatafrågor i Region Stockholm. Utöver Region Stockholms centrala stödfunktioner, inte minst i form av IT-stöd, är Karolinska institutet och sjukhusens stödfunktioner av avgörande betydelse för forskningen. Stödfunktioner finns även i öppenvården, och i denna fråga vill Liberalerna särskilt lyfta vikten av forskningsmedverkan i primärvården.

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsårsmötet

att anse motion Utan forskande läkare, ingen hälso- och sjukvård i världsklass besvarad med vad förbundsstyrelsen har anfört

Utan forskande läkare, ingen hälso- och sjukvård i världsklass

Mats Jonsson, ordförande Liberalerna Lidingö
Suzanne Liljegren, gruppledare Liberalerna Lidingö
Styrelsen för Liberalerna Lidingö

Vi yrkar att

Liberalerna i Region Stockholm verkar för fler forskande läkare i alla delar av hälso- och sjukvården genom

- 1 att** förbättra de generella ekonomiska villkoren för forskande läkare, inklusive att specialistläkarlön utgår efter fem år av kombinationen ST-tjänstgöring och forskning,
- 2 att** förbättra förutsättningarna för att kombinera forskning med kliniskt arbete,
- 3 att** inrätta fler forskar-ST-tjänster,
- 4 att** ta initiativ till ett fördjupat samarbete mellan forskande läkare, akademi och näringsliv där etiska förhållningssätt och riktlinjer bibehålls samt
- 5 att** utveckla forskningsteam med stödfunktioner till forskande läkare vid klinikerna

Stockholmsregionen möjlighet att fortsatt vara konkurrenskraftig i ett europeiskt och internationellt perspektiv bygger på förmågan att ständigt vara i utvecklingens framkant. För detta krävs en satsning på forskning och utveckling.

I den regionala utvecklingsplanen för stockholmsregionen (RUFs) är målet att privata och offentliga investeringar i forskning och utveckling (FoU) ska vara minst 4,5 procent av bruttoregionalprodukten (BRP). Under de senaste tio åren har dock investeringarna i forskning legat stilla eller minskat. År 2019 gick endast 3,4 procent av BRP till forskning och utveckling.

Region Stockholm har en Life Science-strategi med tydligt mål att om två år (2025) vara världens främsta forsknings- och life science-region. Bland strategins fem fokusområden finns en ambition att attrahera fler Life Science-företag och investeringar samt en hälso- och sjukvård som är tillgänglig för forskning.

Samtidigt finns en verklighet som inte går ihop med de mål som politiken har ställt upp. Om hälso- och sjukvården ska kunna vara tillgänglig för forskningen måste en nyckelgrupp vara tillgänglig: forskande läkare. Men i en nyligen publicerad rapport från Sveriges Yngre Läkares Förening och Sveriges Läkarförbund, "Forskande läkares villkor", konstateras att antalet läkare som forskar inte ökar utan sjunker! Orsakerna är flera:

- Nästan var tredje läkare som har forskning i sitt anställningskontrakt, eller förenad anställning, kan inte kombinera klinisk tjänstgöring med forskning i den utsträckning som utlovats.

- Nästan hälften är med om att deras forskningstid dras in på grund av bemanningsproblem på arbetsplatsen.
- Mer än en tredjedel, 35 procent, av läkare som forskar utan att det finns med i anställningsavtalet forskar på sin fritid.
- Endast tolv procent av doktorander bedriver sin forskning inom ramen för en doktorandtjänst
- Läkare är den enda yrkesgrupp som ur ett livslönerperspektiv förlorar på att disputerar

Rapporten konstaterar att tids- och resursbrist är ett stort problem för läkare som forskar, eller skulle vilja forska. Regionerna behöver dimensionera bemanningen så att tid för forskning och utbildning ryms. Inte bara på universitetssjukhusen utan i alla delar av hälso- och sjukvården. Forskningen behöver helt enkelt fredas så att den inte trängs undan av sjukvårdsproduktionen.

För några år sedan stramades reglerna åt för utbildningar, kongresser och konferenser som Life Science-företagen erbjöd läkarna. Gråzonen mellan muta och icke-muta gjorde det nödvändigt att ändra regelverket. Istället skulle arbetsgivaren svara för läkarnas fortsatta fortbildning, vilket både kostar pengar och är svårt att genomföra utan närhet till forskning. Fler forskande läkare som också fortbildar sina kollegor skulle lösa problemet.

Region Stockholm har möjlighet att vända utvecklingen men då behövs förändringar i synen på vad det innebär att vara världens främsta forsknings- och life science-region. Den politiska styrningen av hälso- och sjukvården i Stockholmsregionen kan inte längre ha industriproduktion som främsta ledstjärna. Istället är det kunskapssamhällets villkor som måste genomsyra styrningen där kontinuerlig fortbildning och utveckling står i centrum.

Konkret innebär det att Stockholmsregionen måste premiera forskande läkare ekonomiskt, uppmuntra till kombination forskning och kliniskt arbete, förbättra förutsättningarna för forskning och kliniskt arbete genom hela yrkeskarriären, inrätta fler forskar-ST och inrätta en generell regel om specialistläkarlön efter fem års ST-tjänstgöring/kombinerat med forskning. Till det måste samverkan mellan forskande läkare, akademi och näringsliv uppmuntras, utvecklas och fördjupas med bibehållande av etiska förhållningssätt och riktlinjer.

FS-yttrande över motion Liberalerna måste bli de borgerliga feministernas självklara hemvist

Styrelsen i Liberala kvinnor Stockholms län lyfter en väldigt viktig och central liberal hjärtefråga. Förbundsstyrelsen delar motionärernas grundinställning och ser vikten och behovet av att profilera sig i jämställdhetsfrågor genom att både utveckla jämställdhetspolitiken och att den implementeras lokalt. Detta är dock inte ett politikområde som kan eller bör begränsa sig till Stockholm.

Förbundsstyrelsen ser att Liberalerna som parti på riksnivå behöver ta ett nytt grepp kring jämställdhet och göra sig relevant för kvinnor och män som vill lägga sin röst och sitt engagemang på dessa frågor. I partiets valanalys så är det tydligt att vi inte vann typväljaren "Anna" – dvs akademikern i staden som ser jämställdhet som centralt. Vi kan inte luta oss mot vår stolta historia om kvinnors rättigheter, Liberalerna måste blir alla "Annors" självklara val med en modern jämställdhetspolitik. Med en liberal jämställdhetsminister borde förutsättningarna vara goda för detta, och det är önskvärt att en nationell strategi tas fram.

För att jämställdhetspolitiken ska få en mer framträdande plats i Stockholms kommuner och region ska en arbetsgrupp tillsättas för att ta fram en plan för att profilera jämställdhet och lokalt vinna tillbaka väljare. Stockholmsförbundet klubbade ett jämställdhetspolitiskt program 2021. Vi har därmed grunden för att lokalt profilera oss. Däremot ser vi ett behov av att omsätta programmet i konkret politiskt arbete, att vitalisera engagemanget och lyfta fram liberala jämställdhetsförespråkare. En jämställdhetsgrupp ska tillsättas för detta mål. Jämställdhetspolitik ska också vara en given grundpelare i vår medlemsutbildning, speciellt för nya medlemmar. Vi bör även genomföra seminarier och involvera nya medlemmar i liberal jämställdhetspolitik – en uppgift för vår befintliga utbildningsgrupp i förbundet. Givetvis gärna i samarbete med Kerstin Hesselgrenakademien, Studieförbundet Vuxenskolan och Liberala Kvinnor.

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsårsmötet

- 1 att** FS får i uppdrag att motionera om en nationell strategi för jämställdhetspolitik till Landsmötet 2023.
- 2 att** Förbundsstyrelsen får i uppdrag att tillsätta en jämställdhetsgrupp.
- 3 att** jämställdhetsgruppen får i uppgift att underlätta lokal implementering av förbundets jämställdhetspolitiska program.
- 4 att** Förbundsstyrelsens utbildningsarbetsgrupp får till uppgift utbilda och underlätta medlemsdialog om liberal jämställdhetspolitik.

Liberalerna måste bli de borgerliga feministernas självklara hemvist

Styrelsen Liberala kvinnor Stockholms län

Yrkar att

- 1 att** förbundets styrelse snarast låter arbeta fram en strategi för att återvinna kvinnor som medlemmar och kärnväljare.
- 2 att** förbundets styrelse driver på så att jämställdheten profileras starkt i såväl regionen som i kommunerna
- 3 att** förbundets styrelse kontinuerligt ser till att det regionala jämställdhetspolitiska programmet uppdateras/aktualiseras
- 4 att** förbundets styrelse ser till att det förs en aktiv dialog i exempelvis form av seminarier för att involvera nya medlemmar i partiets jämställdhetspolitiska värderingar och arbete.

Liberalerna har högst förtroende i jämställdhetsfrågor bland de borgerliga partierna, enligt Valu. Trots detta lyste Liberalernas jämställdhetspolitik med sin frånvaro, enligt partiets egen valutvärdering 2022. Detta är inte unikt för detta val. Jämställdheten har inte haft någon framträdande plats i partiets valprofilering sedan 2010.

Kvinnorna har tidigare utgjort en viktig del av partiets kärnväljare och partiet hade länge fler kvinnliga väljare än manliga. För tjugo år sedan röstade exempelvis 16 procent av kvinnorna på Folkpartiet (Liberalerna) jämfört med männens 14 procent. Sedan 2014 röstar fler män än kvinnor röstar på Liberalerna. I detta val röstade 4 procent av kvinnorna på Liberalerna mot 5 procent av männen. I den artikelserie som Svd publicerade efter valet 2022 om politikens könsgap, hade partiet stöd av 3,5 procent bland unga kvinnor (18-25).

I partiets valutvärdering ges inga närmare förklaringar till varför de kvinnliga väljarna har börjat överge partiet. Skälen är naturligtvis många men en torde definitivt vara att frågorna inte längre drivs eller syns. Partiet ger därmed inte sken av att tro på jämställdheten längre så varför skulle väljarna då göra det.

I olika intervjuer med företrädare för partiet påpekas det att det inte längre finns några riktigt trovärdiga kandidater som personifierar ett jämställdhetsengagemang. Några av partiets mer profilerade och magnetiska jämställdhetspolitiker har de senaste åren lämnat sina uppdrag och nu senast Barbro Westerholm. Deras utträde ur politiken har sannolikt spelat stor roll. De drog många personröster i valen, i något fall till och med fler än partiledaren.

Några hävdar att jämställdheten generellt inte hade något utrymme i valrörelsen, som en annan förklaring till varför det saknades på partiets agenda. Jämställdheten fick inte plats på politikernas valagenda men i Valus undersökning om vilka frågor som var viktiga för

väljarna hamnade Jämställdhet mellan kvinnor och män som den sjunde högst rankade av 19 frågor. Oavsett jämställdheten fanns med på den allmänna agendan så bör partiet ändå driva frågan – av såväl sakliga som ideologiska överlevnadsskäl.

Jämställdhetsfrågorna är också en strategiska för att kunna växa och vinna majoriteter. Jämställdheten har länge varit ett bräckjärn i blockpolitiken. I valet 1976 vann dåvarande Folkpartiet många kvinnor och jämställdhetsengagerade män från framförallt Socialdemokraterna och ett 44-årigt socialdemokratiskt regeringsinnehav kunde brytas. Detta kan tyckas numera vara så länge sedan att det är obsolet men det kan påpekas att Socialdemokraterna ökade i detta val tack vare ett stort förtroende bland kvinnor. Ett annat exempel är att Demokraterna i USA värnar kvinnliga väljare eftersom de vet att de inte får majoritet i vare sig kongressen eller senaten utan kvinnornas röster. Detta enligt Nancy Pelosi, f d talman i den amerikanska kongressen, i en intervju på SVT Play 2022.

Varför finns inte denna insikt bland Liberalerna i Sverige, trots dess historia?

FS-yttrande över motion Provval i kretsarna

TIDIGARE BESLUT OCH NUVARANDE HANTERING

Efter en omfattande utredning av nomineringsprocessen fattade förbundsområdet 2012 beslut om att ändra stadgarna. Tidigare antogs valsedlarna till landstinget i yttre länet på sex separata nomineringsmöten i de sex olika landstingsvalkretsarna. Beslutet innebar att organisationen med nomineringsmöten i de olika landstingsvalkretsarna avskaffades och ett gemensamt nomineringsmöte för yttre länet inrättades, i likhet med det förfarande som Stockholms stad redan tillämpade. Samtidigt fattades beslut om att införa ett internetbaserat verktyg för provval samt att ett gemensamt provval för de samtliga kandidater till landstinget i yttre länet skulle inrättas. När det gäller Stockholms stads kandidater sker ett separat provval.

Skälet till förändringen av hanteringen av landstingslistorna var flera. Dels fanns det brister i den tidigare organisationen och dels efterfrågades en mer "allsidig och ur väljarsynvinkel attraktiv sammansättning" av landstingsgruppen.

I den bakomliggande utredningen som föregick beslutet går att läsa:

"I det yttre länets landstingsvalkretsar gäller att varje landstingsvalkrets vid ett särskilt nomineringsmöte fastställer listan för kretsen ifråga. Detta har som regel föregåtts av ett provval inom kretsen. Folkpartiets landstingsvalkretsorganisation är ofta svag och det förekommer – med något eller några få undantag – inte mycket politisk eller organisatorisk verksamhet på kretsnivå mellan valen. Exempel finns på landstingsvalkretsar där man över huvud tagit inte tillsatt varken styrelse eller nomineringskommitté utan de ingående föreningarna har inför landstingsvalet tvingats att improvisera fram en nomineringskommitté."

Vid utvärderingen av förändringen efter valet 2014 har åsikterna gått isär:

"Majoriteten av medlemmarna från yttre länet som svarade på enkäten ansåg att det ska vara ett gemensamt provval för staden och länet till landstinget. Nästan lika många anser att det ska vara ett provval per valkrets, medan ett gemensamt provval för yttre länet och ett för staden var det minst populära alternativet. I staden var det dock färre som ansåg att ett gemensamt provval skulle vara att föredra. Majoriteten ville att staden har ett eget provval.

Enligt enkäten önskar respondenterna från yttre länet att de helst vill ha samordnade listor med länet. Nästan lika många vill ha det som idag (en lista per valkrets utan samordning med staden) eller en gemensam lista för det yttre länet. Om det ska vara en lista för yttre länet så är majoriteten positiv till att listan toppas av landstingsråden. I

staden är det lika många som vill ha en gemensam lista för stad och län som vill ha en lista per valkrets med gemensam topp.

Utvärderingen som genomfördes efter valet 2014 föranledde inget initiativ till förändring och valen 2018 och 2022 har precis som 2014 föregåtts av två provval, ett för staden och ett för yttre länet. De tolv olika valsedlarna för de tolv olika kretsarna har sedan fastställts på två separata nomineringsmöten, ett för stadens valkretsar och ett för yttre länets valkretsar. De två nomineringskommittéerna har under hand utbytt information för att få en väl avvägd regiongrupp utifrån de riktlinjer som fastställts av förbundsstyrelsen inför nomineringsprocessen.

ÖVERSYN AV NUVARANDE PROCESS

Eventuella förändringar som förslås av nomineringsprocesser och principer för valsedlar bör utredas, förankras och beslutas i god tid före ordinarie val och med föregående val i färskt minne. Därför har förbundsstyrelsen efter valet 2022 tillsatt en arbetsgrupp för att göra en ny översyn av principer för valsedlar för regionvalet samt utvärdering av gemensam riksdagslista.

Bakgrunden är att det under och inför valrörelsen 2022 väckts frågor om en gemensam etta eller topp för samtliga regionvalkretsars valsedlar i olika sammanhang. Ett av motiven har varit att Liberalerna de senaste valen har tappat mandat och därmed också kandidater från vissa valkretsar eftersom dessa endast var valbara i sina respektive kretsar. Ett annat motiv har varit att regionsråds kandidaten enbart kan väljas (och kryssas) i den krets där hen står på valsedeln vilket skulle kunna leda till att hen inte kommer in i regionfullmäktige om partiet skulle tappa sitt mandat i den valkretsen samt att de som vill kryssa kandidaten utanför kandidatens valkrets inte har möjlighet att göra det. Det är inte utan problem att ha en gemensam topp. Det kan bland annat leda till att antalet ersättare minskar vilket Stockholms stad, som har en gemensam topp för sina sex valkretsar har erfärut.

Arbetsgruppens uppdrag begränsas till att utreda en gemensam topp och en gemensam etta på samtliga regionvalsedlar (ej en fullständig gemensam valsedel). För- och nackdelar ska belysas under processen och en dialog ska föras med kommunföreningarna. Arbetsgruppen ska lägga fram sitt förslag till förbundsstyrelsen senast 30 oktober 2023 så att förslaget sedan kan gå på remiss till kommunföreningarna och beslutas på förbundsårsmötet 2024.

Arbetsgruppen har även att utvärdera gemensam riksdagslista utifrån det uppdrag som beslutades vid förbundsårsmötet 2022. Arbetsgruppen leds av Anders Ekegren och består därutöver av Berith Eriksson, Cecilia Carpelan, Mathias Lindow, Patrik Silverudd, Ann-Katrin Åslund och Sofia Könberg (sekreterare).

FS SVAR PÅ MOTIONENS FÖRSLAG

Motionärer vill att nomineringsprocessen återgår till den ordning partiet hade vid valet 2010. Förbundsstyrelsen menar att det fanns goda skäl för att genomföra den förändring som genomfördes inför valet 2014 och för att fortsätta processen på samma sätt även

fortsättningsvis. Det främsta skälet är att vi behöver säkerställa att vi har en regiongrupp som inte bara har en geografisk fördelning utan som även har en rimlig fördelning utifrån kön, kompetens och intressen. Det andra skälet är organisatoriskt. Redan nu är organisationen försvagad då vi efter valet har mindre resurser och att utöka med ytterligare en organisatorisk nivå i form av valkretsar är inte önskvärt. Redan 2010 då vi var i en betydligt bättre resursmässig sits var det svårigheter att på ett tillfredställande sätt upprätthålla en sådan organisation. Förbundsstyrelsen ser också med oro på att vi inte längre är representerade i alla valkretsar och vad det kan få för konsekvenser för framtiden, exempelvis att framstående regionpolitiker inte få en plats i regionfullmäktige.

När det gäller att-sats 3; ambitionen ska vara att placeringen av namn sker så att så många kommunföreningar som möjligt i valkretsen får kandidater på de "valbara" platserna överst på listorna finns motsvarande ambition redan idag i de riktlinjer som förbundsmötet antar inför nomineringsprocessen.

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsårsmötet

- att** att-sats 1 avslås
- att** att-sats 2 avslås
- att** att-sats 3 anses besvarad

Provval i kretsarna

Suzanne Liljegren, Lidingö

Mattias Reinholdson, Lidingö

Vi yrkar

1 att länsförbundets årsmöte uttalar sitt stöd för tankarna i motionen och ger förbundsstyrelsen i uppdrag att arbeta för att stadgar och regler ändras inför antagandet av regionvalsedlarna till valet 2026 så att provvalen sker separat i åtminstone de sex yttre valkretsarna,

2 att varje valsedel antas på ett särskilt möte med representanter för kommunföreningarna i den aktuella valkretsen samt

3 att ambitionen ska vara att placeringen av namn sker så att så många kommunföreningar som möjligt i valkretsen får kandidater på de ”valbara platserna” överst på listorna.

Provvalen till regionlistorna är inte bästa tänkbara. Alla medlemmar i de 25 förortskommunerna deltar numera i samma provval och alla kommunföreningarnas ombud röstar om alla de sex listorna.

Förr skedde provvalen i de kommunföreningar som fanns i samma valkrets, i vårt fall Lidingö, Nacka, Tyresö och Värmdö. Det gjorde att kandidaterna var mer kända bland dem som skulle provrösta. Dessutom fanns en (oskriven?) regel att man skulle försöka placera kandidaterna i sådan ordning att alla kommuner i kretsen fick ett valbart namn. Om en Lidingöbo vann provvalet kom nästa Lidingöbo först på plats fem på valsedeln.

Om Liberalerna (Folkpartiet) fick ett mandat i valkretsen fick Nacka, Tyresö och Värmdö i alla fall varsin ersättare, som blev medlemmarnas förlängda arm in i landstingsgruppen och kunde förmedla kunskaper och åsikter i båda riktningarna. Vi tror att sjukvårdsfrågorna och kollektivtrafiken kommer att bli allt viktigare frågor framöver och då är det viktigt att medlemmarna kan träffa regionpolitikerna oftare för att få information och också kunna berätta vad de tycker ska prioriteras. Vår erfarenhet är att när vi haft region/landstingspolitiker med stark lokal förankring har det lett till idé- och kampanjarbete och alla kommunföreningar borde få den möjligheten.

FS-yttrande över motion Arbetsgrupp för ett ökat samarbete samt vidareutvecklad medlemsutbildning

I förbundsstyrelsens förslag till verksamhetsplan för 2023 framgår följande:

”Stockholmsförbundet har ett utbildningskoncept för nya medlemmar som heter Liberal start där nya medlemmar får lära sig mer om liberal ideologi, samt politik i kommun, region och riksdag. Under 2021 startade Stockholmsförbundet Kerstin Hesselgren-akademin, syftet med akademien är att vara ett forum för diskussion och folkbildning i syfte att utveckla den socialliberala traditionen, samt verka för socialliberal opinionsbildning – i Kerstin Hesselgrens anda. En del av verksamheten är att arrangera ideologisk kursverksamhet för engagerade liberaler. Under 2023 kommer den verksamhet att prioriteras och ett koncept tas för en kurs i liberal ideologi som kommer att erbjudas till alla medlemmar men också utformas på ett sätt att de går att använda även för andra förbund och föreningar. Arbetet ska göras i nära samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Utöver detta kommer utbildning för förtroendevalda och styrelser erbjudas.”

Behov av ett nytt utbildningspaket med betoning på vår ideologi för medlemmar generellt är något som såväl förbundet som riksorganisationen har uppmärksammat och just nu förs en dialog mellan förbundet och riksorganisationen om hur vi gemensamt kan ta fram ett nytt utbildningspaket. Även Studieförbundet Vuxenskolan är involverade i dialogen. Tankarna kring utbildningspaketet ligger helt i linje med det som framförs i motionen och en annan bärande tanke är att utbildningen ska kunna användas i hela landet och även kunna intressera liberalt sinne personer som ej ännu är medlemmar. Förhoppningen är att under senhösten kunna sätta utbildningen för samtliga medlemmar och andra intresserade och att den ska vara ett löpande inslag i vår verksamhet under mandatperioden.

Utöver det så har förbundsledningen tillsatt en arbetsgrupp bestående av Mats Lindblom, Margareta Hamark, Johan Hjelm och Isabel Smedberg-Palmqvist i slutet av december för att ta fram ett utbildningspaket när det gäller förtroendevalda och styrelser. Dessa utbildning genomförs nu under våren och innehåller inslag av liberal ideologi i praktiken för förtroendevalda och styrelser i det lokala arbetet. Arbetsgruppen tittar även på behovet av uppföljande utbildningar.

Liberal start, en utbildning riktad till nya medlemmar, kommer att fortsätta även under 2023 och framåt. Liberal ideologi är en bärande del i den utbildningen som är mycket uppskattad och välbesökt.

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsårsmötet

att bifalla i enlighet med vad förbundsstyrelsen anför.

Arbetsgrupp för ett ökat samarbete samt vidareutvecklad medlemsutbildning

Styrelsen för Liberalerna Södermalm-Gamla Stan
Lennart Nordfors - Liberalerna Södermalm - Gamla Stan
Anne-Lie Elfven - Liberalerna Södermalm - Gamla Stan
Maria Leissner - Liberalerna Kungsholmen
Rasmus Jonlund - Liberalerna Kungsholmen
Lars Afzelius - Liberalerna Hässelby-Vällingby
Inga Osbjör - Liberalerna Hässelby-Vällingby
Åsa Nilsson Söderström - Liberalerna Spånga-Järva
Mikael Laestander - Liberalerna Spånga-Järva
Peter Edholm - Liberalerna Solna
Jessica Johnson - Liberalerna Vallentuna
Gunilla Grudevall-Steen - Liberalerna Nacka
Andre Nilsson - Liberalerna Skarpnäck
Peter Backlund - Liberalerna Enskede - Årsta - Vantör
Ulf Öfverberg - Liberalerna Farsta

Vi yrkar

- 1 att** förbundsårsmötet uppdrar förbundsstyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp för att vidareutveckla och förnya det utbildningspaket som idag erbjuds både nya och gamla medlemmar.
- 2 att** förbundsårsmötet uppdrar förbundsstyrelsen att ge den tillträdande arbetsgruppen uppdraget att genomföra detta tillsammans med partiets samarbetsorganisationer såsom Studieförbundet Vuxenskolan för att bredda både partiets och den socialliberala rörelsens generella kompetens och liberala etos.

Det socialliberala tankegodset existerar endast så länge någon finns kvar för att bära det vidare. Detta parti har en stolt hundraårig historia vars framgångar är direkt beroende av våra medlemmar och företrädares arbetsinsatser och ideologiska utveckling. Vi har som parti gjort detta framgångsrikt dels genom egna insatser, dels med samarbetsorganisationer som står partiet nära.

För att säkerställa denna framgång i ytterligare hundra år, så behöver vi som alla organisationer ha en tydlig strategi för kompetensutveckling i den egna verksamheten. Vi har genom åren genomfört ett antal utbildningsinsatser såsom Liberal Start och Leda i Liberalerna, men det behövs ett bredare erbjudande som möjliggör för fler att ta del av utbildningen.

Digitala alternativ har diskuterats, men är resurskrävande. Att ålägga endast den egna partiorganisationen detta uppdrag blir dock överflödigt när vi har organisationer som redan har det som sitt huvuduppdrag att verka för folkbildning. I Studieförbundet Vuxenskolan finns redan kunskandet och infrastrukturen för att tillhandahålla utbildningar på flera olika nivåer. Det som saknas är att partiet tar ägarskap för både innehåll och samarbete.

Vid en första anblick på det material som finns tillgängligt, så är en del daterat till 2017, och annat underlag innehåller material från inriktningar och politik som inte längre är aktuell. Det finns dessutom andra fördelar genom ett ökat samarbete då vi kan nå ut till fler intressenter, låna lokaler samt anordna studiecirklar vilka kan få ekonomiskt stöd. Det senaste valet tydliggjorde att våra väljare är flyktiga, och att våra kärnväljare minskar i antal. Strategin om stödröster tog oss över riksdagsgränsen, men kommer inte innebära att vi per automatik blir en starkare organisation.

För att bygga ett framtidssäkert socialliberalt parti måste vi stärka och växa partiets kärna samt samarbeten med organisationer där vi har representation. Liberalerna är ett parti med liten kassa och smal organisation. Vi lever på den enorma motivation som bor i varje medlems engagemang. Om vi kan ge verktyg till fler medlemmar att bli trygga i sin socialliberala ideologi och utvecklas till framtida företrädare, så tryggar vi inte bara partiets överlevnad och tillväxt, utan också den socialliberala ideologin.